

พัฒนาการของภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ 200 ปี

DEVELOPMENT OF SIAMESE LANGUAGE
DURING RATANAKOSIN BICENTENIAL

นางจางุวรรณ พุ่มพุกษ์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนจาก
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ

2526

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง "พัฒนาการของภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ 200 ปี" นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยทางด้านเสียงภายในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2325 ถึง พ.ศ. 2525 ตลอดจนหาสาเหตุและกฎเกณฑ์ของความเปลี่ยนแปลงของภาษาที่พบด้วย

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผ.ศ. พิภพทอง รุจิรภา ซึ่งเป็นที่ปรึกษาให้แนวทางและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์มาก ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติและเจ้าหน้าที่ห้องหนังสือหายากของหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จารุวรรณ พุ่มพฤษ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- 1.สำรวจถึงความเปลี่ยนแปลงเฉพาะทางคำเสียงของภาษาไทยในช่วงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ก่อตั้งแก่ พ.ศ.2325 ถึง พ.ศ.2525
- 2.หาสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงของภาษาตามที่พบในข้อ 1
- 3.หาหลักเกณฑ์และกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง

ผลการวิจัยพบว่า

1.ความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงทางคำเสียงทั้ง 3 คำดังนี้คือ

1.1การเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ 2 ลักษณะคือ

ก.การเพิ่มขึ้นของหน่วยเสียงพยัญชนะ หมายถึงการที่ภาษาไทยในสมัยปัจจุบันมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นมากกว่าสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ อยู่ 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /dr, br, bl, fr, fl/

ข.การเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะ หมายถึงการที่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ใช้หน่วยเสียงพยัญชนะหนึ่งแต่ปัจจุบันใช้อีกหน่วยเสียงหนึ่ง ที่พบมี /c^hr/~ /s/ , /c^h/~ /t^h/ , /p^h/~ /t^h/ , /t^h/~ /tr/ , /t^h/~ /s/ , /tr/~ /kr/ , /kr/~ /tr/

1.2การเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงสระ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงสระ 2 ลักษณะคือ

ก.การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหน้า สระกลาง หรือสระหลัง เช่นเดียวกัน ในปัจจุบันมีการแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระดังกล่าว จากสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ดังนี้ /i:/~ /i/ , /e:/~ /e/ , /ɛ:/~ /ɛ/ , /ɛ:/~ /i/ , /a:/~ /a/ , /a/~ /a:/ , /u:/~ /u/ , /o:/~ /o:/

ข. การลดลงของหน่วยเสียงสระ หมายถึง ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์จะมีการใช้หน่วยเสียงสระมากกว่า 1 หน่วยเสียงในคำเดียวกันแต่ปัจจุบันนี้คงใช้เพียงหน่วยเสียงเดี่ยว เช่น /i , i:/ = /i/

/ə , ə:/ = /ə/ , /u , u:/ = /u/

1. 3 พัฒนาการของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่พบคือการลดลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ หมายถึง ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์มากกว่า 1 หน่วยเสียงในคำเดียวกันแต่ในปัจจุบันนี้จะใช้เพียงหน่วยเสียงวรรณยุกต์เดี่ยวเท่านั้น

สาเหตุของความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยตามที่กล่าวมาแล้วนั้นพบว่ามีสาเหตุสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1. เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการออกเสียงในภาษา การเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะนั้นมาจากการเปลี่ยนแปลงการออกเสียงที่ยากกว่า ซับซ้อนกว่าไปสู่การออกเสียงที่ง่ายกว่าหรือซับซ้อนน้อยกว่า เช่น คำว่า ชะเล กลายมาเป็นคำว่า ทะเล ส่วนการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงสระนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เรียกได้ว่า เป็นการละทิ้งเสียงยาว

2. เกิดจากการยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ ภาษาที่มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของภาษาไทยก็คือภาษาอังกฤษ หลักเกณฑ์และกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงมีดังต่อไปนี้

1. การใช้หน่วยเสียงมากกว่า 1 หน่วยเสียงในคำเดียวกันแล้วต่อมาหน่วยเสียงก็หายไปคงเหลืออยู่เพียงหน่วยเสียงเดี่ยวที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้
2. การเพิ่มหน่วยเสียงใหม่เข้ามาากขณะที่หน่วยเสียงเดิมจะหายไป
3. การที่หน่วยเสียงเดิมเปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงอื่นก่อนแล้วหน่วยเสียงที่เปลี่ยนใหม่นั้นค่อยกลายมาเป็นหน่วยเสียงปัจจุบัน
4. การเปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงใหม่เลย

สารบัญ	หน้า
คำนำ	
บทคัดย่อ	
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ลักษณะของภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 1	12
บทที่ 3 ลักษณะของภาษาไทยในสมัยปัจจุบัน (พ.ศ.2525)	26
บทที่ 4 พัฒนาการของภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ 200 ปี	44
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	60
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	
ตัวอย่างคำที่มีการ เกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน่วยเสียงสระ ในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์	72
ตัวอย่างคำที่มีการ เกิดร่วมกันของหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงสะกด ในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์	95
ตัวอย่างคำที่มีการ เกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน่วยเสียงสระ ในสมัยปัจจุบัน	101
ตัวอย่างคำที่มีการ เกิดร่วมกันของหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงสะกด ในสมัยปัจจุบัน	118
ตัวอย่างคำที่มีการ เกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดหน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในสมัยปัจจุบัน	122

บทนำ

"เมื่อก่อนลายสือไทยนี้มี 1205 ศกมีมะแม พอขุนรามคำแหงหาใคร
ใจในใจ แล้วใส่ลายสือไทยนี้ ลายสือไทยนี้จึงมีเพื่อขุนชุนนี้ใส่ไว้"

นับตั้งแต่พอขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นเพื่อให้ชน
ชาวไทยทั้งชาติได้มีอักษรไทยไว้ใช้ถ่ายทอดภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติของตน
เอง เมื่อพ.ศ. 1826 สืบมาจนมาถึง (พ.ศ. 2525) เป็นเวลา 700 ปีพอดี การที่เรามีตัว
อักษรใช้มาเป็นระยะเวลาถึง 7 ศตวรรษหรือ 700 ปีนี้สร้างความภาคภูมิใจให้
เราชนชาวไทยมาก เรามีการจัดงานเฉลิมฉลอง 700 ปีลายสือไทย กันทั่วทั้ง
ประเทศเพื่อเป็นการกระตุนให้เรารู้สึกในพระมหากรุณาธิคุณของพอขุนรามคำแหง
มหาราชและกระตุนให้เรารู้สึกถึงความสำคัญของภาษาไทยว่าสมควรที่จะคงช่วย
กันเอาใจใส่และทะนุบำรุงให้คงอยู่กับชาติไทย เราตลอดไป

ภาษาทุกภาษาที่ยังมีผู้ใช้พูดอยู่จะมีการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา
แต่การเปลี่ยนแปลงที่มีขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ค่อยเป็นค่อยไปหรือเป็นการเปลี่ยนแปลงเล็กๆ
น้อยๆ ซึ่งเราจะมองเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนก็ต่อเมื่อเวลาผ่านไปนาน
มากพอสมควร¹ ทั้งนี้ระยะเวลาที่นานมาถึง 700 ปีจึงทำให้เรามองเห็นความ
แตกต่างหรือความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยในสมัยพอขุนรามคำแหงมหาราชกับภาษา
สมัยปัจจุบันนี้อย่างชัดเจน เช่น การใช้ตัว ข และ ศ สมัยพอขุนรามคำแหง
มหาราชตัวอักษรทั้งสองนั้นมีใช้ในคำต่างๆหลายคำในศิลาจารึกหลักที่ 1
รศ.ดร.คุณหญิงสุมิตรา รัตนกุล ได้เขียนไว้ในเอกสารชื่อว่า "ข ศ หายไปไหน"
โดยกล่าวว่า ตัว ข มีที่ใช้ถึง 11 คำ และ ศ มีที่ใช้อยู่ 2 คำ ทั้งนี้

¹ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ ภาษาและภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ขบม	(ขบรอง)	กานที่ 2	บรรทัดที่ 19
ข่า	(ข่า)	กานที่ 1	บรรทัดที่ 31
ขาม	(มะขาม)	กานที่ 2	บรรทัดที่ 5 , 35
		กานที่ 3	บรรทัดที่ 5
ขาย		กานที่ 1	บรรทัดที่ 20
เข่า	(ภูเขา)	กานที่ 3	บรรทัดที่ 6 , 9
เข่า	(≠ ออก)	กานที่ 1	บรรทัดที่ 6 , 7 , 26
		กานที่ 2	บรรทัดที่ 17 , 22
		กานที่ 3	บรรทัดที่ 22
ขืน		กานที่ 1	บรรทัดที่ 3 , 9
		กานที่ 3	บรรทัดที่ 15 , 17 , 21
ขอ	(กะขอ)	กานที่ 1	บรรทัดที่ 23
ขุน	(หัวหน้า, พระเจ้าแผ่นดิน)	คำสนพบมากถึง 21	แห่งในศิลาจารึกหลักที่ 1 และนำสังเกตว่าถึงจะมีที่ใช้ถึง 21 แห่งก็ใช้เขียนควบคู่ ข อย่างแม่นยำไม่เคย
		ใช้ ข	ปนเลย
ขวา		กานที่ 1	บรรทัดที่ 5
		กานที่ 3	บรรทัดที่ 20
แขวน		กานที่ 1	บรรทัดที่ 32 , 35
คุม	(คุมครอง)	กานที่ 3	บรรทัดที่ 9
แคว		กานที่ 1	บรรทัดที่ 26 , 33
		กานที่ 2	บรรทัดที่ 1

แต่ในปัจจุบันนี้ ทั้ง ข และ ค ไม่มีใช้ในภาษา การเลิกใช้ ข ค นั้นมีปรากฏอยู่ใน
 ในปทานุกรมของกระทรวงธรรมการ พ.ศ. 2470 หน้า 117 ว่า "ข เป็น
 พยัญชนะตัวที่สามของพยัญชนะไทยแต่มีคนไม่มีที่ใช้" และหน้า 155 ว่า "ค เป็น
 พยัญชนะตัวที่ห้าของพยัญชนะไทยแต่มีคนไม่มีที่ใช้แล้ว" ต่อมาเมื่อมีพจนานุกรมฉบับ
 ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ก็ได้ประกาศเลิกใช้ ข กับ ค ไว้ด้วยข้อความอย่าง
 เกี่ยวกับในปทานุกรมของกระทรวงธรรมการจึงนับว่าประกาศเป็นทางการ เลิกใช้
 ข ค ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา¹

ปรากฏการณ์ที่ ข ค หายไปจากภาษาไทยนับเป็นธรรมชาตินิสัยของ
 ภาษาที่ยังมีผู้ใช้อยู่ตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ภาษาไทยเรามีการใช้ติดต่อกันเนื่อง
 กันมาเป็นเวลานานจึงย่อมมีการเปลี่ยนแปลงหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าภาษาย่อม
 จะมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าวางหากันเพียงเล็กน้อยเราจะเห็นพัฒนา
 การของมันไม่ชัดเจน ตรงกันข้ามหากเวลายาวไปนานๆเราจะมองเห็นพัฒนาการ
 นี้ได้ชัดยิ่งขึ้น ยิ่งเวลายาวไปนานมากเท่าไรเราก็จะเห็นพัฒนาการนี้มากขึ้นเท่านั้น
 ดูมาได้เหมือนคนเรา จากวัยเด็กทารกมาจนเป็นผู้ใหญ่นั้นเราทราบว่ามีการ
 เปลี่ยนแปลงหลายๆอย่างเกิดขึ้นในร่างกายของเรา ซึ่งเราสามารถที่จะบอกถึง
 พัฒนาการเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน แต่ถ้าจะให้เรายกถึงความเปลี่ยนแปลงของคน
 หนึ่งว่าในวันหนึ่งมีความเปลี่ยนแปลงจากเมื่อวานนี้อย่างไร เราย่อมจะตอบไม่ได้
 ชัดฉับใจก็เท่านั้น

ทำไมภาษาจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลง ข้อนตอบได้โดยอาศัยเหตุผล
 ทางภาษาศาสตร์เข้าช่วย นักภาษาศาสตร์กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษา

¹ สุริยา รัตนกุล ข ค หายไปไหน เอกสารอักษรเนียบ, หน้า 2 - 3

หรือพัฒนาการของภาษานั้นเกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะสาเหตุที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ภาษาเปลี่ยนแปลงหรือมีพัฒนาการ เพื่อให้คนพูดหรือคนที่ใช้ภาษานั้นๆ มีความสะดวกสบายขึ้น ตัวอย่างเช่น คำว่า "ก่าเนิก" เกมอ่านตามหลักของคำแผลงว่า "ก่า - เนิก" แต่คนส่วนใหญ่มักอ่านว่า "ก่า - เหนิก" เนื่องจากออกเสียงได้สะดวกกว่า ในปัจจุบันนี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้บัญญัติคำอ่านเป็น "ก่า - เหนิก" แล้ว

2. ภาษาเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากภายในตัวของมันเอง นักภาษาศาสตร์อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงนี้โดยเน้นที่การเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า ถึงแม้ทุกคนจะใช้ภาษาเดียวกันหมดแต่ลักษณะการออกเสียง การใช้คำ ตลอดจนประโยคที่ใช้ย่อมแตกต่างกัน สังเกตจากการที่เด็กเรียนภาษาพูดจากพ่อแม่ก็จริง แต่เด็กจะไม่สามารถออกเสียงได้เหมือนพ่อแม่เหมือนเป็นคนอื่นๆ ได้ การออกเสียงหรือการใช้ภาษาของเด็กที่แตกต่างเพี้ยนไปจากพ่อแม่นี้ ในช่วงอายุคนหนึ่งมักจะปรากฏให้เห็นเพียงเล็กน้อย แต่ถ้าหลายช่วงอายุคนความเปลี่ยนแปลงที่เราเห็นว่าเล็กน้อยนั้นมารวมกันเข้าก็กลายเป็นมากได้ จากที่สังเกตเห็นไม่ค่อยชัดก็กลายมาเป็นเห็นชัดเจนขึ้น เปรียบเหมือนกับการปั้นรูปหรือวาดรูปเหมือน ในครั้งแรกให้วาดรูปให้เหมือนรูปตัวอย่าง ก มากที่สุด เมื่อวาดได้เป็นรูปใหม่สมมุติว่ารูป ข ก็เอารูป ข เป็นแบบให้วาดรูป ค ต่อไป หากทำเช่นนี้เรื่อยๆ ไป รูปที่ได้ใหม่ถ้าเรานำไปเทียบกับรูป ก ซึ่งเป็นแบบแต่เริ่มแรกแล้วจะเห็นว่าแตกต่างกันจนไม่น่าเชื่อว่า ก เป็นรูปแม่แบบ จากเหตุผลนี้แสดงว่าภาษาย่อมมีพัฒนาการในตัวของมันเอง และพัฒนาการเหล่านี้เป็นพัฒนาการแบบค่อยเป็นค่อยไปซึ่งไม่สามารถที่จะมีอะไรมาขัดยั้งได้ เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้า พัฒนาการต่างๆ จึงปรากฏให้เห็น

ซักเจนซิน

3. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของภาษาประการสุดท้ายคือ การยืมคำซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางคำเน่เสียงและคำเน่ไวยากรณ์ด้วย เช่น การออกเสียงตัวสะกดในภาษาไทย เติมเราจะออกเสียงแบบไม่ปล่อยลมออกมา (unreleased) เช่น อาบ [ʔà:p] แต่เมื่อเรายืมคำภาษาอังกฤษมาใช้เราก็มักจะออกเสียงตามแบบภาษาเดิมของคำที่เรายืมมา เช่น กอล์ฟ [kɔ:f] แทนที่จะออกว่า [kɔ:p] ตามลักษณะของภาษาไทย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการยืมคำเข้ามาใช้นี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในภาษาไทยเราได้

เรื่องการเปลี่ยนแปลงของภาษานี้ นักภาษาศาสตร์มีความสนใจมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าหากเราทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาแล้วเราก็สามารถที่จะสืบสร้าง (reconstructed) คำในภาษาเพื่อหาคำดั้งเดิมของภาษาไทย (Proto Tai) ได้นอกจากนี้ยังจะช่วยให้เราทราบความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีเก่าๆ , หลักศิลาจารึกเก่าๆ ซึ่งปัจจุบันคำเหล่านั้นไม่มีใช้แล้ว ใ้ค้ด้วย ผู้วิจัยเองมีความสนใจอย่างมากเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาแต่เนื่องจากระยะเวลา 700 ปีนั้นเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมากจนเกินกำลังที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาค้นคว้าได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดที่จะศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย เฉพาะในชวงกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปีเท่านั้น โดยตั้งชื่อโครงการวิจัยไว้ว่า " พัฒนาการของภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ 200 ปี " เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาถึงพัฒนาการของภาษาในช่วงนี้ก็เพราะเห็นว่า เป็นช่วงเวลาทีใกล้ตัวเรา เอกสารต่างๆที่แนะนำค้นคว้าวิจัยมีมากพอที่จะเป็นข้อมูลซึ่งจะทำให้ผลของการวิจัยเป็นที่เชื่อถือได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "พัฒนาการของภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ 200 ปี"
มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อสำรวจถึงความเปลี่ยนแปลงเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาไทย
ในช่วงรัตนโกสินทร์ 200 ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. 2325 ถึง พ.ศ. 2525
2. เพื่อหาสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงของภาษาตามที่พบในข้อ 1

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้จะสำรวจเฉพาะความเปลี่ยนแปลงทางเสียงของภาษาไทย
เท่านั้น นั่นคือจะสำรวจเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์
งานวิจัยนี้จะไม่สำรวจถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านรูปร่างของตัวอักษร คำศัพท์ต่างๆ
กลอนจนฉกรรจ์ เปลี่ยนแปลงทางด้านความหมาย เพื่อให้ผู้สนใจในงานวิจัย; ได้มีโอกาส
ดำเนินการวิจัยสืบเนื่องต่อจากที่ผู้วิจัยได้วิจัยไว้แล้ว

เอกสารที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากระยะ 200 ปีเป็นระยะที่ยาวเกินกว่าที่จะหาผู้บอกภาษาใน
สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกหนังสือที่เขียนในสมัยนั้น
มาเป็นตัวแทนของผู้บอกภาษา โดยมีข้อกำหนดว่าเอกสารนั้นต้องใช้ตัวสะกดการันต์
ตามแบบเดิม หนังสือที่ผู้วิจัยเลือกมาเป็นผู้บอกภาษาแทนคือ หนังสือเรื่องกฎหมาย
ตราสามดวง ซึ่งกรมศิลปากร ได้จัดพิมพ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2521 ทั้งนี้กรมศิลปากร
ได้สอบถามขอสมัครองต่างๆกับสมุดไทยซึ่งเก็บรักษาไว้ในหอสมุดแห่งชาติเป็นอย่างดี
ก็แล้ว เชื่อแน่ว่าการเขียนสะกดการันต์คงจะถูกต้องเหมือนต้นฉบับเดิม

กฎหมายรัชกาลที่ 1 หรือที่นิยมเรียกกันว่า กฎหมายตราสามดวงนี้ถือเป็นวรรณกรรมฉบับสำคัญในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ราชบัณฑิตชำระเมื่อจุลศักราช 1166 (พ.ศ. 2347) และยังมีทรงพระอุทิศสาทรวาทานแก้ไขด้วยพระองค์เอง เสร็จสมบูรณ์แล้วจึงโปรดเกล้าฯ ให้ประทับตรา พระราชสีห์ พระกษัตริย์ และตราบัวแก้ว 3 ดวงไว้ทุกเล่มเป็นสำคัญ กฎหมายฉบับนี้จึงได้ชื่อเรียกว่า กฎหมายตรา 3 ดวง มาจนตราบเท่าทุกวันนี้

พระราชวรวงศ์เชอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ทรงบรรยายความสำคัญของกฎหมายตรา 3 ดวง ตอนหนึ่งดังนี้

ถ้านึกหากฎหมายเก่าๆ ไซ้ กฎหมายซึ่งผู้ปกครองรำลึกถึงทันทีก็คือประมวลกฎหมายในรัชกาลที่ 1 ซึ่งเรียกกันว่า ฉบับตรา 3 ดวง กฎหมายนั้นถ้าจะนำมาพิมพ์ตามต้นฉบับหลวงซึ่งเขียนในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (มีข้อความคนฉบับหมอบรัดเลย์) ก็จะมีประโยชน์แต่มีไซ้ประโยชน์ในทางเรียนกฎหมาย เป็นประโยชน์ในทางศึกษาคำานอักษรวิธียากกว่า ที่ว่ามีไซ้ประโยชน์ในทางเรียนกฎหมายนั้น เพราะกฎหมายรัชกาลที่ 1 ได้พิมพ์หลายครั้งแล้ว ถ้าเพียงแต่จะอ่านเพื่อทราบบทบัญญัติก็หาฉบับใดง่าย ๆ แลฉบับพิมพ์เหล่านั้นมิได้พิมพ์ตามต้นฉบับเดิม มีเปลี่ยนอักษรวิธียาก ที่ว่ามีประโยชน์ทางศึกษาคำานอักษรวิธียาก เพราะหนังสือของเราที่เก่ากว่ารัชกาลที่ 1 มีน้อยแลหนังสือที่เขียนในรัชกาลที่ 1 นั้นเล่า จะหาอะไรเป็นหลักฐานยิ่งกว่ากฎหมายฉบับตรา 3 ดวงก็คงจะหาไม่ได้¹

และเมื่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองได้พิมพ์ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2482 หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) ได้บรรยาย

¹ นวลจันทร์ รัตนากร และคณะ ปักตะกะเรื่องหนังสือในสมัยรัตนโกสินทร์

ถึงคุณค่าของกฎหมายตรา 3 ดวง ไว้ใน คำนำของหนังสือนี้ว่า

การจัดพิมพ์กฎหมายเก่าๆนั้น ไซ้จะเป็นประโยชน์แก่เฉพาะนักนิติศาสตร์ เท่านั้นก็หาไม่ ยังเป็นคุณแก่นักประวัติศาสตร์ เพราะการศึกษาในวิชาประวัติศาสตร์ ย่อมต้องอาศัยพระราชปราภินกฎหมายและตัวบทกฎหมายเอง ประกอบด้วย นักโบราณคดี และนักศึกษาโบราณประเพณีของสยามก็เช่นกันย่อมได้รับประโยชน์จาก ตัวบทกฎหมายต่างๆที่มีอยู่ดีขึ้นโดยอาศัยจารีตประเพณี ธรรมเนียม หรือความเชื่อถือต่างๆเป็นหลักและจารีตประเพณีเหล่านี้ แม้ในรัชกาลที่ 1 ได้เลิกถือเสียแล้วก็มีบาง ประโยชน์อีกข้อหนึ่งได้แก่ประโยชน์ในทางภาษาศาสตร์ และวรรณคดี แม้อักษรวิธีและ ส่วนวนโวหารในสมัยโบราณเท่าที่มีอยู่ในตัวบทกฎหมายนั้น ได้ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข ไปมากแล้ว เนื่องจากการชำระสะสางหลายครั้งมาแล้วก็ตาม (ซึ่งข้อสมมติ นี้มิใช่จะถูกต้องเสมอไป) วิธีเขียนภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 1 ก็ยังเป็นประโยชน์ แก่นักศึกษาอักษรศาสตร์อยู่มาก และโดยเหตุที่คนฉบับแห่งบทกฎหมายที่ชำระสะสางใน รัชกาลที่ 1 ก็ยังเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาอักษรศาสตร์อยู่มาก และโดยเหตุที่คนฉบับ แห่งบทกฎหมาย ซึ่งชำระสะสางในรัชกาลที่ 1 คือฉบับตรา 3 ดวงนั้น อาดิภรณ์ได้เขียน โดยเอาใจใส่ระมัดระวังและสอบทานถึง 3 ครั้งให้ถูกต้องแล้ว จึงควรที่จะเคารพต่อ คนฉบับนั้นยิ่งนัก อีกประการหนึ่งกฎหมายเก่าในบางตอนอาจถือได้ว่าเป็นวรรณคดี ขึ้นสำคัญซึ่งสมควรจะนับรวมเข้าในตำราวรรณคดีทั้งหลายอันสืบมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา¹

กฎหมายตรา 3 ดวงได้ถูกตีพิมพ์มาแล้ว 9 ครั้ง ดังนี้คือ

ครั้งที่หนึ่งในรัชกาลที่ 3 จุลศักราช 1211 (พ.ศ. 2392) พระยา

กระษัตริย์โกศล (โหมค อมาตยกุล) ตีพิมพ์ไว้เพียง 1 เล่ม

¹ นวลจันทร์ รัตนกรและคณะ ปกึณณะเรื่องหนังสือในสมัยรัตนโกสินทร์

เรื่องศาสนการพิมพ์ 2524 , หน้า 5

ครั้งที่สอง ในรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2416 หมอบริกเลได้พิมพ์จำหน่ายรวม
2 เล่ม เรียกว่ากฎหมาย 2 เล่ม หรือกฎหมายหมอบริกเล

ครั้งที่สาม ร.ศ. 120 (พ.ศ. 2445) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ทรงจัดพิมพ์ใหม่ เรียกว่ากฎหมายราชบุรี 2 เล่ม

ครั้งที่สี่ พ.ศ. 2473 โรงพิมพ์นิติศาสตร์พิมพ์เผยแพร่ไว้ในชุด " ประชุม
กฎหมายไทย "

ครั้งที่ห้า พ.ศ. 2474 ราชบัณฑิตยสภาจัดพิมพ์ ในงานพระราชทาน
เพลิงศพมหาอำมาตย์ตรี พระยาอดิชนรินทร เรื่องศักดิ์

ครั้งที่หก ระหว่าง พ.ศ. 2481 - 2482 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และการเมืองจัดพิมพ์ เรียกว่า "ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จุดศักราช 1166 "

ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2505 องค์การการค้าของกรุงสภาจัดพิมพ์

ครั้งที่ 8 พ.ศ. 2506 องค์การการค้าของกรุงสภาจัดพิมพ์

ครั้งที่ 9 พ.ศ. 2521 กรมศิลปากรจัดพิมพ์ เรียกว่า "เรื่องกฎหมาย
ตราสามดวง " โดยสอบทานข้อความพร้อมต่างๆ กับสมุดไทยซึ่งเก็บรักษาไว้ในหอสมุด
แห่งชาติ

นอกจากหนังสือ "เรื่องกฎหมายตราสามดวง " ซึ่งผู้วิจัยนำมาเป็นหลักใน
การรวบรวมข้อมูลของภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 1 แล้ว เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของ
ข้อมูลผู้วิจัยยังใช้เอกสารอื่นประกอบอีกดังต่อไปนี้

1. เอกสารโบราณซึ่งเป็นตัวเขียนและตัวพิมพ์
2. หนังสือวรรณคดีที่เป็นฉบับตัวเขียนได้แก่ สามก๊ก
3. จดหมายเหตูและพระราชนัดดเลขารวมทั้งประกาศต่างๆด้วย

งานที่เกี่ยวข้อง

มีงานที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ 1 งาน คือ

วัลยา วิภุกตะฉพ. การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ ส่วนานและคำค้ำของคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทสาขาคำศัพท์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกวิชาภาษาไทย, 2513

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงสมัยปัจจุบัน โดยแบ่งช่วงสมัยที่ศึกษาออกเป็น 2 สมัยคือ

สมัยก่อน นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงรัชกาลที่ 6

สมัยปัจจุบัน นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 7 จนถึงปัจจุบัน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย 3 ประการคือ

1. ความหมายของคำ คำบางคำมีรูปเหมือนกันทั้งในภาษาสมัยก่อนและสมัยปัจจุบัน แต่ใช้ในความหมายทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน คำบางคำใช้ในความหมายเหมือนกันทั้งในภาษาสมัยก่อนและสมัยปัจจุบันแต่มีรูปต่างกัน คำบางคำมีใช้ในภาษาสมัยก่อน แต่ปัจจุบันไม่มีใช้ในภาษาที่เป็นธรรมชาติหรือมีใช้เฉพาะในภาษาถิ่น โดยมีความหมายคล้ายกันหรือเหมือนกันกับที่ใช้ในสมัยก่อน นอกจากนั้นการใช้คำบางคำในหมวดคำบุพบทและลักษณนามในภาษาสมัยก่อนยังแตกต่างกับสมัยปัจจุบันด้วย

2. ส่วนานที่ใช้ในสมัยก่อน บางส่วนานยังคงมีใช้อยู่ในปัจจุบันแต่มีบางส่วนเปลี่ยนแปลงไปในคำนัยคำหรือความหมายบางส่วนานไม่มีที่ใช้เลยในสมัยปัจจุบัน

3. คำค้ำของคำในสองสมัยนี้จะแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างนี้มีส่วนทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ชัดเจน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยถือว่า การสะกดยารัตน์ในหนังสือเรื่องกฎหมายตราสามดวงนั้นตรงกับเสียงที่ออกในสมัยรัชกาลที่ 1 หมายความว่า การสะกดยารัตน์เป็นเช่นไร เสียงที่ออกก็เป็นเช่นนั้น ตัวอย่างเช่น คำว่า เบน แสดงว่า ใช้สระเอ ไม่ใช่ สระอะ อย่างในปัจจุบันนี้

ถ้าที่ผู้วิจัยนำมาเป็นหลักฐานประกอบการวิจัยในครั้งนี้จะต้องเป็นคำที่มีใช้มากกว่า 1 แห่ง และผู้วิจัยจะลงทำการตรวจสอบจากเอกสารอื่นที่อยู่ในสมัยเดียวกันให้ถูกต้องตรงกันด้วย หากคำใดไม่มีที่ใช้ในหนังสือเรื่องกฎหมายตราสามดวงผู้วิจัยก็จะทำการค้นคว้าจากเอกสารอื่นมาเป็นหลักฐานข้อมูลแทน

ลักษณะของภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 1

ลักษณะของภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 1 นี้ ผู้วิจัยจะแยกกล่าวเป็น
2 หัวข้อใหญ่คือ

1. ลักษณะทางอักษรวิจิตร

2. ลักษณะทางเสียง

1. ลักษณะทางอักษรวิจิตรหรือวิธีการ เขียนหนังสือในสมัยรัชกาลที่ 1 หรือต้นกรุงรัตนโกสินทร์นั้น ถึงแม้จะไม่ใช่วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ก็ตาม แต่เพื่อจะได้มีความเข้าใจในผลของการวิจัยนี้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอเอาลักษณะทางด้านอักษรวิจิตรของภาษาไทยในสมัยนี้ ตามที่หนังสือศิลปวัฒนธรรมไทย เล่ม 2 เรื่องภาษาและวรรณคดีกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งกรมศิลปากรจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี พุทธศักราช 2525 กล่าวไว้ในหน้า 33 - 35 ว่าถึงแม้อักษรวิจิตรหรือวิธีการเขียนหนังสือในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์จะไม่มีกฎเกณฑ์เป็นมาตรฐานแต่ก็อาจสรุปข้อเสนอนั้นได้ดังนี้ คือ

1. คำศัพท์แต่ละคำจะเขียนอย่างไรก็ได้ ขอแค่เพียงให้อ่านออกมาแล้วได้ความหมายตามเสียงที่ต้องการก็นับว่าถูกต้องแล้ว ดังนั้นจะเห็นได้ว่า คำบางคำแม้จะเป็นคำเดียวกัน แต่ก็เขียนสะกดคำได้หลายแบบ ตัวอย่างเช่น

ส่วนของโลก ฌมิ่ง กันละยา กันล้อยา ปราสตะหนา

ปราศตะหนา ปาคหน้า ฉโนย ฉนีย

2. คำศัพท์บางคำใช้รูปอักษร 2 แบบปะปนกัน โดยเฉพาะคำที่เขียนมาถึงจุดที่สุดของแนวบรรทัด แต่ยังเขียนตัวสะกดไม่ครบ ท่านจะนำตัวสะกดตัวสุดท้ายนั้นมาเขียนเป็นเชิงพยัญชนะของรูปแบบอักษร ขอมแล้ว เขียนไว้ข้างใต้พยัญชนะตัวบน

แต่บางครั้งก็ประวิสรรชนีย์ลงไปด้วย ทั้งที่มีเครื่องหมายฝนทอง และไม่มีเครื่องหมายฝนทองกำกับอยู่ ตัวอย่างเช่น

ส่น่าน อ่านว่า สะ - หนาน

ราชะศรี " ราช - ชะ - ศรี

7. คำศัพท์บางคำที่สะกดด้วยสระอี สระไอไม่ผัน และสระไอไม่ผัน นิยมใส่พยัญชนะ ย ตามหลัง แต่ถ้าสะกดด้วยสระอี นิยมใส่พยัญชนะ ว ตามหลัง ตัวอย่างเช่น นี้ย สู่ในย ภพไตรย อัครวิภูษิว หลายทิว เป็นต้น

8. การใช้รูปสระอิ สระเออ สระเอีย สระเอือ และการใส่พยัญชนะ ย เป็นพยัญชนะต้นในการสะกดคำศัพท์ มีลักษณะพิเศษ ดังนี้

รูปสระอิ นิยมเขียนเป็นสระ ะ เช่น

สืบ อ่านว่า สิบ

พริกกะเทียม " พริกกระเทียม

รูปสระเออ นิยมเขียนเป็นสระ ะ เช่น

เงิน อ่านว่า เงิน

เค็น " เคิน

รูปสระเอีย นิยมเขียนเป็น สระ เ-ย เช่น

เรยิก อ่านว่า เรียก

ส่เบยิง " สะเบียง

รูปสระเอือ นิยมเขียนเป็น สระ เอ็ เช่น

เหม่อ็น อ่านว่า เหมือน

เค่อ็น " เคื่อน

พยัญชนะ ย นิยมเขียนเป็น อย เมื่อใช้เป็นพยัญชนะต้น เช่น

เอยน อ่านว่า เย็น
 ไมยทอ " ไมยต้อ

9. คำศัพท์ที่ต้องการให้อ่านซ้ำ จะเขียนเลข 2 กำกับไว้หลังคำนั้นๆ แทนเครื่องหมายไม้มกอย่างในปัจจุบันนี้ ตัวอย่างเช่น

ทุก 2 วัน อ่านว่า ทุกทุกวัน เป็นต้น
 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบวิธีการเขียนหนังสือเพิ่มเติมจากที่กล่าวมาแล้วอีก
 ดังนี้

1. มีตัว ข ฃ ไซ์ ตัวอย่างเช่น

"ให้หุลหดหวหยหชีวิต" กฏ. หน้า 42

"โทษหนหนหอหริหบหเรหือน" กฏ. หน้า 39

2. ไม่ใช้ไม้ไต่คู้ "๘" ในคำที่ปัจจุบันนี้ใช้ เช่น เทจ เปน เกบ

เทน เจบ เจค สมเจจ เรว เคก เหลก ฯลฯ

3. คำที่ออกเสียงสั้นบางคำจะเขียนสระ อะ กำกับไว้ด้วย เช่น ระบุ
 ลมพยุะ ลุอะอ่านาค คำริะ คำริะ ใส้ตรุะ คำหริะทริะการ ฯลฯ

4. มีการใช้ตัว ร สะกดในคำซึ่งปัจจุบันนี้ใช้ น สะกด เช่น เทริ
 คำเนิร เสมียร ส่วนวร เกียร (เกวียน) เรือคสวร เรียร ฯลฯ

5. คำบางคำเขียนโดยใช้ทั้งอักษรหันและไม้หันอากาศ เช่น

พัง ฟง ทงสอง ทั้งสอง

6. การใช้เครื่องหมาย " ' " (ไม้เอก) นอกจากใช้เพื่อแสดงรูป
 วรรณยุกต์แล้วยังใช้เพื่อจุดประสงค์อื่นอีก 2 ประการคือ

ก. ใช้เพื่อบอกว่าคำนั้นต้องอ่านออกเสียงสระอะ ตัวอย่างเช่น
 กบิทัน ณเมืองกลาง พระอภัย จักใด พม่าจมาตี ฯลฯ

ข. ใช้เพื่อบอกว่าเป็นคำสะกดที่ออกเสียงสระออก ในกรณีนี้ตัว
พยัญชนะต้นจะมีเครื่องหมายควบ ตัวอย่างเช่น

จมีภอควยราช (จะมีพอกควยราช)

ทวไปย (ทอไป)

พวดลาโถก (พอดลาโถก)

2. ลักษณะทางเสียง ลักษณะทางเสียงของภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 1 นี้ ผู้วิจัย
จะแยกกล่าวเป็น 3 หัวข้อใหญ่คือ

2.1. หน่วยเสียงพยัญชนะ

2.2. หน่วยเสียงสระ

2.3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์

2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ ในสมัยรัชกาลที่ 1 มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง
ซึ่งทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้น พยัญชนะควบกล้ำ และพยัญชนะสะกด ได้แตกต่างกัน
ดังนี้คือ

ก. พยัญชนะต้น หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 21 หน่วยเสียงสามารถทำหน้าที่
เป็นพยัญชนะต้นได้ครบทุกเสียง (ดูตารางที่ 1 หน้า 17 - 18)

ตารางที่ 1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น

เสียงพยัญชนะต้น	ตัวอย่าง	ที่มา
/p/	/paj/ "ถวายโศก ^๑ ดา ^๒ ไป ^๓ เอา"	เอกสาร .แผนที่ 48
/t/	/te:m/ "เ ^๑ น ^๒ ด ^๓ อง ^๔ แ ^๕ ว ^๖ เ ^๗ ย ^๘ ก ^๙ ก"	กฐ. หน้า 29
/c/	/caw/ "อา ^๑ เจ ^๒ า ^๓ มี ^๔ ระ ^๕ ก"	เอกสาร .แผนที่ 5/ก
/k/	/ka:j/ "แล ^๑ เ ^๒ มี ^๓ เ ^๔ ก ^๕ ่า ^๖ ล ^๗ ง ^๘ ก ^๙ าย"	กฐ. หน้า 26
/ʔ/	/ʔaw/ "เอา ^๑ ค ^๒ ี ^๓ ม ^๔ ก ^๕ ว ^๖ ไ ^๗ ย ^๘ ไ ^๙ ย"	เอกสาร .แผนที่ 5/ก
/p ^h /	/p ^h itt ^h i:/งาน ^๑ พร ^๒ ระ ^๓ ราช ^๔ พิ ^๕ ธิ ^๖ "	กฐ. หน้า 51
/t ^h /	/t ^h un/ "ชา ^๑ ก ^๒ ท ^๓ น ^๔ น ^๕ ก ^๖ ห ^๗ น ^๘ า"	เอกสาร .แผนที่ 37
/c ^h /	/c ^h aŋ/ "ซ ^๑ ้ง ^๒ ค ^๓ ี ^๔ ม ^๕ ก ^๖ สง"	เอกสาร .แผนที่ 20/ก
/k ^h /	/k ^h á:w/ "มี ^๑ ไ ^๒ ค ^๓ ย ^๔ ร ^๕ ู ^๖ ช ^๗ ว ^๘ า ^๙ เ ^{๑๐} น"	เอกสาร .แผนที่ 5/ก
/b/	/bʔək/ "บ ^๑ ว ^๒ ก ^๓ ไ ^๔ ป ^๕ ย ^๖ ว ^๗ า ^๘ ท ^๙ าน"	เอกสาร .แผนที่ 48
/d/	/daŋ/ "ก ^๑ ้ง ^๒ ก ^๓ ล ^๔ าว ^๕ มา ^๖ น"	กฐ. หน้า 28
/m/	/máa/ "เ ^๑ เ ^๒ อ ^๓ จะ ^๔ พิ ^๕ จาร ^๖ ณ ^๗ า ^๘ น ^๙ "	กฐ. หน้า 29
/n/	/nán/ "ซ ^๑ อ ^๒ น ^๓ เ ^๔ น ^๕ เ ^๖ น ^๗ ไ ^๘ จ ^๙ ว ^{๑๐} า ^{๑๑} ม"	กฐ. หน้า 30
/n/	/ŋa:/ "ก ^๑ ล ^๒ ย ^๓ อ ^๔ อ ^๕ ย ^๖ ส ^๗ ก ^๘ แล ^๙ ถ ^{๑๐} ว ^{๑๑} ง ^{๑๒} า"	กฐ. หน้า 234
/l/	/lû:k/ "ส ^๑ ม ^๒ เ ^๓ จ ^๔ พ ^๕ ระ ^๖ เจ ^๗ า ^๘ ล ^๙ ู ^{๑๐} ก ^{๑๑} เ ^{๑๒} อ"	กฐ. หน้า 54
/r/	/rá:j/ "อ ^๑ ย ^๒ า ^๓ ไ ^๔ ห ^๕ ู ^๖ ว ^๗ าย"	กฐ. หน้า 52
/f/	/faŋ/ "พ ^๑ ัง ^๒ ไ ^๓ ค ^๔ มี ^๕ ไ ^๖ ค ^๗ เ ^๘ ป ^๙ ระ ^{๑๐} ก ^{๑๑} าร ^{๑๒} ไ ^{๑๓} ค"	กฐ. หน้า 31
/s/	/sí:n/ "ไ ^๑ ห ^๒ ค ^๓ ค ^๔ สี ^๕ น ^๖ ค ^๗ ค ^๘ "	กฐ. หน้า 32

เสียงพยัญชนะต้น	ตัวอย่าง	ที่มา
/h/	/หฺน้:/ "ยามารักษาหฺ"	เอกสาร.แผนที่ 48
/j/	/ja:j/ "กั้บหึ้งบรียายโวหาร"	กฏ. หน้า 32
/w/	/wâ:j/ "ไหวายน้ายุคเอาเรือ"	กฏ. หน้า 38

จากตารางจะเห็นได้ว่าภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 1 นั้นมีหน่วยเสียง
พยัญชนะต้น 21 เสียง

ข. พยัญชนะควบกล้ำ เสียงพยัญชนะที่สามารถเกิดในตำแหน่งที่ 2 ของ
พยัญชนะต้นได้ มี 3 หน่วยเสียงคือ /r, l, w/ ทั้ง 3 หน่วยเสียงนี้จะ
เกิดกับเสียงพยัญชนะบางเสียงเท่านั้น นั่นคือเสียงควบกล้ำในภาษาไทยจะมีจำนวน
จำกัด จากการค้นคว้าพบว่า มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำอยู่เพียง 13 เสียง
(ดูตารางที่ 2 หน้า 19)

ตารางที่ 2 หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ

เสียงควบกล้ำ	ตัวอย่าง	ที่มา
/pr/	/prəp/ "ทานใ [่] หปร [่] บ [่] ใหม่ [่] นี้ [่] "	กฎ. หน้า 513
/p ^h r/	/p ^h rāj/ "ไ [่] ห [่] ร [่] อง [่] งาน [่] ทาน [่] ก็ [่] "	กฎ. หน้า 514
/tr/	/tri:/ "พ [่] ร [่] อม [่] คว [่] ย [่] อ [่] ค [่] ม [่] ห [่] าม [่] น [่] ค [่] รี [่] "	กฎ. หน้า 549
/kr/	/krə:p/ "ก [่] ร [่] า [่] บ [่] ม [่] ัง [่] ค [่] ม [่] ท [่] ุด [่] "	กฎ. หน้า 491
/k ^h r/	/k ^h rə:nj/ "เพ [่] ื่อ [่] น [่] เก [่] ร [่] า [่] ก [่] ร [่] อง [่] เอ [่] า	กฎ. หน้า 543
/c ^h r/	/c ^h rā:p/ "ม [่] ัง [่] ค [่] ม [่] ท [่] ุด [่] ใ [่] ห [่] ร [่] า [่] บ [่] " ¹	กฎ. หน้า 514
/pl/	/plək/ "แ [่] ป [่] ล [่] ก [่] ป [่] ด [่] อม [่] เ [่] า [่] ไ [่] ป [่] นี้ [่] "	กฎ. หน้า 528
/p ^h l/	/p ^h lapp ^h la: "เ [่] ล [่] ไ [่] ป [่] ถึง [่] พ [่] ด [่] บ [่] พ [่] ลา [่] "	กฎ. หน้า 528
/kl/	/kla:w/ "ม [่] ี [่] ไ [่] ค [่] ว [่] าก [่] ด [่] าว [่] แ [่] ก [่] กัน [่] "	กฎ. หน้า 491
/k ^h l/	/k ^h lanj/ "ส [่] ว [่] ย [่] ส [่] า [่] าก [่] อน [่] ซ [่] ึ [่] น [่] พ [่] ระ [่] ค [่] ด [่] ัง [่] "	กฎ. หน้า 539
/kw/	/kwə:/ "ไ [่] ค [่] ว [่] า [่] ม [่] ย [่] าก [่] ก [่] ว [่] a [่] "	กฎ. หน้า 679
/k ^h w/	/k ^h wə:j/ "แ [่] ล [่] ซ [่] ำ [่] ง [่] ม [่] ำ [่] ว [่] ค [่] ว [่] า [่] ย [่] "	กฎ. หน้า 543
/t ^h r/	/cant ^h ra:/ "ห [่] ม [่] น [่] จ [่] ัน [่] ท [่] ร [่] า [่] ม [่] า [่] ค [่] "	กฎ. หน้า 112

1. เนื่องจากคำว่า ชราบ คอมากกลายเป็น หราบ ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่าเสียง/ชร/ นี้ ควรจะเป็นเสียงควบกล้ำซึ่งออกเสียงค่อนข้างลำบากต่อมาเสียงจึงกลายเป็น/ช/ไป ซึ่งออกเสียงได้ง่ายและสะดวกกว่า

ค. พยัญชนะสะกด เสียงพยัญชนะที่สามารถเป็นพยัญชนะสะกดได้ใน
ภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 1 มี 9 เสียง ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 3 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด

เสียงสะกด	ตัวอย่าง	ที่มา
/-p/	/kammá' rǎ:p/ "ชาวพม่า <u>ก</u> าเม <u>ริ</u> บ <u>น</u> ว <u>าย</u> "	เอกสาร.แผนที่ 48
/-t/	/dùt/ "แดน <u>ดิน</u> อุ <u>จ</u> ร <u>ัง</u> นี้"	กฎ. หน้า 548
/-k/	/mǎ:k/ "เม <u>ียง</u> ท <u>ม</u> าก <u>ไ</u> ส <u>ว</u> ย"	กฎ. หน้า 75
/-ʔ/	/k ^h áʔ/ "ใ <u>ห</u> ว <u>า</u> พระ <u>พ</u> ุ <u>ท</u> เจ <u>้า</u> ก <u>ะ</u> "	กฎ. หน้า 75
/-m/	/sǎ:m/ "น <u>ั้น</u> ใ <u>ค</u> น <u>แ</u> ก <u>ส</u> ำ <u>น</u> ก <u>น</u> "	กฎ. หน้า 75
/-n/	/p ^h á'ja:ba:n/ ผู้ <u>ร</u> ัก <u>ภ</u> า <u>พ</u> ญ <u>า</u> ม <u>า</u> ด"	กฎ. หน้า 247
/-n/	/lǎ:ŋ/ "ใ <u>น</u> พระ <u>ร</u> า <u>จ</u> วัง <u>ห</u> ด <u>ว</u> ง"	กฎ. หน้า 75
/-j/	/t ^h á'wǎ:j/ "เขา <u>ไป</u> ท <u>ู</u> ล <u>เ</u> ด <u>า</u> ด <u>ว</u> าย"	เอกสาร.แผนที่ 53
/-w/	/bà:w/ "ค <u>็</u> อ <u>จ</u> ะ <u>เ</u> บ <u>ิ</u> ก <u>ย</u> าว <u>ไ</u> พร"	กฎ. หน้า 87

2.2 หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงสระในภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 1 มี 2 ประเภท

คือ ก. หน่วยเสียงสระเดี่ยว หมายถึงสระที่ออกเสียงเพียงเสียงเดี่ยว

มีทั้งหมด 18 หน่วยเสียง

ข. หน่วยเสียงสระประสม หมายถึงสระที่ออกเสียง 2 เสียงประสมกัน

มีทั้งหมด 3 หน่วยเสียง

หน่วยเสียงสระทั้ง 21 หน่วยเสียงนี้แสดงไว้ในตารางที่ 4 หน้า 21 - 22

ตารางที่ 4 หน่วยเสียงสระ

เสียงสระ	ตัวอย่าง	ที่มา	
/i/	/sìp/	"สืบสองพระกำนั" ^๑	กฐ. หน้า 78
/i:/	/di:/	"ทางประเทศกั" ^๑	กฐ. หน้า 79
/e/	/t ^h ét/	"อย่าให้เอาทั" ^๑	กฐ. หน้า 573
/e:/	/pe:n/	"พญานันเปุเสรวาส" ^๑	กฐ. หน้า 222
/ɛ/	/lɛʔ/	"อย่าให้เดาะและปากเมา" ^๑	กฐ. หน้า 214
/ɛ:/	/lɛ:/	"แต่ใช้ไปพระราชทานนา" ^๑	กฐ. หน้า 85
/i/	/t ^h in/	"ถาฮานยเกินถึงฮอโลก" ^๑	กฐ. หน้า 220
/i:/	/n ^h is:/	"เทียบหนังสือใหม่ให้" ^๑	กฐ. หน้า 221
/ə/	/láəmǎʔ/	"ถ้าเป็นมาเล่มอะ" ^๑	กฐ. หน้า 98
/ə:/	/sàəmǎ:/	"ผลนั้นก็มีได้เสมอ" ^๑	กฐ. หน้า 545
/a/	/cáʔ/	"เจ้าเมืองจะให้" ^๑	กฐ. หน้า 515
/a:/	/na:/	"แลเรือสวนไรนา" ^๑	กฐ. หน้า 515
/u/	/kúʔla:/	"ควยใหญ่ดูไปเอา" ^๑	เอกสาร .แผนที่ 48
/u:/	/hú:/	"มาโทรรักษาหูนี้โค" ^๑	เอกสาร .แผนที่ 48
/o/	/dɔŋ/	"รังปากงพงแอม" ^๑	กฐ. หน้า 85
/o:/	/cò:t/	"อนึ่งโจทจำโดยอ้างพญาน" ^๑	กฐ. หน้า 222
/ɔ/	/kɔʔ/	"เกาะลงเอาเงินแกผู้ชอ" ^๑	กฐ. หน้า 647
/ɔ:/	/k ^h ɔ:/	"มอกขอเอาผู้ชอ" ^๑	กฐ. หน้า 773

เสียงสระ	ตัวอย่าง	ที่มา	
/ia/	/p ^h liak/	"เมื่อความจะ <u>เปลี่ยน</u> พลั่ว"	กฎ. หน้า 649
/iə/	/kliak/	"หัวหน้าก็ <u>เกลียด</u> ซ่า"	กฎ. หน้า 662
/ua/	/p ^h ua/	"ผู้ชาย <u>ปล่อย</u> พลเรือนเป็น <u>ยิว</u> "	กฎ. หน้า 182

2.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ภาษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 1 มีรูปวรรณยุกต์ครบทั้ง 4 รูป โดยที่รูปวรรณยุกต์ตรี (๓) และรูปวรรณยุกต์จัตวา (+) นั้นจะมีใช้ในคำยืม ส่วนเสียงวรรณยุกต์ในสมัยรัชกาลที่ 1 ผู้วิจัยพบว่าหากอ่านออกเสียงตามการออกเสียงแบบปัจจุบันแล้ว เสียงวรรณยุกต์ในสมัยรัชกาลที่ 1 ก็มีครบทั้ง 5 เสียงเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์	ตัวอย่าง	ที่มา	
สามัญ (-)	/t ^h am/	"ให้ <u>ท่า</u> พลอย"	กฎ. หน้า 284
เอก (ˊ)	/kàj/	" <u>โก</u> 8 ถั่ว"	กฎ. หน้า 284
โท (ˋ)	/hâj/	"ให้ <u>ใหม่</u> โดยขนาด"	กฎ. หน้า 285
ตรี (ˇ)	/c ^h ú:/	"ถ้า <u>หญิง</u> จะมา <u>ท่า</u> "	กฎ. หน้า 284
จัตวา (˘)	/p ^h ua/	" <u>ถูก</u> หญิง <u>เจ้า</u> ยิว"	กฎ. หน้า 284

เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ในสมัยรัชกาลที่ 1 นี้ยังไม่มีกรณีย์ที่ข้อมูลภาษาตามหลักสัทศาสตร์ โดยเฉพาะเสียงวรรณยุกต์ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของภาษาไทย

พยางค์และคำในภาษาไทยจะต้องเกิดจากการรวมกันของหน่วยเสียง พยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์เสมอ โดยที่จะขาดหน่วยเสียงใด หน่วยเสียงหนึ่งเสียไม่ได้ แต่การเกิดรวมกันของหน่วยเสียงทั้ง 3 นี้จะมีข้อจำกัดอยู่บ้าง เช่นหน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วยเสียงสามารถที่จะเกิดรวมกับหน่วยเสียงสระ ได้ทุกหน่วยเสียง แต่ในทางตรงกันข้ามหน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วยเสียงจะไม่สามารถเกิดรวมกับหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียง ดังนั้นเป็นต้น เพื่อจะได้เห็น การเกิดรวมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระได้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าถึงการเกิดรวมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วยเสียงสระและการเกิดรวมกันของหน่วยเสียงสระกับหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดไว้ด้วย (ดูตารางที่ 6 และ 7 หน้า 24, 25 ตามลำดับ)

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงสระกับหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดใดที่สามารถเกิดรวมกันได้ผู้วิจัยจะทำเครื่องหมายถูก (✓) ไว้ ส่วนตัวอย่างคำที่ใช้ผู้วิจัยได้แสดงไว้ในภาคผนวก เป็นที่น่าเสียดายที่ข้อมูลมีน้อย จึงทำให้ไม่สามารถที่จะกล่าวได้ว่า การเกิดรวมกันใดของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วยเสียงสระ และการเกิดรวมกันใดของหน่วยเสียงสระกับหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่ผู้วิจัยพบนั้นมีครบสมบูรณ์ทุกหน่วยเสียง

ตารางที่ 7 การเกิดรวมกันของหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงสะกด

	-p	-t	-k	-ʔ	-m	-n	-ŋ	-j	-w
i	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
i:	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓
e	✓	✓			✓	✓	✓		✓
e:	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
ɛ		✓		✓		✓	✓		✓
ɛ:	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓
ɨ	✓	✓	✓			✓	✓		
ɨ:	✓	✓	✓		✓	✓			
ɔ				✓		✓			
ɔ:		✓	✓		✓	✓	✓	✓	
a	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
a:	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
u	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
u:	✓	✓	✓		✓	✓	✓		
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
o:	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
ɔ				✓	✓	✓	✓	✓	
ɜ:	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
ia	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓
ɨa			✓		✓	✓	✓	✓	
ua		✓	✓			✓	✓	✓	

บทที่ 3

ลักษณะของภาษาไทยในสมัยปัจจุบัน (พ.ศ. 2525)

ลักษณะของภาษาไทยในสมัยปัจจุบัน (พ.ศ. 2525) นี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะลักษณะของภาษาไทยทางเสียงเท่านั้น ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. หน่วยเสียงพยัญชนะ เสียงพยัญชนะในภาษาไทยปัจจุบันมี 21 หน่วยเสียง ถึงแม้ว่าจะมีการกลายเสียงระหว่างเสียง /x/ เป็นเสียง /ɰ/ อยู่บ้างก็ตามที่ แต่เสียง /x/ ก็ยังไม่หมดไปจากภาษาไทยที่เกี่ยว เรายังคงใช้เสียง /x/ กันอยู่ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีการศึกษา ดังนั้นหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยจึงยังคงมี 21 เสียงซึ่งสามารถจำแนกตามฐานที่เกิดและลักษณะของการออกเสียงได้ดังตารางที่ 8 นี้

ตารางที่ 8 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทย

พยัญชนะ	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก กับฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องระหว่าง เส้นเสียง
เสียงหยุด ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม ก้อง ไม่มีลม	p p ^h b		t t ^h d		k k ^h	?
เสียงกึ่งเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม				c c ^h		
เสียงนาสิก	m		n		ŋ	
เสียงเสียดแทรก		f	s			h
เสียงข้างลิ้น			l			
เสียงร้ว			r			
เสียงกึ่งสระ	w			j		

จากตารางจะเห็นว่าหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยทั้ง 21 หน่วยเสียงสามารถแยกออกตามลักษณะการเกิดเสียงได้เป็น 7 ประเภทคือ

1. เสียงหยุด การออกเสียงพยัญชนะประเภทนี้ด้วยอะในการออกเสียงจะติดกันอย่างสนิท ลมไม่สามารถผ่านได้ ลมจะถูกกักอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วอวัยวะที่ติดกันนั้นจะคลายออกจากกัน ลมที่ถูกกักอยู่ก็จะพุ่งออกมาทันที โดยที่ขณะเมื่อลมพุ่งออกมาเพดานอ่อนจะยกขึ้น ทำให้ลมออกทางปาก พยัญชนะเสียงหยุดในภาษาไทยมี 9 หน่วยเสียงซึ่งสามารถแยกออกเป็น 3 พวกย่อยคือ

ก. พยัญชนะเสียงหยุดประเภทไม่ก้อง ไม่มีลม แยกตามฐานที่เกิด

ได้ดังนี้

- เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ ได้แก่ /p/
- เกิดที่ปุ่มเหงือก ได้แก่ /t/
- เกิดที่เพดานอ่อน ได้แก่ /k/
- เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง ได้แก่ /ʔ/

ข. พยัญชนะเสียงหยุดประเภทไม่ก้อง มีลม แยกตามฐานที่เกิด

ได้ดังนี้

- เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ ได้แก่ /p^h/
- เกิดที่ปุ่มเหงือก ได้แก่ /t^h/
- เกิดที่เพดานอ่อน ได้แก่ /k^h/

ค. พยัญชนะเสียงหยุดประเภทก้อง ไม่มีลม แยกตามฐานที่เกิด

ได้ดังนี้

- เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ ได้แก่ /b/
- เกิดที่ปุ่มเหงือก ได้แก่ /d/

2. เสียงกึ่งเสียดแทรก การออกเสียงพยัญชนะประเภทนี้จะมีขั้นตอนเบื้องต้นเหมือนการออกเสียงพยัญชนะประเภทเสียงหยุด แต่จะต่างกันในช่วงสุดท้ายคือช่วงที่อวัยวะที่ติดกันจะคลายออกจากกัน การออกเสียงพยัญชนะประเภทนี้อวัยวะที่ติดกันจะคลายออกจากกันไม่กว้างนัก ทำให้ลมที่ถูกกักอยู่พุ่งออกมาโดยเสียดสีกับอวัยวะนั้น การออกเสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรกนี้ เพดานอ่อนจะยกขึ้นทำให้ลมออกทางปากเช่นเดียวกับพยัญชนะเสียงหยุดด้วย พยัญชนะเสียงกึ่งเสียดแทรกในภาษาไทยมี 2 หน่วยเสียงซึ่งสามารถแยกออกเป็น 2 พวกย่อยคือ

ก. พยัญชนะเสียงกึ่งเสียดแทรกประเภทไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานแข็ง ไค้แก่ /c/

ข. พยัญชนะเสียงกึ่งเสียดแทรกประเภทไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานแข็ง ไค้แก่ /cʰ/

3. เสียงนาสิก การออกเสียงพยัญชนะประเภทนี้จะมีขั้นตอนเหมือนกับการออกเสียงพยัญชนะประเภทเสียงหยุด แต่แทนที่ลมที่ถูกกักจะพุ่งออกมาทางปากลมกลับไปออกทางจมูก เนื่องจากเพดานอ่อนจะลดตัวลงทำให้เกิดช่องว่างให้ลมไปออกทางช่องจมูกได้ พยัญชนะเสียงนาสิกในภาษาไทยมี 3 หน่วยเสียงซึ่งสามารถแยกตามฐานที่เกิดไค้แก่ดังนี้

- เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู ไค้แก่ /m/
- เกิดที่ปุ่มเหงือก ไค้แก่ /n/
- เกิดที่เพดานอ่อน ไค้แก่ /ŋ/

พยัญชนะเสียงนาสิกทั้ง 3 หน่วยเสียงนี้จัดเป็นเสียงก้องทั้งหมด

4. เสียงเสียดแทรก การออกเสียงพยัญชนะประเภทนี้อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงจะเปิดแคบทำให้ลมพุ่งออกมาไม่สะดวก ลมจึงเสียดสีกับอวัยวะที่ใช้ออกเสียงนั้นๆ เกิดเป็นเสียงเสียดแทรกขึ้น พยัญชนะเสียงเสียดแทรกในภาษาไทยมี 3

หน่วยเสียงซึ่งสามารถแยกตามฐานที่เกิดได้ดังนี้

- เกิดที่ริมฝีปากกับฟัน ไค้แก่ /f/
- เกิดที่ปุ่มเหงือก ไค้แก่ /s/
- เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง ไค้แก่ /h/

พยัญชนะเสียงเสียดแทรกทั้ง 3 หน่วยเสียงนี้จัดเป็นเสียงไม่ก้องทั้งหมด

5. เสียงข้างลิ้น การออกเสียงพยัญชนะประเภทนี้ลิ้นจะแตะกับฐานที่เกิดเสียงแต่เพียงบางส่วน ทำให้ลมหนีออกมาทางข้างลิ้นได้ พยัญชนะเสียงข้างลิ้นในภาษาไทยมีเพียง 1 หน่วยเสียงเท่านั้นซึ่งเป็นเสียงข้างลิ้นที่เกิดที่ปุ่มเหงือกคือ /l/

6. เสียงรวิ การออกเสียงพยัญชนะประเภทนี้ปลายลิ้นจะยกขึ้นไปแตะกับฐานที่เกิดเสียงกัวยการสั้นหลายๆ ครั้ง พยัญชนะเสียงรวิในภาษาไทยมีเพียง 1 เสียงเท่านั้นเป็นเสียงรวิที่เกิดที่ปุ่มเหงือกโดยลิ้นจะกระทบกับปุ่มเหงือกเพียงครั้งเดียวเป็นส่วนมาก ไค้แก่ /r/

7. เสียงกึ่งสระ การออกเสียงพยัญชนะประเภทนี้อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงจะเปิดกว้างคล้ายกับการออกเสียงสระ พยัญชนะเสียงกึ่งสระในภาษาไทยจะมี 2 หน่วยเสียงซึ่งสามารถแยกตามฐานที่เกิดได้ดังนี้

- เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ แต่มางครึ่งอาจเกิดที่เพดานอ่อนก็ได้ ไค้แก่ /w/

- เกิดที่เพดานแข็ง ไค้แก่ /v/

ทั้งพยัญชนะเสียงข้างลิ้น พยัญชนะเสียงรวิและพยัญชนะเสียงกึ่งสระจัดเป็นเสียงก้องทุกหน่วยเสียง

หน้าที่ของหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทย

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยทั้ง 21 หน่วยเสียงนั้นจะมีหน้าที่สำคัญอยู่

3 ประการดังนี้คือ

1. ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้น หมายถึงทำหน้าที่เป็นเสียงพยัญชนะตัวแรก
ในพยางค์หรือคำได้

2. ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นควบ หมายถึงเป็นเสียงพยัญชนะตัวแรกที่สามารถ
เกิดคู่กับเสียงพยัญชนะ /r, l, w / ได้

3. ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะสะกด หมายถึงเป็นเสียงพยัญชนะตัวสุดท้ายใน
พยางค์หรือคำได้

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยทั้ง 21 เสียงนี้ หน่วยเสียงพยัญชนะหน่วยเสียงใด
สามารถทำหน้าที่อย่างไร ใต้นั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้วแสดงไว้ในตารางที่ 9

หน้า 31

ผู้วิจัยจะใช้เครื่องหมาย ✓ แสดงถึงการทำหน้าที่ของหน่วยเสียงนั้นๆ

ตารางที่ 9 แสดงหน้าที่ของหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทย

เสียงพยัญชนะ	พยัญชนะต้น	พยัญชนะกลาง			พยัญชนะสะกด
		r	l	w	
p	✓	✓	✓		✓
t	✓	✓			✓
c	✓				
k	✓	✓	✓	✓	✓
?	✓				✓
p ^h	✓	✓	✓		
t ^h	✓	✓			
c ^h	✓				
k ^h	✓	✓	✓	✓	
b	✓	✓	✓		
d	✓	✓			
m	✓				✓
n	✓				✓
ŋ	✓				✓
l	✓				
r	✓				
f	✓	✓	✓		
s	✓				
h	✓				
j	✓				✓
w	✓				✓

จากตารางจะเห็นหน้าที่ของหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยทั้ง 21 หน่วยเสียงว่าสามารถทำหน้าที่ใดแตกต่างกันดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้น หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยทั้ง 21 เสียงสามารถทำหน้าที่นี้ได้

2. ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นควบ หน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถทำหน้าที่นี้ได้มีจำนวนจำกัดซึ่งจะแยกออกตามเสียงพยัญชนะที่มาควบได้ดังนี้

ก. หน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /r/ ได้มี 9 เสียงคือ /p, t, k, p^h, t^h, k^h, b, d, f /

ข. หน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /l/ ได้มี 6 เสียงคือ /p, k, p^h, k^h, b, f /

ค. หน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นควบกับเสียง /w/ ได้มี 2 เสียงคือ /k, k^h /

2. หน่วยเสียงสระ เสียงสระในภาษาไทยปัจจุบันมีทั้งหมด 21 หน่วยเสียงแยกเป็น

ก. หน่วยเสียงสระเดี่ยวหมายถึงออกเสียงสระเพียงเสียงเดียว มีทั้งหมด 18 เสียง

ข. หน่วยเสียงสระประสมหมายถึงออกเสียงสระ 2 เสียงประสมกันมีทั้งหมด 3 เสียง

ลักษณะทางสัทศาสตร์ของหน่วยเสียงสระในภาษาไทย

การออกเสียงสระในภาษาไทยจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 อย่างคือ

1. ส่วนของลิ้นที่ไต่เข้าเสียง ลิ้นของคนเราจะแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ ลิ้นส่วนหน้า ลิ้นส่วนกลาง ลิ้นส่วนหลัง ถ้าใช้ส่วนของลิ้นที่ต่างกัน

ทำเสียง เสียงที่ออกมาก็จะแตกต่างกันไป หากใช้ลิ้นส่วนหน้าทำเสียงเราจะเรียก
เสียงสระนั้นว่าสระหน้า ถ้าใช้ลิ้นส่วนกลางทำเสียงเราจะเรียกสระกลางและถ้า
ใช้ลิ้นส่วนหลังทำเสียงเราก็จะเรียกสระหลัง

2. ระดับของลิ้นที่ใช้ทำเสียง การออกเสียงสระในภาษาไทย
จะแยกระดับความสูงของลิ้นออกได้ 4 ระดับคือ

- ระดับสูงหมายถึงลิ้นส่วนที่ใช้ในการทำเสียงจะยกสูงเกือบถึง
อวัยวะในปากส่วนบน

- ระดับกลางสูงหมายถึงลิ้นส่วนที่ใช้ในการทำเสียงจะอยู่ใน
ระดับกลางปากแต่ยกขึ้นไปทางสูง

- ระดับกลางต่ำหมายถึงลิ้นส่วนที่ใช้ในการทำเสียงจะอยู่ใน
ระดับกลางปากแต่ยกขึ้นไปทางต่ำ

- ระดับต่ำหมายถึงลิ้นส่วนที่ใช้ในการทำเสียงจะอยู่ใน
ระดับต่ำ

เสียงสระที่ถึงแม้จะใช้ลิ้นส่วนเดียวกันทำเสียงแต่หากระดับของลิ้นต่างกันเสียงสระ
ที่ได้ก็ออกมาจะต่างกันด้วย

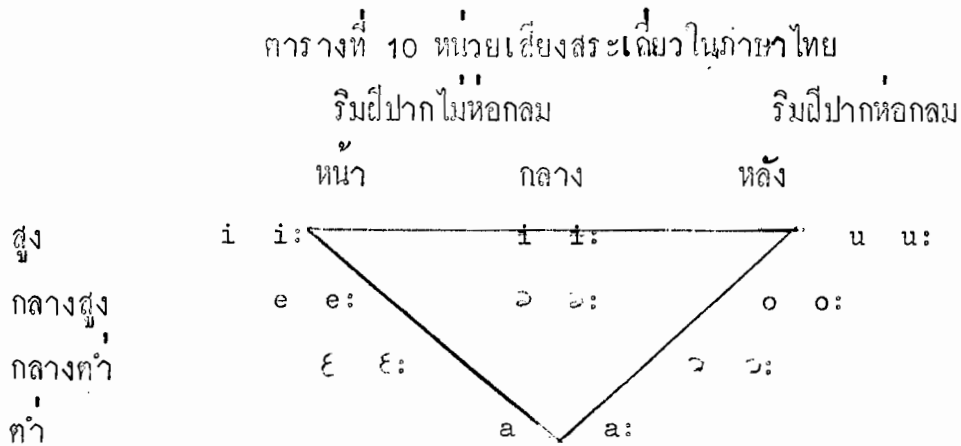
3. ลักษณะหรือรูปร่างของริมฝีปาก ในการออกเสียงสระภาษาไทย
นั้นรูปร่างของริมฝีปากจะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

- ลักษณะรีหรือไม่ห่อกลม การออกเสียงสระหน้าและสระกลาง
ลักษณะของริมฝีปากจะรีหรือไม่ห่อกลม

- ลักษณะห่อกลม การออกเสียงสระหลังริมฝีปากจะห่อกลม

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการออกเสียง หากเสียงสระนั้นใช้เวลาใน
การออกเสียงน้อยก็จะเป็นสระเสียงสั้นหรือสระสั้น แต่ถ้าเสียงสระนั้นใช้เวลาในการ
ออกเสียงนานกว่าก็จะเป็นสระเสียงยาวหรือสระยาว

จากลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว หากจะแสดงถึงลักษณะทางสัทศาสตร์ของหน่วยเสียงสระเดี่ยวจะได้ดังตารางที่ 10 ข้างล่างนี้

จากตารางจะเห็นลักษณะทางสัทศาสตร์ของหน่วยเสียงสระเดี่ยวทั้ง 18 เสียงดังนี้

1. หน่วยเสียงสระ /i/ จะใช้ลิ้นส่วนหน้าทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปในระดัับสูง ริมฝีปากไม่ห่อกลม ระยะเวลาในการออกเสียงจะสั้น
2. หน่วยเสียงสระ /i:/ จะใช้ลิ้นส่วนหน้าทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปในระดัับสูง ริมฝีปากไม่ห่อกลม ใช้เวลาในการออกเสียงนานกว่า /i/
3. หน่วยเสียงสระ /e/ จะใช้ลิ้นส่วนหน้าทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปในระดัับกลางสูง ริมฝีปากไม่ห่อกลม ระยะเวลาในการออกเสียงจะสั้น
4. หน่วยเสียงสระ /e:/ จะใช้ลิ้นส่วนหน้าทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปในระดัับกลางสูง ริมฝีปากไม่ห่อกลม ใช้เวลาในการออกเสียงนานกว่า /e/
5. หน่วยเสียงสระ /ɛ/ จะใช้ลิ้นส่วนหน้าทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน

- ระดับกลางต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อกลม ระยะเวลาในการออกเสียงจะสั้น
 6. หน่วยเสียงสระ /ɛ:/ จะใช้ลิ้นส่วนหน้าทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
 ระดับกลางต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อกลม ใช้เวลาในการออกเสียงนานกว่า /ɛ/
 7. หน่วยเสียงสระ /ɛ̃/ จะใช้ลิ้นส่วนกลางทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
 ระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อกลม ระยะเวลาในการออกเสียงจะสั้น
 8. หน่วยเสียงสระ /ɛ̃:/ จะใช้ลิ้นส่วนกลางทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
 ระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อกลม ใช้เวลาในการออกเสียงนานกว่า /ɛ̃/
 9. หน่วยเสียงสระ /ɔ/ จะใช้ลิ้นส่วนกลางทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
 ระดับกลางสูง ริมฝีปากไม่ห่อกลม ระยะเวลาในการออกเสียงจะสั้น
 10. หน่วยเสียงสระ /ɔ:/ จะใช้ลิ้นส่วนกลางทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
 ระดับกลางสูง ริมฝีปากไม่ห่อกลม ใช้เวลาในการออกเสียงนานกว่า /ɔ/
 11. หน่วยเสียงสระ /a/ จะใช้ลิ้นส่วนกลางทำเสียงและลิ้นจะอยู่ในระดับ
 ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อกลม ระยะเวลาในการออกเสียงจะสั้น
 12. หน่วยเสียงสระ /a:/ จะใช้ลิ้นส่วนกลางทำเสียงและลิ้นจะอยู่ในระดับ
 ต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อกลม ใช้เวลาในการออกเสียงมากกว่า /a/
 13. หน่วยเสียงสระ /u/ จะใช้ลิ้นส่วนหลังทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
 ระดับสูง ริมฝีปากห่อกลม ระยะเวลาในการออกเสียงจะสั้น
 14. หน่วยเสียงสระ /u:/ จะใช้ลิ้นส่วนหลังทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
 ระดับสูง ริมฝีปากห่อกลม ใช้เวลาในการออกเสียงมากกว่า /u/
 15. หน่วยเสียงสระ /o/ จะใช้ลิ้นส่วนหลังทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
 ระดับกลางสูง ริมฝีปากห่อกลม ระยะเวลาในการออกเสียงจะสั้น
 16. หน่วยเสียงสระ /o:/ จะใช้ลิ้นส่วนหลังทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
 ระดับกลางสูง ริมฝีปากห่อกลม ใช้เวลาในการออกเสียงมากกว่า /o/

17. หน่วยเสียงสระ /ɔ/ จะใช้ลิ้นส่วนหลังทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
ระดับกลางต่ำ ริมฝีปากห่อกลม ระยะเวลาในการออกเสียงจะสั้น

18. หน่วยเสียงสระ /ɔː/ จะใช้ลิ้นส่วนหลังทำเสียงและลิ้นจะยกขึ้นไปใน
ระดับกลางต่ำ ริมฝีปากห่อกลม ใช้เวลาในการออกเสียงมากกว่า /ɔ/

หน่วยเสียงสระประสม

หน่วยเสียงสระประสมในภาษาไทย 3 หน่วย มีลักษณะเป็นสระประสม
เสียงตก¹ หมายถึงเสียงสระประสมซึ่งเกิดจากเสียงสระสูงประสมกับเสียงสระที่ต่ำกว่า
ลักษณะทางสัทศาสตร์ของหน่วยเสียงสระประสมมีดังนี้

1. หน่วยเสียงสระ /ia/ เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นในระดับสูง
ตามลักษณะของการออกเสียง /i/ แล้วลิ้นก้อยลงระดับลงมาอย่างรวดเร็วโดยจะมา
อยู่ในระดับต่ำกว่า /ə/ และสูงกว่า /a/ เล็กน้อย ในขณะที่ลิ้นลดต่ำลงมานั้นจะ
เปลี่ยนส่วนของลิ้นที่ใช้ทำเสียงด้วยก็จะใช้ลิ้นส่วนกลางทำเสียงแทนลิ้นส่วนหน้า
หน่วยเสียงสระ /ia/ นี้จะมีเสียงย่อย (allophone) 2 เสียงคือถ้าออกเสียง
ในระยะเวลาสั้นๆจะเป็นเสียง /ia/ แต่ถ้าออกเสียงโดยใช้เวลานานจะเป็น
เสียง /i:a/

2. หน่วยเสียงสระ /ia/ เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนกลางยกขึ้นในระดับสูง
ตามลักษณะของการออกเสียง /i/ แล้วลิ้นก้อยลงระดับลงมาอย่างรวดเร็วโดยจะมา
อยู่ในระดับต่ำกว่า /ə/ และสูงกว่า /a/ เล็กน้อย แต่ส่วนของลิ้นที่ใช้ทำเสียงยังคง
ใช้ลิ้นส่วนกลางเหมือนเดิม หน่วยเสียงสระ /ia/ นี้จะมีเสียงย่อย 2 เสียงคือ
ถ้าออกเสียงในระยะเวลาสั้นๆจะเป็นเสียง /ia/ แต่ถ้าออกเสียงโดยใช้เวลานาน
จะเป็นเสียง /i:a/

¹ กาญจนา นากสกุล ระบบเสียงภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524 ,

ในการออกเสียงสระ / ia / และเสียงสระ / ɨa / นั้นริมฝีปากจะไม่
หอกลม

3. หน่วยเสียงสระ / ua / เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหลังยกขึ้นในระคับสูง
ตามลักษณะของการออกเสียง / u / แล้วลิ้นก้อยลงระดับลงมาอย่างรวดเร็วโดยจะมา
อยู่ในระดับต่ำกว่า / ɔ / และสูงกว่า / a / เล็กน้อย ในขณะที่ลิ้นลดต่ำลงมานั้นจะ
เปลี่ยนส่วนของลิ้นที่ใช้ทำเสียงก๊วยก็จะใช้ลิ้นส่วนกลางทำเสียงแทนลิ้นส่วนหลัง
หน่วยเสียงสระ / ua / นี้จะมีเสียงย่อย 2 เสียงคือถ้าออกเสียงในระยะเวลาด้านๆ
จะเป็นเสียง / ua / แต่ถ้าออกเสียงโดยใช้เวลานานจะเป็นเสียง / u : a /

ในการออกเสียงสระ / ua / นั้นริมฝีปากจะตองหอกลม

การเกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระ

การเกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระในภาษาไทย
ปัจจุบันมีข้อจำกัดอยู่บ้าง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแสดงไว้ในตารางที่ 11 และ 12
ตามลำดับ

หน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระใดสามารถเกิดร่วมกันได้ผู้วิจัย
จะทำเครื่องหมาย (✓) ไว้ในตาราง ส่วนตัวอย่างคำที่ใช้ผู้วิจัยได้แสดงไว้ใน
ภาคผนวก

ตารางที่ 11 การเกิดรวมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน่วยเสียงสระ

	i	i:	e	e:	ɛ	ɛ:	ɪ	ɪ:	ɔ	ɔ:	a	a:	u	u:	o	o:	ɔ	ɔ:	ia	ia	ua	
p	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
t	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
c	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
k	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ʔ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
p ^h	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
t ^h	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
c ^h	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
k ^h	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
b	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
d	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
m	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
n	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ŋ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
l	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
r	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
f	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
s	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
h	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
j	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
w	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

(เสียงพยัญชนะความกล้าแสดงไว้ในตารางหน้า 39)

ตารางที่ 12 การเกิดรวมกันของหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงสะกด

	-p	-t	-k	-ʔ	-m	-n	-ŋ	-j	-w
i	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
i:	✓	✓	✓		✓	✓			
e	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
e:	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓
ɛ	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓
ɛ:	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓
ɪ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
ɪ:	✓	✓			✓	✓			
ə				✓		✓	✓		
ə:	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
a	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
a:	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
u	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
u:	✓	✓	✓		✓	✓	✓		
o	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
o:	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
ɔ				✓	✓	✓	✓	✓	
ɔ:	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
ia	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓
ɪa	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
ua	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปัจจุบันมี 5 หน่วยเสียงคือ สามัญ เอก โท ตรี และจัตวา เสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 หน่วยเสียงนี้จะมีลักษณะทาง สัทศาสตร์แตกต่างกันไปดังนี้คือ

ก. เสียงวรรณยุกต์สามัญ เสียงวรรณยุกต์นี้มีระดับกลางๆ และเสียงจะตก เล็กน้อยในตอนปลายพยางค์ จึงมักมีชื่อทางภาษาศาสตร์ว่าวรรณยุกต์เสียงกลาง /-/

ข. เสียงวรรณยุกต์เอก เสียงวรรณยุกต์นี้มีระดับต่ำแล้วจะค่อยๆ ตกเล็กน้อย ในตอนปลายพยางค์ จึงมักมีชื่อทางภาษาศาสตร์ว่าวรรณยุกต์เสียงต่ำ /\ /

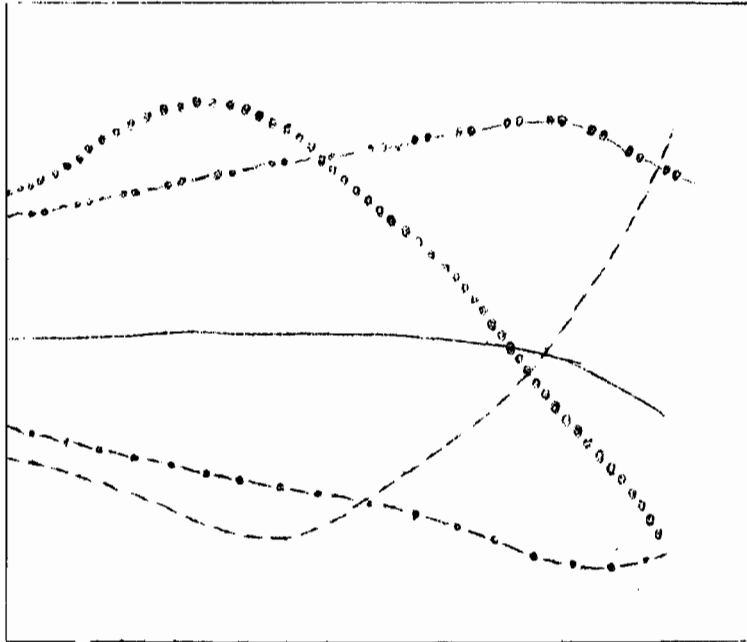
ค. เสียงวรรณยุกต์โท เสียงวรรณยุกต์นี้จะเริ่มที่ระดับกลาง ก่อนสูงแล้วจะ ตกลงมาอย่างรวดเร็วที่ระดับเสียงค่อนข้างต่ำ จึงมักมีชื่อทางภาษาศาสตร์ว่าวรรณยุกต์ เสียงตก /^/

ง. เสียงวรรณยุกต์ตรี เสียงวรรณยุกต์นี้จะเริ่มที่ระดับสูงแล้วค่อยๆ เลื่อน ขึ้นแต่ก่อนท้ายพยางค์เสียงจะตกเล็กน้อย มีชื่อเรียกทางภาษาศาสตร์ว่าวรรณยุกต์ เสียงสูง / /

จ. เสียงวรรณยุกต์จัตวา เสียงวรรณยุกต์นี้จะเริ่มที่ระดับต่ำก่อนแล้ว ภายหลังจึงเลื่อนขึ้นมาที่ระดับเสียงค่อนข้างสูง จึงมีชื่อเรียกทางภาษาศาสตร์ว่า วรรณยุกต์เสียงขึ้น /v/

ถ้าจะแสดงรูปร่างของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียงก็กล่าวมาแล้วก็จะได้อันรูป ที่ 1 หน้า 42

รูปที่ 1 ลักษณะรูปร่างของวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง (ในพยางค์เป็น) ที่วิเคราะห์โดย
อับริมัน¹

— / กลาง /
- - - / ต่ำ /
..... / ตก /
- · - · - / สูง /
- - - - / ขึ้น /

¹วรรณ เทียนณี ลักษณะเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยในสมัย ร.5 - ร.6
วารสารภาษาและวัฒนธรรม ฉบับที่ 2 ปีที่ 2 2525, หน้า 39

การเกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงวรรณยุกต์
 การเกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะในที่นี้จะหมายถึง เฉพาะหน่วยเสียง
 พยัญชนะสะกดกับหน่วยเสียงสระ ซึ่งจะแยกกล่าวเป็นหน่วยเสียงสระสั้นและหน่วยเสียง
 สระยาวกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียงที่กล่าวมาแล้วจะมีข้อจำกัดในการเกิด
 ร่วมกันอยู่บ้าง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ให้เห็นในตารางที่ 13 ข้างล่างนี้ ส่วนตัวอย่าง
 คำให้ดูในภาคผนวก

ตารางที่ 13 การเกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะสะกด หน่วยเสียงสระและ
 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

พยัญชนะ สะกด	/ - /		/ ɔ̄ /		/ ɔ̄ /		/ ɔ̄ /		/ ɔ̄ /	
	สระสั้น	สระยาว	สระสั้น	สระยาว	สระสั้น	สระยาว	สระสั้น	สระยาว	สระสั้น	สระยาว
-p			✓	✓		✓	✓	✓		
-t			✓	✓		✓	✓	✓		
-k			✓	✓	✓	✓	✓	✓		
- ?			✓		✓		✓			
-m	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
-n	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
-ŋ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
-w	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
-j	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางจะเห็นว่าหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงหยุดจะเกิดร่วมกับ
 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ได้จำกัดกว่าหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงนาสิก
 และพยัญชนะเสียงกึ่งสระ และในกลุ่มพยัญชนะสะกดซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงหยุดด้วยกัน
 การเกิดร่วมกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้นคำที่มีสระเสียงสั้นจะเกิดได้จำกัดกว่าสระเสียง
 ยาวอีกด้วย และคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ที่มีสระเสียงยาวนั้นมักจะเป็นคำยืมหรือไม่ก็
 เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติ

พัฒนาการของภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ 200 ปี

ผลการวิจัยพบว่าภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ 200 ปีนี้มีพัฒนาการในหลายๆ ด้านด้วยกัน ผู้วิจัยจะแยกกล่าวไปที่ละด้านดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการของหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยมีความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดคือ 2 ลักษณะด้วยกันคือ

ก. การเพิ่มขึ้นของหน่วยเสียงพยัญชนะ ภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ 200 ปีนี้มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบเพิ่มขึ้นจากเดิมอยู่ 5 หน่วยเสียงคือ / dr, br, bl, fr, fl / หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบทั้ง 5 หน่วยเสียงนี้ได้มาจากการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษต่างๆ ซึ่งคนไทยมักใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น

คำว่า ฟรี ซึ่งทับศัพท์มาจากคำว่า free ในภาษาอังกฤษ

เรามักจะชอบพูดกันว่า กินฟรี อยู่ฟรี บริการฟรี และแจกฟรี มากกว่าที่จะพูดว่า กินโดยไม่เสียสตางค์ อยู่โดยไม่ต้องจ่ายเงิน บริการโดยไม่คิดมูลค่า และแจกโดยไม่โกงซื้อ ๆ สาเหตุที่เราชอบใช้คำว่า ฟรี มากกว่าอาจเป็นเพราะคำว่า ฟรี เป็นคำสั้นๆ พูดยากกว่าคำยาวๆ และความหมายของคำนี้คนทั่วไปก็รู้จักกันดีก็เป็นได้

นอกจากนี้การที่เรารับเอาวิธการใหม่ๆ หรือสิ่งใหม่ๆ เข้ามาใช้ ก็ทำให้คำทับศัพท์ต่างๆ เข้ามาในภาษาคู่หูทั้งนี้เนื่องจากในตอนแรกเราไม่มีคำใช้ เราจำเป็นต้องเรียกชื่อตามเจ้าของเดิมก่อน ต่อมาภายหลังเราจึงมีการบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้เอง แต่ศัพท์บัญญัติเหล่านี้เรามักไม่นิยมใช้ อาจจะเป็นเพราะยาวเกินไป เรียกยากเกินไปหรือเป็นเพราะเราติดปากกับคำทับศัพท์เสียแล้วจึงทำให้เรายังใช้คำทับศัพท์อยู่ เช่น คำว่า ครัมเมเยอร์ คำว่า แพลต เป็นต้น

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ / dr, br, bl, fr, fl / เหล่านี้เข้ามาอยู่ในภาษาไทยได้สะดวกเพราะหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบทั้งหมดนี้มีลักษณะกลมกลืนกับ

ลักษณะของภาษาไทย คือ ภาษาไทยเรามีหน่วยเสียงพยัญชนะก้นคอบ 2 เสียงคือ และหน่วยเสียงที่จะเกิดในตำแหน่งที่ 2 หรือเป็นเสียงควบกล้ำได้แก่ หน่วยเสียง / r, l / อยู่แล้ว การที่เสียงตัวแรกจะเปลี่ยนเป็น / d, b, f / โดยที่เสียงตัวหลังยังคงเป็น / r, l / อยู่ นั่นเป็นการไม่ลำบากต่อลิ้นของคนไทย เราสามารถออกเสียงเหล่านั้นได้สะดวก ดังนั้นเราจึงยอมรับเอาเสียงควบกล้ำที่กล่าวมาแล้วมาใช้ในภาษาเรากลับโดยที่ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นเสียงอื่น

หากเสียงควบกล้ำเหล่านี้เกิดในตำแหน่งที่เป็นเสียงสะกด หน่วยเสียงควบกล้ำเหล่านี้จะต้องถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นเสียงอื่นหรืออาจจะคงเหลือเพียงเสียงเดียวทั้งนี้เพราะภาษาไทยไม่มีหน่วยเสียงควบกล้ำเป็นเสียงสะกด ดังนั้นคนไทยจะออกเสียงไม่สะดวกเมื่อออกเสียงไม่สะดวกคนเราก็คงต้องเปลี่ยนแปลงเสียงเสียใหม่ให้สะดวกขึ้น ดังนั้นเราจึงพบเสมอว่าคำทับศัพท์ที่มีหน่วยเสียงสะกดมากกว่า 1 เสียงนั้นเราจะลดเสียงลงให้เหลือเพียงหนึ่งเสมอโดยการใส่การันต์ไว้บนพยัญชนะท้ายเหล่านั้น เช่น แสทมป์ กอล์ฟ ซีเมนต์ ฯลฯ

ข. การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงพยัญชนะ หมายถึงการที่ในสมัยก่อนกรุงรัตนโกสินทร์ใช้หน่วยเสียงพยัญชนะหน่วยเสียงหนึ่งแต่ในสมัยปัจจุบันใช้หน่วยเสียงพยัญชนะอื่นซึ่งคำที่ใช้หน่วยเสียงพยัญชนะต่างกันนี้คงเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันด้วย การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงพยัญชนะที่พบในการวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. หน่วยเสียง / c^hr / ~ / s / ตัวอย่างเช่น

"ทานให้บังคมทูลให้ชราบ แล้วแก่พระเจ้าอยู่หัวจทรงพระกรุณาโปรดฯ" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 514 กล่าว ชราบ ก็คือคำว่า ทราบ ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า / c^hr / ~ / s /

2. หน่วยเสียง / c^h / ~ / t^h / ตัวอย่างเช่น

!

"ให้ทำแผลยผู้นั้นเสียในชะเล" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 284 หรือ
 "หนึ่งชเลาะที่คากัน" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 38 คำว่า ชะเล ก็คือ
 คำว่า ทะเล และคำว่า ชเลาะ ก็คือคำว่า ทะเลาะ ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า
 $/c^h / \sim /t^h /$

3. หน่วยเสียง $/p^h / \sim /t^h /$ ตัวอย่างเช่น

"พระเกษมพุจาแพละโมอาแงบ่อม" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 1 หรือ
 "ถ้าผู้ใกดาวคาแพละโมเมียทานกี้ค" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 277
 คำว่า แผละโลม ก็คือคำว่า ทะะโลม ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า $/p^h / \sim /t^h /$

4. หน่วยเสียง $/t^h / \sim /tr /$ ตัวอย่างเช่น

"แลทเวนรอมกายทังมาวทังนาย" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 43 หรือ
 "ให้ทะเวนรอมรเือนที่เือคายูนันสามรอบ" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 283
 คำว่า ทเวน หรือ ทะเวม ก็คือคำว่า ทรเวน ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า
 $/t^h / \sim /tr /$

5. หน่วยเสียง $/t^h / \sim /s /$ ตัวอย่างเช่น

"คิคใจในเนงในสื่อนัวาอกษรนัมบดลายทานใหูอกษรดลายนั" จากกฎหมายตรา
 สามดวง หน้า 220 คำว่า ถลาย ก็คือคำว่า สลาย ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า
 $/t^h / \sim /s /$

6. หน่วยเสียง $/tr / \sim /kr /$ ตัวอย่างเช่น

"เปนทระทรวงชรรมการไคีจารณา" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 79 หรือ
 "นายพะทามะรงผู้เปนยกระบัความังในสารทุกทระทรวงแงใคากี้ค" จากกฎหมาย
 ตราสามดวง หน้า 250 คำว่า ทรทรวง ก็คือคำว่า ทรทรวง ในปัจจุบันนี้
 แสดงว่า $/tr / \sim /kr /$

7. หน่วยเสียง /kr/ ~ /tr/ ตัวอย่างเช่น

"อย่าให้คากันข้ามผู้พิจารณากระลาการ" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 249
หรือ "นายสุภากระลาการทำชู้ควยลูกความ" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 263
คำว่า กระลาการ ก็คือคำว่า ทรลาการ หรือ ฤลาการ ในปัจจุบันนี้
แสดงว่า /kr/ ~ /tr/

จากการแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 7 หน่วยเสียงนี้สามารถ
แบ่งตามลักษณะของการแปรเปลี่ยนได้เป็น 4 ลักษณะคือ

ก. การแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะเดิม 1 หน่วยเสียง
ไปเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะใหม่ 1 หน่วยเสียงเช่นเดียวกัน ได้แก่

/c^h/ ~ /t^h/ เกิดการแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะ
กึ่งเสียดแทรก ไม่นก้อง มีลม เกิดที่เพดานแข็ง เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดหยุด
ไม่นก้อง มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก

/t^h/ ~ /s/ เกิดการแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะ
เสียดหยุด ว่าง มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก
ไม่นก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก

การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 2 หน่วยเสียงนี้หากสังเกตดูจะเห็นได้ว่า
เป็นการแปรเปลี่ยนระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะการเกิดเสียงใกล้เคียงกัน
และไม่ได้เป็นการเปลี่ยนเป็นเสียงใหม่ที่มีลักษณะของการเกิดเสียงที่แตกต่างไปจาก
เดิมโดยสิ้นเชิงอีกด้วยตรงกันข้ามกลับเปลี่ยนเป็นเสียงใหม่ที่มีองค์ประกอบของการเกิด
เสียงใกล้เคียงกับเสียงเดิมมากที่สุด อย่างเช่น /c^h/ ~ /t^h/ ลักษณะการเกิด
ของพยัญชนะเสียดกึ่งเสียดแทรกกับพยัญชนะเสียดหยุดนั้นมีกระบวนการขั้นตอนเหมือน
กันจะต่างกันตรงที่กระบวนการขั้นสุดท้าย คือก่อนที่อวัยวะซึ่งปิดกันลมแยก
ออกจากกันพยัญชนะเสียดกึ่งเสียดแทรกนั้นอวัยวะจะเปิดแกบกว่าพยัญชนะเสียดหยุด

ดังนั้นจึงเป็นการไม่ลำบากเลยที่จะเกิดการแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียง /c^h/ ~ /t^h/ นอกจากนั้นทั้ง 2 หน่วยเสียงยังมีองค์ประกอบของเสียงเหมือนกันคือ เป็นเสียงไม่ก้อง มีลม แต่ต่างกันตรงฐานที่ออกเสียง จากความน่าจะเป็นไปได้ก็จะได้เห็นได้ว่า การเปลี่ยนฐานกรณจากเพดานแข็งมาเป็นปุ่มเหงือกเป็นการง่ายกว่า ทั้งนี้สังเกตจากรูปร่างกรณในการเกิดเสียงพยัญชนะภาษาไทยนั้นจะใช้ปุ่มเหงือกเป็นส่วนมากกว่าฐานกรณอื่นๆ ส่วนการแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียง /t^h/ ~ /s/ นั้น ก็เช่นเดียวกัน หน่วยเสียงทั้ง 2 มีองค์ประกอบในการเกิดเสียงเหมือนกันคือเสียงไม่ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก แต่การเปลี่ยนจากพยัญชนะเสียงหยุดมาเป็นพยัญชนะเสียงเสียดแทรกนั้น ทำให้คงลักษณะของการมีลมไว้ได้เช่นเดียวกัน

ข. การแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะเดิม 1 หน่วยเสียง ไปเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะใหม่ 2 หน่วยเสียง ในที่นี้พบเพียงหน่วยเสียงเดียวคือ

/t^h/ ~ /tr/ เกิดการแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวคือ พยัญชนะเสียงหยุด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะคั่นควาระหว่าง พยัญชนะเสียงหยุด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือกกับพยัญชนะเสียงรัว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก ลักษณะการแปรเปลี่ยนแบบนี้หน่วยเสียงพยัญชนะต้นตัวแรกจะเปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะใหม่ซึ่งต่างจากเดิมเพียงไม่มีลมเท่านั้น ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะควบก็เป็นการเพิ่มของหน่วยเสียงใหม่เข้ามาซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะใหม่ที่เพิ่มเข้ามานี้ก็เป็นหน่วยเสียงที่สามารถเกิดควบคู่กับหน่วยเสียงพยัญชนะอื่นได้งายอยู่แล้ว

ค. การแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะเดิม 2 หน่วยเสียง ไปเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะใหม่ 1 หน่วยเสียง ในที่นี้พบเพียงหน่วยเสียงเดียวคือ

/p^hɿ/ ~ /t^h/ เกิดการแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควาระหว่าง พยัญชนะเสียงหยุด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปากกับพยัญชนะเสียง

ข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก เป็นพยัญชนะเสียงหยุด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก
 ลักษณะการแปรเปลี่ยนแบบนี้ยังคงรักษาคุณสมบัติของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นตัวแรกไว้
 เพียงแต่เปลี่ยนฐานกรณ์จากริมฝีปากเป็นปุ่มเหงือกซึ่งเป็นฐานกรณ์ของเสียงพยัญชนะ
 ความคล้ายเท่านั้นนับว่าเป็นการกลมกลืนกันทางเสียงได้อย่างหนึ่ง

ง. การแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะเดิม 2 หน่วยเสียง
 ไปเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะใหม่ 2 หน่วยเสียงเช่นเดียวกัน ในที่นี้พบ 2 หน่วยเสียง
 คือ

/ tr / ~ / kr / เกิดการแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะ
 ต้นควบระหว่าง พยัญชนะเสียงหยุด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก กับพยัญชนะ
 เสียงรัวก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบระหว่าง พยัญชนะ
 เสียงหยุด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน กับ พยัญชนะเสียงรัว ก้อง เกิดที่
 ปุ่มเหงือก ลักษณะการแปรเปลี่ยนแบบนี้เป็นการแปรเปลี่ยนเฉพาะเสียงพยัญชนะต้น
 ตัวแรกเท่านั้น ส่วนเสียงพยัญชนะต้นควบคงเดิม ลักษณะการแปรเปลี่ยนแบบนี้
 เกิดขึ้นง่ายในภาษาไทยของเรา

/ kr / ~ / tr / เกิดการแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงพยัญชนะ
 ต้นควบระหว่าง พยัญชนะเสียงหยุด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน กับ พยัญชนะ
 เสียงรัว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบระหว่าง พยัญชนะ
 เสียงหยุด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก กับ พยัญชนะเสียงรัว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก
 ลักษณะการแปรเปลี่ยนแบบนี้เป็นการแปรเปลี่ยนเฉพาะเสียงพยัญชนะต้นควบตัวแรก
 เท่านั้น ส่วนเสียงพยัญชนะต้นควบหรือตัวที่สองจะคงเดิม ลักษณะการแปรเปลี่ยน
 แบบนี้เกิดขึ้นง่ายในภาษาไทยเช่นเดียวกัน

2. พจนานุกรมของหน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงสระในภาษาไทยมีความ
 เปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดคือ > ลักษณะคล้ายกันคือ

ก. การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระ หมายถึงการที่ในสมัย
ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ใช้หน่วยเสียงสระหน่วยเสียงหนึ่งแต่ในปัจจุบันนี้จะใช้หน่วยเสียง
สระอื่นซึ่งคำที่ใช้หน่วยเสียงสระต่างกันนี้คงเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันด้วย
การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระที่พบในการวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. หน่วยเสียงสระ /i:/ ~ /i/ ตัวอย่างเช่น

"ถ้าจะไถ่ลวดหนึ่ง 3 ที่คอแสนเปนนกพิไลในหลวง" จากกฎหมายตราสามดวง
หน้า 303 หรือ

"พูนสินอันหมากนิไค้คี่" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 287 หรือ

"สินเคิมสินสมรสของชายสิทธิแกหญิง" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 284
คำว่า พิไล และคำว่า สิน ก็คือคำว่า พิณัย และคำว่า สิน ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า
/i:/ ~ /i/

2. หน่วยเสียงสระ /e:/ ~ /e/ ตัวอย่างเช่น

"แล้วกให้ส่งนิไค้แกพรอะอัยเปนนก" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัย
ลอนดอน แผ่นที่ 20/ก. หรือ

"ลูกขุนทั้งปวงไม่เห็นบิดครา" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 3 หรือ

"อนึ่งทอดแหแตกกเบกคุมสอนซอนนาง" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 37
คำว่า เปน เหน และ เบก ก็คือคำว่า เป็น เห็น และ เบ็ค ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า
/e:/ ~ /e/

3. หน่วยเสียงสระ /ɛ:/ ~ /ɛ/ ตัวอย่างเช่น

"จไค้ฟ้งดาโตกเปนนก" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่
37 หรือ

"ขวกแก้วซึ่งไสยมนัน" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่ 48
หรือ "ตุ๊กใหญ่" จากสามก๊ก เล่ม ๐

คำว่า ฟิง ชิง และ ตึก ก็คือคำว่า ฟิง ชิง และ ตึก ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า
/ i: / ~ / i /

4. หน่วยเสียงสระ / i: / ~ / i / ตัวอย่างเช่น
"หนังสือสารบัญขึ้นมาถึงลาโตก" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน
แผ่นที่ 37 หรือ
"ทานกมีความอินก็อยู่เป็นหน้า" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน
แผ่นที่ 20 /ก
คำว่า ยูอิง และ อินก็ ก็คือคำว่า ยูอิง และ อินก็ ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า
/ i: / ~ / i /

5. หน่วยเสียงสระ / ɔ: / ~ / ɔ / ตัวอย่างเช่น
"หนังสือพรภิกษิสังคราม มาถึงทวารพญาราชกบัตัน" จากเอกสารซึ่งได้มาจาก
มหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่ 48 หรือ
"ไปเมืองกลางถึงสองครั้งแล้ว" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน
แผ่นที่ 5/ก
คำว่า ถึง หรือ ถึง ก็คือคำว่า ถึง ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า / ɔ: / ~ / ɔ /

6. หน่วยเสียงสระ / a / ~ / a: / ตัวอย่างเช่น
"ใช้ให้เขี้ยวไปจ้างคนเข้าขันนางเหมือนเอาคอกเบี้ยรายวัน" จากกฎหมายตรา
สามดวง หน้า 593 หรือ
"ให้ใ้ความอประหยศในหักลางบริษษณะนี้" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 559
คำว่า เข้า และ ท้า ก็คือคำว่า ข้าว และ ทาย ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า
/ a / ~ / a: /

7. หน่วยเสียงสระ / a: / ~ / a / ตัวอย่างเช่น

"ให้เรียกเอาทานบนไว้" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 290 หรือ
 "เพราะมันทำนิกองค้วยหนังสือทานบนมันเอง" จากกฎหมายตราสามดวง
 หน้า 301 หรือ
 "แล้วให้อายผู้รายนั้นชานหาหยาง" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 252
 คำว่า ทานบน และ หาหยาง ก็คือคำว่า ทัดเจบน และ ชาหยัง ในปัจจุบันนี้
 แสดงว่า /a: / ~ /a/

8. หน่วยเสียงสระ /u: / ~ /u / ตัวอย่างเช่น

"อันบูรณราชา ระชักรบญชฎีเทนมพมาตราไว้" จากกฎหมายตราสามดวง
 หน้า 19 หรือ

"ขณะนั้นพระสุรเสียงสมเ็จอำรินทราธิราช" จากกฎหมายตราสามดวง
 หน้า 23 คำว่า บูรณ และ สุรเสียง ก็คือคำว่า บูรณ โบรมณ และ สุรเสียง
 ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า /u: / ~ /u/

9. หน่วยเสียงสระ /ɔ: / ~ /o: / ตัวอย่างเช่น

"ทอแยงทุ่ง กิ่งไม้ไค้ความอประหยศ" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 559
 คำว่า ทอแยง ก็คือคำว่า ไค้แยง ในปัจจุบันนี้ แสดงว่า /ɔ: / ~ /o: /

จากการแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระทั้ง 9 นี้สามารถแบ่งตามลักษณะ
 ของการแปรเปลี่ยนได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระระหว่างเสียงสั้นและเสียง
 ยาว หมายถึงการแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระที่มีความแตกต่างกันตรงที่หน่วยเสียง
 สระหนึ่งเป็นเสียงยาวเปลี่ยนไปเป็นหน่วยเสียงสระสั้นหรือหน่วยเสียงสระสั้นแปร
 เปลี่ยนไปเป็นหน่วยเสียงสระยาว ซึ่งมีดังต่อไปนี้

- การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระยาว ไปเป็นหน่วยเสียงสระสั้น
 มีทั้งหมด 5 เสียงที่แสดงไว้ในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระยาว สระสั้น

	สระหน้า	สระกลาง	สระหลัง
สูง	i: ~ i	ɨ: ~ ɨ	u: ~ u
กลางสูง	e: ~ e	--	--
กลางต่ำ	--	--	--
ต่ำ	--	a: ~ a	--

จากตารางจะเห็นว่าการแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระหลังพบน้อยที่สุดคือมีเพียงหน่วยเสียงสระหลังสั้นอยู่ในระดับสูงเท่านั้น ส่วนหน่วยเสียงสระหน้าและหน่วยเสียงสระกลางพบการแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระเท่ากันคือชนิดละ 2 เสียง

– การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระสั้นไปเป็นหน่วยเสียงสระยาวพบเพียง 1 เสียงเท่านั้นคือ การแปรเปลี่ยนจากสระกลางซึ่งสั้นอยู่ในระดับต่ำเสียงสั้นไปเป็นสระกลางซึ่งสั้นอยู่ในระดับต่ำเสียงยาว /a / ~ /a: /

2. การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระต่างคู่กัน หมายถึง การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระต่างชนิดกัน เช่นแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงสระหน้าไปเป็นสระกลางหรือแปรเปลี่ยนจากหน่วยเสียงสระกลางไปเป็นหน่วยเสียงสระหน้า นอกจากนี้ยังรวมถึงการแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระชนิดเดียวกันซึ่งสั้นอยู่ต่างระดับกันด้วย เช่น การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระหลังสั้นอยู่ในระดับกลางต่ำเป็นหน่วยเสียงสระหลังสั้นอยู่ในระดับกลางสูง ฯลฯ การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระแบบนี้พบเพียง 3 เสียงคือ

– การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระกลางยาวสั้นอยู่ในระดับสูงไปเป็นหน่วยเสียงสระหน้าสั้นสั้นอยู่ในระดับสูงเหมือนกัน /ɨ: / ~ /i /

– การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระกลางยาวสั้นอยู่ในระดับ

กลางสูง ไปเป็นหน่วยเสียงสระกลางสั้นอยู่ในระดับสูง / ə: / ~ / ə /

– การแปรเปลี่ยนของหน่วยเสียงสระหลังยาวสั้นอยู่ในระดับ

กลางต่ำไปเป็นหน่วยเสียงสระหลังยาวสั้นอยู่ในระดับกลางสูง / ɔ: / ~ / ɔ: /

๓. การใช้หน่วยเสียงสระมากกว่า 1 เสียงในคำเดียวกัน

หมายถึงการใช้หน่วยเสียงสระทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวในคำเดียวกัน ในการวิจัย

ครั้งนี้พบลักษณะการใช้หน่วยเสียงสระดังกล่าวอยู่ 3 หน่วยเสียงด้วยกันคือ

1. การใช้หน่วยเสียงสระหน้าสั้นอยู่ในระดับสูงทั้งหน่วยเสียงสระสั้น / i / และหน่วยเสียงสระยาว / i: / ในคำเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

"ทางถนนปลาสนาการหนีไปสั้น" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 7 และ

"ให้แก่เจ้าฉวีจงสั้น" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 282 หรือ

"ญาติพี่น้องหญิงห้ามมิฟังก็" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 290 และ

"เพราะมันมีรู้จักคุณท่านแล" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 290 หรือ

"ยีนก็" และ "ยีนก็" จากสามก๊กเล่ม ๑

จากตัวอย่างจะเห็นว่ามีการใช้หน่วยเสียงสระ / i / และ / i: / ในคำเดียวกัน

2. การใช้หน่วยเสียงสระกลางสั้นอยู่ในระดับกลางสูงทั้งหน่วยเสียงสระสั้น / ə / และหน่วยเสียงสระยาว / ə: / ในคำเดียวกัน

ตัวอย่างเช่น

"ให้เอาเบี้ยเงินในข้าตัวทำเป็น 3 ส่วน" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 286 และ

"ผู้ใดทำเงินทองแดงเงินพรางเงินรวง" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 468

หรือ "เด็ก" และ "เด็ก" จากสามก๊กเล่ม 6 หรือ

"แลมึงกับสองสदानะมะเชษฐพิพากษาไว้" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 249

"ให้เรียกเอาศาเคียรเข็ดแญอ" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 628

จากตัวอย่างจะเห็นว่ามีการใช้หน่วยเสียงสระ / ə / และ / ə: / ในคำเดียวกัน

3. การใช้หน่วยเสียงสระหลังลิ้นอยู่ในระดับสูงทั้งหน่วยเสียงสระสั้น / u / และหน่วยเสียงสระยาว / uː / ในคำเดียวกัน ตัวอย่างเช่น "พื้เมียน้ำเมียบคุจเคี้ยวกันแด" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 290 และ "คฺจหนึ่งแทหลังจะเอาคว้เวโนโหซงหนัก" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 569 หรือ

"มาพ้องแกมนุนายอนาพญาบาลกี้" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 629 และ

"แลหมายไปให้มุนายพญาพาน" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 634

จากตัวอย่างจะเห็นว่ามีการใช้หน่วยเสียงสระ / u / และ / uː / ในคำเดียวกัน

3. พ้องนการของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ การเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์

พ้องนการของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในการวิจัยครั้งนี้เกิดจากการใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์หลายหน่วยเสียงในคำเดียวกัน ได้แก่

- การใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก / ˩ / วรรณยุกต์ตรี / ˨˩ /

และวรรณยุกต์จัตวา / ˨˩˩ / ในคำเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

"ท่นหมิไค้ ปนโจรลี้สิ่งของ" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 464

"ถาหญิงนั้นนิสมรักชชายแกล้งคณคับคลับทชชาย" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 288

"เปนนหมิเก้" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 288

คำว่า หมิ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก / ˩ /

คำว่า มิ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี / ˨˩ /

และคำว่า หมิ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา / ˨˩˩ /

- การใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ / - / และวรรณยุกต์

โท / ˨ / ในคำเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

"ววจมาพมหานแลลินอยา" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน

แผ่นที่ 48

"นายทามาถึงเมือง" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่ 20/ก
 คำว่า ทา มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ /- /
 ส่วนคำว่า มา มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท /^ /

หรือ

"ดูชาถาม เข้า ถึง เจ้า" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่ 5/ก
 "มี ให้ ไป ย่น เข้า เจ้า" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่ 5
 คำว่า เจ้า มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ /- /
 ส่วนคำว่า เข้า มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท /^ /

- การใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท/^/ และวรรณยุกต์จัตวา/▼/

ในคำเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

"ดูชาถาม เข้า ถึง เจ้า" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่ 5/ก
 "แลคอย ถาม เข้า อยู่ บ้าน นี้" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่ 48
 คำว่า เข้า มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท /^ /
 ส่วนคำว่า อยู่ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา /▼ /
 คำว่า เข้า หรือ เข้า นี้ ก็คือคำว่า เข้า ในปัจจุบัน

นอกจากการใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์หลายหน่วยเสียงในคำเดียวกันดัง
 ตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่าคำที่ใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์
 สามัญในสมัยรัชกาลที่ 1 นี้บางคำจะเปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท /^ /

ในสมัยปัจจุบัน ที่พบมากมักจะเป็นคำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น ตัวอย่างเช่น

"แลทเวนรอบคายหิงบาวหิงนาย" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 43

"ถอยคำพญานหิงสองข่างนั้น" จากกฎหมายตราสามดวง หน้า 224

คำว่า หิง ในปัจจุบันนี้ก็คือคำว่า หิง นั้นเอง แสดงว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงของ
 หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญไปเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท /^ /

หรือ "ไคแล้วกัโหสง" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่ 20/ก
 "หนังสือไปยอนันไคแจแล้ว" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน
 แผ่นที่ 37

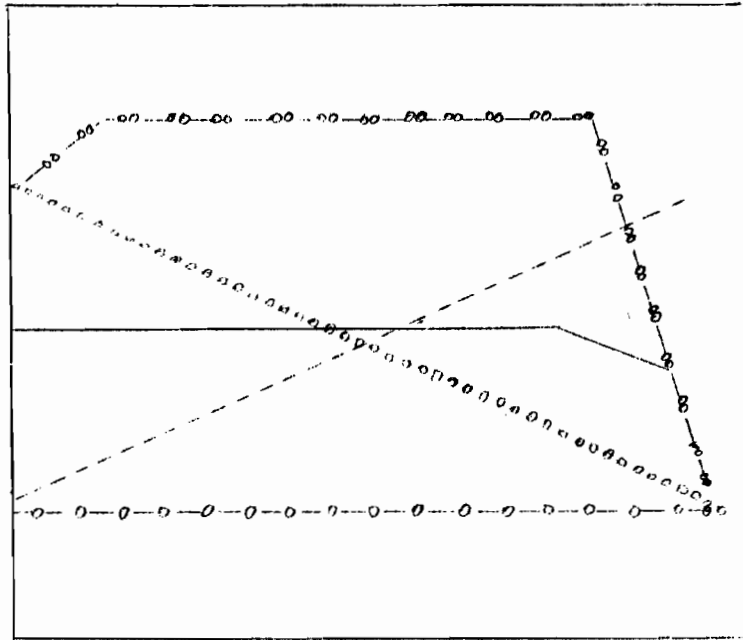
"จไครักษาพลาง" จากเอกสารซึ่งได้มาจากมหาวิทยาลัยลอนดอน แผ่นที่ 48
 คำว่า ไค หรือ ไค ก็คือคำว่า ไค ในปัจจุบันนี้ แสดงว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงของ
 หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญไปเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท / ^ /

หากจะกล่าวถึงลักษณะทางสัทศาสตร์หรือรูปร่างของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5
 เสียงว่าปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์อย่างไร การวิจัย
 ครั้งนี้ไม่สามารถจะกล่าวได้เนื่องจากในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ไม่มีผู้ใดบันทึก
 ลักษณะทางสัทศาสตร์หรือรูปร่างของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียงไว้จึงไม่อาจ
 จะนำมาเปรียบเทียบให้เห็นข้อแตกต่างได้

แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้ผลงานวิจัยนี้สมบูรณ์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงขอนำ
 ลักษณะทางสัทศาสตร์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์เมื่อ พ.ศ. 2461 ซึ่งวิเคราะห์โดย
 โจนส์¹ มาแสดงไว้ดังรูปที่ 2 หน้า 58

¹วรรณภา เทียนมี ลักษณะเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยในสมัย ร.5 - ร.6
 วารสารภาษาและวัฒนธรรม ฉบับที่ 2 ปีที่ 2 2525, หน้า 40

รูปที่ 2 ลักษณะรูปร่างของวรรณยุกต์ทวิภาวะที่โดยโจนส์

- /กลาง/
- o-o /ต่ำ/
- o.o.o.o /ตก/
- .-.- /สูง/
- /ขึ้น/

จากรูปหากเปรียบเทียบระหว่างเสียงวรรณยุกต์ในสมัยปัจจุบันคือรูปที่ 1 หน้า 42 กับเสียงวรรณยุกต์ในสมัยรัชกาลที่ 6 คือรูปที่ 2 แล้วจะเห็นว่าเสียงวรรณยุกต์กึ่งกลางนั้นมีลักษณะทางสัทศาสตร์ใกล้เคียงกันมากที่สุด นอกนั้นจะแตกต่างกันบ้าง เช่นเสียงวรรณยุกต์ค้ำในสมัยรัชกาลที่ 6 จะเป็นไปในลักษณะที่ว่า ทอนต้นพยางค์

เสียงเริ่มในระดัปกโเสียงก็จะคงอยู่ในระดัมนั้นจนถึงท้ายพยางค์แต่ในสมัยปัจจุบันเสียงวรรณยุกต์ต่ำในตอนท้ายพยางค์จะเริ่มในระดัปล่างกว่าแล้วจะคอยลดระดับลงต่ำกว่าเดิมในตอนท้ายพยางค์ ส่วนเสียงวรรณยุกต์ตกนั้นในสมัยรัชกาลที่ 6 จะเริ่มจากระดัปล่างก่อนแล้วคอยลดต่ำเรื่อยไปตามลำดับ แต่ในสมัยปัจจุบันนี้จะเริ่มจากระดัปล่างแล้วขึ้นไปสู่ระดับที่สูงกว่าตอนเริ่มต้นแล้วจึงจะลดต่ำลงมาเป็นลำดับ เสียงวรรณยุกต์ขึ้นก็เช่นเดียวกัน ในสมัยรัชกาลที่ 6 จะเริ่มจากระดัปล่างก่อนแล้วคอยสูงขึ้นไปเรื่อยจนกระทั่งท้ายพยางค์ส่วนในสมัยปัจจุบันนี้จะเริ่มจากระดัปล่างก่อนในตอนท้ายพยางค์แล้วจะลดลงต่ำไปกว่าเดิมเล็กน้อยก่อนที่จะเปลี่ยนเป็นสูงขึ้นไปเรื่อยๆในตอนท้ายพยางค์ เสียงวรรณยุกต์ที่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางสัทศาสตร์มากก็คือเสียงสูง เนื่องจากจะเห็นว่าในสมัยรัชกาลที่ 6 นี้เสียงสูงจะเป็นเสียงที่มีระดับค่อนข้างสูงในจุดเริ่มต้น แล้วค่อยขึ้นเล็กน้อยและเสียงนั้นคงอยู่ในระดับนี้ระยะหนึ่งแล้วจึงตกลงมาถึงในระดับเสียงค่อนข้างต่ำ ต่างกับเสียงสูงในปัจจุบันซึ่งจะมีเสียงตกตอนท้ายเล็กน้อย

สรุปผลการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยเรื่องพัฒนาการของภาษาไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปีนี้ ผู้วิจัยต้องการสำรวจถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยทางด้านเสียง เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อจะศึกษาถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่คือ

1. หลักเกณฑ์ของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงในภาษาไทย
2. กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงในภาษาไทย

จึงจะแยกกล่าวที่ละหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์ของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงในภาษาไทย แยกเป็น

ก. หลักเกณฑ์ของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย ที่มองเห็นเด่นชัดมากที่สุดคือ จะเป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะการออกเสียงซับซ้อนกว่าหรือยากกว่าไปเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะการออกเสียงง่ายกว่าเสมอ ตัวอย่างเช่น หน่วยเสียง /t^h/ ~ /s/ การออกเสียง /t^h/ นั้นซับซ้อนกว่าการออกเสียง /s/ เนื่องจากการออกเสียง /t^h/ นั้นต้องมีการปิดกั้นลมไว้ก่อนแล้วจึงปล่อยให้ลมออกมาในลักษณะที่เป็นกลุ่มลมด้วย แต่การออกเสียง /s/ นั้นไม่ต้องมีการปิดกั้นลมก่อนเพียงแต่เปิดอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงแค่นั้นเพื่อให้ลมออกมาโดยเสียดสีกับอวัยวะหรือฐานกรณนั้นๆ

หรือ หน่วยเสียง /c^h/ ~ /t^h/ ก็เช่นเดียวกัน ขึ้นก่อนในการออกเสียงระยะแรกจะเหมือนกันคืออวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงขยับเข้าหากันจนกระทั่งปิดกั้นสนิทเพื่อกักลมไว้ระยะหนึ่งแล้วจึงแยกออกจากกัน ซึ่งการแยกออกจากกันของอวัยวะที่ใช้ในการ

ออกเสียงจะต่างกัน เสียง /c^h/ อวัยวะจะเปิดแคบส่วนเสียง /t^h/ อวัยวะจะเปิดกว้างกว่า และฐานกรณ์ที่ใช้ในการออกเสียงก็แตกต่างกันด้วย เสียง /t^h/ เกิดที่ปุ่มเหงือกซึ่งเป็นฐานกรณ์ที่โผล่มาที่สุดในภาษาไทย ส่วนเสียง /c^h/ เกิดที่เพดานแข็งซึ่งจะมีหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยเพียง 3 เสียงเท่านั้นที่ใช้ฐานกรณ์นี้แสดงให้เห็นชัดว่าการออกเสียง /t^h/ นั้นออกได้ง่ายและสะดวกกว่าเสียง /c^h/ การเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียง /p^h/ -- /t^h/ ก็เป็นการเปลี่ยนจากเสียงควบกล้ำไปเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงเดี่ยวซึ่งเห็นชัดเจนว่าสามารถออกเสียงได้ง่ายกว่า ส่วนการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียง /tr/ -- /kr/ และ /kr/ -- /tʃ/ นั้นเป็นการสับเสียงกันระหว่างหน่วยเสียงที่มีลักษณะทางสัทศาสตร์ใกล้เคียงกันคือต่างกันเฉพาะฐานกรณ์ที่ใช้เท่านั้นเอง

ข. หลักเกณฑ์ของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงสระในภาษาไทย ที่มองเห็นเด่นชัดนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่ากระบวนการละทิ้งเสียงสระยาว¹ คือการที่หน่วยเสียงสระยาวกลายเป็นหน่วยเสียงสระสั้นซึ่งมีหลายหน่วยเสียงด้วยกันที่พบในการวิจัยครั้งนี้ อาทิเช่น หน่วยเสียงสระ /i:/ ~ /i/ , หน่วยเสียงสระ /e:/ ~ /e/ , หน่วยเสียงสระ /i:/ ~ /ɨ/ และหน่วยเสียงสระ /a:/ ~ /a/ เป็นต้น มีการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงสระที่แตกต่างจากนี้ อยู่เพียง 1 เสียงคือ /a/ -- /a:/ เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากหน่วยเสียงสระสั้นไปเป็นหน่วยเสียงสระยาว เท่าที่พบในการวิจัยนี้มีคำเดียวคือ คำว่า เข้า ที่หมายถึง ข้าว แต่ปัจจุบันเราใช้คำว่า ข้าว แทน แต่ถ้าหากสังเกตดูจะพบว่าในภาษาดั้งเดิมยังออกเสียงคำว่า ข้าว เป็น เข้า อยู่ นี่แสดงให้เห็นชัดแจ้งว่าการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงสระจะเป็นการเปลี่ยนจากสระยาวไปเป็นสระสั้นเพราะออกเสียงได้ง่ายกว่านั่นเอง

¹ ไพบูลย์ กวางจันทร์ วิวัฒนาการของคำว่า "แล" วารสารภาษาและวัฒนธรรม ฉบับที่ 2 ปีที่ 3 หน้า 68

ค. หลักเกณฑ์ของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย ที่สังเกตเห็นเด่นชัดจะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญไปเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์อื่น ตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์สามัญ / - / ไปเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท / ^ / ในคำ ไค ไค้ หรือ ไว ไว้ หรือ ทัง ทัง หรือ ทาน ทาน ฯลฯ

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้ แตกต่างจากการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระเพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากเสียงวรรณยุกต์ระดับซึ่งออกเสียงได้ง่ายกว่าไปเป็นเสียงวรรณยุกต์ระดับซึ่งออกเสียงได้ยากกว่าเกิน

2. กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงในภาษาไทย แยกเป็น

ก. กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย กระบวนการหรือขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยจะมีอยู่ 2 กระบวนการ คือ

1. การเพิ่มหน่วยเสียงใหม่เข้ามาก่อนที่หน่วยเสียงเก่าจะหายไป กระบวนการนี้หมายถึงการที่เดิมเราใช้หน่วยเสียงพยัญชนะหน่วยเสียงหนึ่งในคำนั้น ต่อมามีการใช้หน่วยเสียงใหม่ในคำเดียวกันโดยที่ความหมายอาจจะต่างกันไปบ้าง คือเกิดเป็น 2 คำขึ้นเมื่อใช้คำนั้นๆ ไปสัก ระยะเวลาหนึ่งคำเดิมจะหายไปคงเหลือแต่คำใหม่ อยู่ หน่วยเสียงพยัญชนะที่เปลี่ยนแปลงตามกระบวนการนี้คือ

- หน่วยเสียง /c^h/ /t^h/ ซึ่งมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังนี้คือ ในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์จะใช้หน่วยเสียงพยัญชนะ /c^h/ ในคำว่า ชะเล และคำว่า ชะเลาะ ต่อมาเกิดมีการใช้หน่วยเสียง /t^h/ ในคำทั้ง 2 กลายเป็น ทะเล และ ทะเลาะ แต่การเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียง

พยัญชนะในคำทั้งสองนี้ผู้วิจัยไม่สามารถที่จะบอกระยะเวลาที่แน่นอนได้ ตามการสันนิษฐานจากหลักฐานที่พบคาดว่าเกิดขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เนื่องจากปรากฏคำว่า ทะเล ในหนังสือประดม ก กา ซึ่งสันนิษฐานว่าแต่งในสมัยรัชกาลที่ 3 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หมาใหญ่ก็ไล่เห่า	หมูในเล้าแลดูหมา
ปูแสมแลปูนา	กะปุมปูทะเล
เตานาแลเตากำ	อยู่ในน้ำกะจระเข้
ปลาที่อยู่ทะเล	ปลาชเหวไม่สู้ดี

และในประกาศเตือนราษฎรข้อข่าวในสมัยรัชกาลที่ 4 ก็พบคำว่า ทะเล ในข้อความที่ว่า "ฝรั่งอังกฤษเอาเข้าไปเหน้ำทะเล" และเมื่อตรวจสอบในหนังสืออักษรวิธานศัพท์ ของหมอบรัดเล พ.ศ. 2416 พบว่ามีหน่วยเสียงพยัญชนะ /c^h/ และ /t^h/ ในคำเดียวกันโดยที่คำนั้นจะมีความหมายใกล้เคียงกันด้วย ดังต่อไปนี้คือ

หน้า 173 "ทะเล" หมายถึง เป็นชื่อน้ำนั่นเอง, หนึ่งคือน้ำที่แลดูเป็นยับๆอยู่หลังน้ำนั้น¹

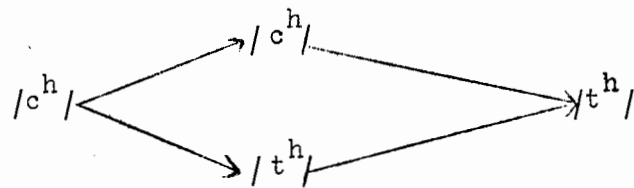
หน้า 290 "ทะเล" หมายถึง เป็นชื่อมหาสมุทรนั้น, เช่นท้องทะเลใหญ่ที่จะไปเมืองอะเมริกกัน

หน้า 173 "ทะเลาะ" หมายถึง เป็นข้อความที่คนกล่าววิวาทหุงเดียวกันนั้น

หน้า 291 "ทะเลาะ , วิวาท" หมายถึง ความที่กล่าวคำแก่งแย่งคำว่าหุงเดียวกันต่างๆนั้น เช่น คนทะเลาะวิวาทกัน

¹ เที่ยนตามอักษรวิธีเดิม

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นชัดเจนว่ามีการใช้หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 2 หน่วยเสียง คือทั้ง /c^h/ และ /t^h/ ในคำเดียวกัน ต่อมาเสียงที่ออกยากกว่าจะค่อยๆหายไป คงเหลือเสียงที่ออกง่ายกว่าและความหมายของคำที่หน่วยเสียงหายไปก็จะมารวมอยู่ในคำที่ยังอยู่ หากจะเขียนเป็นแผนภูมิแสดงการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะ /c^h/ ~ /t^h/ จะได้ดังนี้

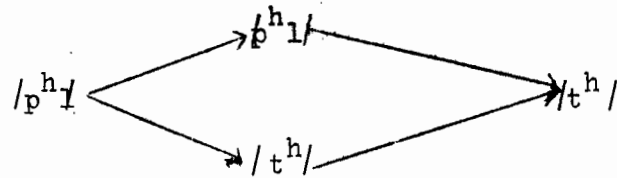

- หน่วยเสียง /p^h/ ~ /t^h/ ซึ่งมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ในสมัยรัชกาลที่ 1 พบว่าใช้หน่วยเสียง /p^h/ ในคำว่า "แพะโลม" ต่อมาพบการใช้หน่วยเสียง /t^h/ ในคำว่า "ทะะโลม" คาดว่าคำนี้เกิดขึ้นในช่วงก่อน พ.ศ. 2416 เนื่องจากตรวจสอบพบทั้งคำว่า แพะโลม และ ทะะโลม ในหนังสืออักษรวิธานศัพท์ ของหมอบรัดเลย์ พ.ศ. 2416 ซึ่งคำทั้ง 2 มีความหมายต่างกันเล็กน้อย ดังนี้

หน้า 372 "ทะะโลม" , เดียมโลม เหมือนคนผู้ชายเข้าใกล้ผู้หญิง , สองต่อสองในที่ลับเดียมแล้วโลมนั้น

หน้า 485 "แพะโลม" , ประเล้าประโลม , ประโลมเอาใจ คือพูดจาเกี้ยวหญิง , ประเล้าประโลมหัวใจให้หญิงยินดีชอบใจด้วยถ้อยคำนั้น หลังจาก พ.ศ. 2416 คำว่า แพะโลม ก็ค่อยเริ่มหายไปเนื่องจากมีผู้ใช้ถ้อยคำนี้คงเหลือแต่คำว่า ทะะโลม อยู่จนปัจจุบันนี้

หากจะเขียนแผนภูมิแสดงการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียง /p^h/ ~ /t^h/ ก็จะได้ดังนี้

สำหรับหน่วยเสียง /tr/ ~ /kr/ และ หน่วยเสียง

/kr/ ~ /tr/ นั้นก็มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับ 2 หน่วยเสียงข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยขอไม่กล่าวซ้ำอีก ส่วนช่วงการเปลี่ยนแปลงนั้นก็อยู่ระยะเดียวกัน คือจะมีการเพิ่มหน่วยเสียงใหม่เข้ามาในช่วงก่อน พ.ศ. 2416 แคพอหลังจาก พ.ศ. 2416 แล้วหน่วยเสียงเดิมจะหายไป เนื่องจากพบ คำว่า กระทรวง และ ทรละการ (ตลาดการ) ในเอกสารโบราณ เรื่องทาสลูกหนี้ ในสมัยรัชกาลที่ 5 แต่ไม่พบ คำว่ากระทรวง เลย แต่คำว่า ทรละการมีพบบ้างในบางแห่ง ที่พบมากคือคำว่า ตลาดการ (ตลาดลาด) แสดงให้เห็นว่าหน่วยเสียงเดิมเริ่มสูญหายไปคงเหลือ หน่วยเสียงใหม่มาจากกระทั่งปัจจุบันนี้

2. การเปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงอื่นก่อน กระบวนการนี้หมายถึง การที่หน่วยเสียงพยัญชนะเดิมก่อนจะเปลี่ยนแปลง เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะที่ใช้ในปัจจุบันนี้ หน่วยเสียงเดิมได้เปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะอื่นก่อนและจากหน่วยเสียงพยัญชนะนั้นจึงค่อยกลายมาเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ดังแผนภูมิ ถัดไปนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะเดิม → หน่วยเสียงพยัญชนะใหม่ → หน่วยเสียงพยัญชนะปัจจุบัน
หน่วยเสียงพยัญชนะที่มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงแบบนี้คือ

- หน่วยเสียง t^h / ~ /s/ ในสมัยรัชกาลที่ 1 พบการใช้ หน่วยเสียง /tʰ/ ในคำว่า ถลาย ต่อมาพบว่ามีการใช้หน่วยเสียง /cʰ/ ในคำว่า ถลาย และในหนังสืออักขรวิธานหรับท์ พบว่ามีการใช้หน่วยเสียง /s/ ในคำว่า

คล้าย ซึ่งถ้าเขียนแผนภูมิแสดงการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะ /t^h/ จะได้อันนี้คือ

$$/t^h/ \longrightarrow /c^h/ \longrightarrow /s/$$

- หน่วยเสียง /t^h/ ~ /tr/ ในสมัยรัชกาลที่ 1 พบการใช้หน่วยเสียง /t^h/ ในคำว่า ทะเวน ก่อนจะมีหน่วยเสียง /kr/ เพิ่มขึ้นมาในคำว่า "กระเวน" ดังปรากฏอยู่ในหนังสืออักษรวิธานศัพท์ ของหมอบรัดเลย์ พ.ศ. 2416 ดังนี้

หน้า 291 "ทะเวน" คือคำประจาบทโทษความชั่วต่างๆ นั้น เช่น ทะเวนพวกนักโทษทางบกทางเรือ

หน้า 53 "กระเวน" , คนเคียวมาเที่ยวไปข้างโน้นข้างนี้, หาดคนที่เที่ยวตามทางน้ำ ทางบกตลอดระว่างชาติก

ในเอกสารโบราณสมัยรัชกาลที่ 5 เรื่องทาสดูหนี่ พบว่ามีหน่วยเสียง /tr/ เพิ่มขึ้นมาในคำว่า กระเวน , กระเวร เช่น สำหรับทหารกองลาดกระเวร และในปัจจุบันนี้เราใช้คำว่า กระเวน นี้แสดงให้เห็นว่า หน่วยเสียงเดิมหายไป เกิดหน่วยเสียงใหม่ขึ้นมาใช้แทนจนกระทั่งทุกวันนี้ ถ้าจะเขียนแผนภูมิแสดงการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงพยัญชนะ /t^h/ จะได้อันนี้

$$/t^h/ \longrightarrow /kr/ \longrightarrow /tr/$$

ข. กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงสระในภาษาไทย กระบวนการหรือขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงสระในภาษาไทยจะมีอยู่ 2 กระบวนการ คือ

1. การใช้หน่วยเสียงสระมากกว่า 1 หน่วยเสียงในคำเดียวกัน

หมายถึงว่า ในคำคำหนึ่งจะมีหน่วยเสียงสระทั้งสระสั้น และสระยาว หรือ อาจจะใช้ หน่วยเสียงสระต่างหน่วยเสียงกันในคำเดียวกันก็ได้ หน่วยเสียงสระที่เปลี่ยนแปลง ตามกระบวนการนี้คือ

- หน่วยเสียง /i:/ , /i/ เช่น คีค และ คีค จากสามก๊ก
เล่ม 9

- หน่วยเสียง /ɪ:/ , /ɪ/ เช่น คีค และ คีค จากสามก๊ก
เล่ม 6

- หน่วยเสียง /ɛ:/ , /ɛ/ เช่น ผู้หญิง (อ.แผนที่ 37)
และ ผู้หญิง (กฎ. 286)

- หน่วยเสียง /ə:/ , /ə/ เช่น เงิน และ เงิน จาก
สามก๊ก เล่ม 9

- หน่วยเสียง /e:/ , /ɛ/ เช่น มาเถิง (อ.แผนที่ 37)
และ ถิง (กฎ. 277)

2. การเปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงใหม่เลย หมายถึงการที่หน่วย เสียงสระหน่วยเสียงหนึ่งเปลี่ยนแปลงเป็นหน่วยเสียงสระอีกหน่วยเสียงหนึ่งโดยที่ ไม่เปลี่ยนเป็นหน่วยเสียงอื่นก่อนหรือไม่คงไว้หน่วยเสียงสระมากกว่า 1 หน่วย เสียงมาก่อน หน่วยเสียงสระที่เปลี่ยนแปลงตามกระบวนการนี้คือ

- หน่วยเสียง /a:/ ~ /a/ เช่น ทานบน เป็น หักทับบน
หรือ ปากใต้ เป็น บักใต้

- หน่วยเสียง /a/ ~ /a:/ เช่น เข้า เป็น ข้าว

- หน่วยเสียง /u:/ ~ /u/ เช่น บูราณ เป็น บูราณ

- หน่วยเสียง /ɔ:/ ~ /o:/ เช่น คอแย้ง เป็น โต้แย้ง

- หน่วยเสียง /e:/ ~ /e/ เช่น เปน เป็น เปน

ส่วนช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงสระในภาษาไทยนั้น ถึงแม้จะลึกลับกันอยู่บ้าง แต่ก็สามารถที่จะกล่าวได้ว่า หน่วยเสียงสระที่กล่าวมาแล้วยกเว้น หน่วยเสียง /a/ ~ /a:/ และ หน่วยเสียง /e:/ ~ /e/ จะมีช่วงการเปลี่ยนแปลงก่อน พ.ศ. 2416 ส่วนการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียง /e:/ ~ /e/ จะอยู่ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2468) เป็นต้นมาแต่ในช่วงต้น รัชกาลที่ 7 นั้นยังใช้สัทสณอยู่บ้าง ส่วนการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียง /a/ ~ /a:/ เกิดการเปลี่ยนแปลงในราว พ.ศ. 2477 เป็นต้นมานับเป็นหน่วยเสียงสระที่ใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงนานกว่าหน่วยเสียงสระอื่นๆ และหากสังเกตก็พบว่า คำว่า ช้าว นั้น ในภาษาถิ่น ยังออกเสียงเป็น เช้า อยู่ โดยอาจจะเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ไปบ้าง แต่ยังคงใช้หน่วยเสียงสระ /a/ อยู่

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้น เนื่องจากข้อมูลมีไม่มากพอที่จะหาข้อสรุปได้ ผู้วิจัยจึงจะไม่ขอกล่าวไว้ในครั้งนี้

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ได้เกิดขึ้นโดยทันทีทันใด แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปจึงต้องอาศัยเวลาดูแล การเปลี่ยนแปลงของภาษานี้ถือเป็นพัฒนาการของภาษานั้นเองซึ่งภาษาที่ยังมีคนใช้พูดจากันทุกภาษาจะคงมี แต่พัฒนาการของภาษานี้จะแตกต่างกันไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษา และเนื่องจากโครงสร้างทางเสียงของภาษาไทยประกอบด้วยระบบเสียง 3 ระบบคือ

ก. ระบบเสียงพยัญชนะ

ข. ระบบเสียงสระ

ค. ระบบเสียงวรรณยุกต์

ดังนั้นพัฒนาการทางเสียงของภาษาไทยจึงต้องเกี่ยวข้องกับระบบเสียงทั้ง 3 ระบบนี้ถึงที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ทั้งหมดแล้วซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจโดยทั่วไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล. ระบบเสียงภาษาไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524
 กฎหมายตราสามดวง. กรมศิลปากร. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดคุุณมศึกษา
 (แผนกการพิมพ์) , 2521
- กฎหมาย ร.1 - 5 ต้นฉบับสมุดไทย หอสมุดแห่งชาติ
 คำทร สติกรุล. ลายสีไทย 700 ปี (ฉบับปรับปรุง) . โรงพิมพ์คุรุสภา.
 ลาดพร้าว : 2527
- จดหมายเหตุ ร.1 - 5 ต้นฉบับสมุดไทย หอสมุดแห่งชาติ
 แถลงงานประวัติศาสตร์. เอกสารโบราณคดี ปีที่ 3 เล่ม 1 เดือนมกราคม.
 พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี , 2512
- เทพโฆฬี, พระ. ประถมก กาหัดอ่าน ปฐมมาลา อักษรนิติ แบบเรียนหนังสือไทย
 อนุสรณ์ในงานฉาปนกิจศพ นางโอสถนพประสิทธิ์ (แก้ว สีบศิริ) พระนคร :
 โอเคียนการพิมพ์ , 2513
- นวลจันทร์ รัตนกรและคนอื่นๆ. ปกิมกะเรื่องหนังสือไทยในสมัยรัตนโกสินทร์.
 พระนคร : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์ , 2524
- ปลัดเล แคนมิช. หนังสืออักษรวิธานศัพท์. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
 2514
- ไพฑูริย์ กวงจันทร์. วิวัฒนาการของคำว่า "แล" วารสารภาษาและวัฒนธรรม
 ฉบับที่ 2 ปีที่ 3 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือแก้วการพิมพ์ , 2526
- วรรณา เทียนมี. ลักษณะเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยในสมัย ร.5 - ร.6
 วารสารภาษาและวัฒนธรรม ฉบับที่ 2 ปีที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 เรือแก้วการพิมพ์ , 2525

- วัลยา วิภุกตะยงค์. การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ ส่วนวน และลำดับของ
คำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัย, 2513.
- วิไลวรรณ ธานีฐานันท์. ภาษาและภาษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2519
- ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ : วิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ.
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526
- ศิลปวัฒนธรรมไทย. เล่มที่ 2. ภาษาและวรรณคดีกรุงรัตนโกสินทร์, กรมศิลปากร
จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสครบรอบกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี, 2525
- สามก๊ก. เอกสารค้นฉบับตัวเขียน. หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุริยา รัตนกุล. "ข ท หายไปไหน" ธรรมศาสตร์ 2, 1 (มี.ย. - ต.ค.
15) 24 - 58
- Abercrombie, David. Elements of General Phonetics, Cambridge
University Press, 1978.
- Abramson, Arthur S. "The Vowels and Tones of Standard Thai:
Acoustical Measurements Experiments" IJAL Vol 28, No.2,
April.
- Bloomfield, Leonard. Language, New York : Holt Rinehart and
Winston, Inc. 1933.
- Bradley, Cornelius B. 1911 . "Graphic Analysis of the tone-
accents of the Siamese language" Journal of the
American Oriental Society 31 : 282 -9
- Pike, Kenneth L., Phonetics, Ann Arbor, University of Michigan
Press, 1943.

1000000

ตัวอย่างคำที่มีการเกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน่วยเสียงสระ
ในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์มีดังนี้

1. หน่วยเสียง / p / ไค้แก

/pìdòk/	"ปิดก"	จาก กฎ. หน้า 2
/pì:/	"ปี"	จาก กฎ. หน้า 6
/pè:n/	"เพน"	จาก กฎ. หน้า 1
/pèʔ/	"แปะ"	จาก สามกถ เล่ม 6
/pɛ:/	"แป"	จาก สามกถ เล่ม 6
/pì:n/	"ป็น"	จาก กฎ. หน้า 719
/pè:t/	"เป็ค"	จาก สามกถ เล่ม 6
/paj/	"ไปย"	จาก เอกสาร. แผนที่ 37
/pà:k/	"ปาก"	จาก กฎ. หน้า 107
/jì:pùn/	"จู้ปุ่น"	จาก กฎ. หน้า 162
/pu:n/	"ปุ่น"	จาก กฎ. หน้า 278
/pon/	"ปน"	จาก กฎ. หน้า 560
/pò:ra:n/	"โปราณ"	จาก กฎ. หน้า 18
/pòŋ/	"ป่อง"	จาก สามกถ เล่ม 6
/pò:n/	"ปอน"	จาก สามกถ เล่ม 9
/piak/	"เปี้ยก"	จาก กฎ. หน้า 569
/piəj/	"เปื้อย"	จาก สามกถ เล่ม 9
/puaŋ/	"ปวง"	จาก กฎ. หน้า 559

2.หน่วยเสียง /t/ ไ้แก่		
/t̪it/	"ตึก"	จาก กฏ. หน้า 7
/ti:/	"ตี"	จาก กฏ. หน้า 196
/c ^h int̪ɛŋ/	"จีนเตง"	จาก กฏ. หน้า 118
/te:m/	"เตม"	จาก กฏ. หน้า 297
/t̪ɛŋ/	"แตง"	จาก กฏ. หน้า 259
/t̪ɛ:/	"แต"	จาก กฏ. หน้า 5
/t̪ɪk/	"ตึก"	จาก สามก๊ก เล่ม 6
/t̪i:n/	"ตั้น"	จาก สามก๊ก เล่ม 9
/t̪ə:m/	"เติม"	จาก กฏ. หน้า 196
/t̪ak/	"ตัก"	จาก สามก๊ก เล่ม 9
/ta:m/	"ตาม"	จาก กฏ. หน้า 1
/t̪ubè:kk ^h a:/	"ตุเบกซา"	จาก กฏ. หน้า 25
/tu:m/	"ตุม"	จาก กฏ. หน้า 125
/t̪ok/	"ตก"	จาก สามก๊ก เล่ม 9
/la:t̪ò:k/	"ลาโตก"	จาก เอกสาร. แผนที่ 37
/t̪ɔŋ/	"ทอง"	จาก กฏ. หน้า 265
/t̪ɔ:/	"ตอ"	จาก กฏ. หน้า 6
/t̪iəŋ/	"เตียง"	จาก กฏ. หน้า 66
/t̪ian/	"เตียน"	จาก กฏ. หน้า 550
/tua/	"ตั่ว"	จาก กฏ. หน้า 258

3. หน่วยเสียง /c/ ไคแก่

/cìt/	"จิตร"	จาก กฎ. หน้า 7
/ci:n̄/	"จริง"	จาก กฎ. หน้า 631
/cèt/	"เจ็ด"	จาก กฎ. หน้า 6
/cè:p/	"เจบ"	จาก กฎ. หน้า 259
/krac̄ʔ/	"กระแจะ"	จาก กฎ. หน้า 50
/cɛ:k/	"แจก"	จาก กฎ. หน้า 610
/c̄n̄/	"จิง"	จาก กฎ. หน้า 1
/c̄ap/	"จับ"	จาก กฎ. หน้า 279
/c̄a:k/	"จาก"	จาก กฎ. หน้า 1
/c̄ula:con/	"จูลาจล"	จาก กฎ. หน้า 315
/cu:n̄/	"จุง"	จาก กฎ. หน้า 132
/còt/	"จก"	จาก กฎ. หน้า 259
/co:m/	"โจม"	จาก กฎ. หน้า 126
/cɔ:k/	"จอก"	จาก กฎ. หน้า 133
/ciat/	"เจียด"	จาก กฎ. หน้า 735
/cuan/	"จวน"	จาก กฎ. หน้า 36

4. หน่วยเสียง /k/ ไคแก่

/kìt/	"กิจ"	จาก กฎ. หน้า 260
/ki:n/	"กิน"	จาก สามกถ เล่ม 9
/p ^h u:kèt/	"ภูเก็ท"	จาก เอกสาร. แผนที่ 37
/kè:p/	"เกบ"	จาก กฎ. หน้า 7

/kɛ̃ʔ/	"แกะ"	จาก กฏ. หน้า 202
/kɛ̃:/	"แก"	จาก กฏ. หน้า 258
/kɪ̃ŋ/	"กิง"	จาก กฏ. หน้า 118
/kɛ̃:t/	"เก็ค"	จาก กฏ. หน้า 5
/kəp/	"กั๊"	จาก กฏ. หน้า 1
/ka:n/	"กาล"	จาก กฏ. หน้า 1
/kum/	"กุ่ม"	จาก กฏ. หน้า 263
/ku:/	"กู"	จาก กฏ. หน้า 724
/kət/	"กต"	จาก กฏ. หน้า 206
/kɔ:n/	"โกน"	จาก กฏ. หน้า 277
/kɔ̃ʔ/	"เกาะ"	จาก กฏ. หน้า 263
/kɔ̃:/	"กอ"	จาก กฏ. หน้า 258
/kɪ̃aw/	"เกี้ยว"	จาก กฏ. หน้า 300
/kɪ̃ak/	"เกือก"	จาก กฏ. หน้า 64
/takua/	"ตะกั่ว"	จาก กฏ. หน้า 713
5. หน่วยเสียง /ʔ/ ไค้แก		
/ʔit/	"อิค"	จาก กฏ. หน้า 590
/ʔi:k/	"อิก"	จาก กฏ. หน้า 7
/ʔət/	"เอ็ค"	จาก กฏ. หน้า 6
/ʔɛ:k/	"เอก"	จาก กฏ. หน้า 113
/ʔɛ̃:p/	"แอบ"	จาก กฏ. หน้า 640
/ʔɪ̃ŋ/	"อั้ง"	จาก กฏ. หน้า 566

/ʔi:n/	"อิน"	จาก กฎ. หน้า 277
/ʔan/	"อัน"	จาก กฎ. หน้า 1
/ʔa:n/	"อาน"	จาก กฎ. หน้า 267
/ʔut ^h :n/	"อุทร"	จาก กฎ. หน้า 269
/ʔu:m/	"อุม"	จาก กฎ. หน้า 75
/ʔok/	"อก"	จาก กฎ. หน้า 184
/ʔo:n/	"โอน"	จาก กฎ. หน้า 191
/ʔəm/	"อม"	จาก สามกถ เล่ม 9
/ʔɔ:k/	"ออก"	จาก กฎ. หน้า 1
/ʔian/	"เอียน"	จาก สามกถ เล่ม 9
/ʔia/	"เอื่อ"	จาก กฎ. หน้า 715
/ʔuat/	"อวค"	จาก กฎ. หน้า 26

6. หน่วยเสียง /p^h/ ไค้แก

/p ^h im/	"พิม"	จาก กฎ. หน้า 2
/p ^h i:/	"พี"	จาก กฎ. หน้า 173
/p ^h e:t ^h a:n/	"เกทางค"	จาก กฎ. หน้า 7
/p ^h ɛŋ/	"แพง"	จาก กฎ. หน้า 197
/p ^h ɛ:/	"แพ"	จาก สามกถ เล่ม 9
/p ^h ɛŋ/	"พึ่ง"	จาก กฎ. หน้า 600
/ʔamp ^h ɛʔ/	"อ่าเพอ"	จาก กฎ. หน้า 607
/p ^h ɛ:n/	"เพิง"	จาก กฎ. หน้า 580
/p ^h an/	"พัน"	จาก กฎ. หน้า 1

/p ^h á:n/	"ผาน"	จาก กฏ. หน้า 1
/p ^h út/	"พุทธ"	จาก กฏ. หน้า 1
/p ^h ú:t/	"พุก"	จาก กฏ. หน้า 1
/p ^h ón/	"พน"	จาก กฏ. หน้า 259
/p ^h o:t ^h isat/	"โพธิสัตว์"	จาก กฏ. หน้า 5
/p ^h ʔ/	"เพาะ"	จาก กฏ. หน้า 649
/p ^h ʔ:/	"พอ"	จาก กฏ. หน้า 267
/p ^h ian/	"เพียน"	จาก กฏ. หน้า 747
/p ^h iak/	"เผือก"	จาก สยามกถ เล่ม 9
/p ^h uak/	"พวก"	จาก กฏ. หน้า 283
7. หน่วยเสียง /t ^h / ไท่แก		
/t ^h in/	"ถิ่น"	จาก กฏ. หน้า 600
/p ^h rat ^h i:nân/	"พระที่นั่ง"	จาก กฏ. หน้า 1
/t ^h ét/	"เทษ"	จาก กฏ. หน้า 573
/t ^h e:waʔ/	"ทเวระ"	จาก กฏ. หน้า 1
/t ^h éʔ/	"ทะระ"	จาก สยามกถ เล่ม 9
/t ^h é:n/	"แทน"	จาก กฏ. หน้า 6
/t ^h íp/	"ทีบ"	จาก กฏ. หน้า 161
/t ^h í:/	"ถือ"	จาก กฏ. หน้า 558
/t ^h ò:t/	"ถืด"	จาก กฏ. หน้า 606
/t ^h an/	"ทัง"	จาก กฏ. หน้า 2
/t ^h ám/	"ตาม"	จาก กฏ. หน้า 259

/t ^h _{un} /	"ทูน"	จาก กฏ. หน้า 273
/t ^h _{u:k} /	"ทูก"	จาก กฏ. หน้า 2
/t ^h _{on} /	"ทอน"	จาก กฏ. หน้า 279
/t ^h _{o:so:} /	"โทโส"	จาก สามกถ เล่ม 9
/t ^h _{2?} /	"เถาะ"	จาก กฏ. หน้า 553
/t ^h _{2:n} /	"ทอง"	จาก กฏ. หน้า 263
/t ^h _{ian} /	"เทียน"	จาก สามกถ เล่ม 9
/t ^h _{ak} /	"ถือก"	จาก สามกถ เล่ม 6
/t ^h _{uan} /	"ทวน"	จาก กฏ. หน้า 259
8. หน่วยเสียง /c ^h / ไคแก่		
/c ^h _{iphá:j} /	"ฉิพหาย"	จาก กฏ. หน้า 294
/c ^h _{i:} /	"ฉี"	จาก กฏ. หน้า 259
/c ^h _{e:t} /	"เชษฐ"	จาก กฏ. หน้า 1
/c ^h _{ε:n} /	"แซง"	จาก กฏ. หน้า 677
/c ^h _{ε:} /	"แซ"	จาก สามกถ เล่ม 6
/c ^h _{ε:n} /	"ฉิ่ง"	จาก สามกถ เล่ม 9
/c ^h _{ε:i} /	"ฉือ"	จาก กฏ. หน้า 261
/c ^h _{ε:n} /	"ฉิ่ง"	จาก กฏ. หน้า 597
/c ^h _{ak} /	"ฉัก"	จาก กฏ. หน้า 277
/c ^h _{ε:t} /	"ชาติ"	จาก กฏ. หน้า 1
/c ^h _{um} /	"ฉุม"	จาก กฏ. หน้า 597
/c ^h _{u:} /	"ชู"	จาก กฏ. หน้า 1
/c ^h _{ok} /	"ฉก"	จาก กฏ. หน้า 614

/c ^h _{õ} :m/	"โถม"	จาก กฏ. หน้า 7
/c ^h _{ɔ̃} :fá:/	"ฉอฟ้า"	จาก กฏ. หน้า 169
/c ^h _{iaw} /	"เซียว"	จาก สามก๊ก เล่ม ๑
/c ^h _{iam} /	"เซียม"	จาก กฏ. หน้า 585
/c ^h _{uat} /	"ซวก"	จาก กฏ. หน้า 276
๑.หน่วยเสียง/k ^h / ไค้แก		
/k ^h _{it} /	"ก๊ก"	จาก กฏ. หน้า 272
/k ^h _{i:} /	"ช"	จาก กฏ. หน้า 600
/k ^h _{em} /	"เขม"	จาก สามก๊ก เล่ม 6
/s ^h _{ank} ^h _{e:p} /	"สังเขป"	จาก กฏ. หน้า 206
/k ^h _{ɛ̃} ŋ/	"แซง"	จาก กฏ. หน้า 98
/k ^h _{ɛ̃:k} /	"แซก"	จาก กฏ. หน้า 163
/k ^h _{ɛ̃:n} /	"ซน"	จาก กฏ. หน้า 266
/k ^h _{ɛ̃:n} /	"คิน"	จาก กฏ. หน้า 259
/k ^h _{ə̃:j} /	"เคย"	จาก กฏ. หน้า 756
/k ^h _{at} /	"กัก"	จาก กฏ. หน้า 1
/k ^h _{a:t} /	"ซาก"	จาก กฏ. หน้า 1
/k ^h _{un} /	"ซุน"	จาก กฏ. หน้า 1
/k ^h _{u:} /	"คู"	จาก กฏ. หน้า 259
/k ^h _{on} /	"คน"	จาก กฏ. หน้า 275
/k ^h _{o:} /	"โค"	จาก กฏ. หน้า 5
/k ^h _{ɔ̃} j/	"คอย"	จาก กฏ. หน้า 2

/k ^h ian/	"เขียน"	จาก กฏ. หน้า 267
/k ^h ian/	"เขื่อน"	จาก กฏ. หน้า 134
/k ^h uan/	"ควาร"	จาก กฏ. หน้า 307
10. หน่วยเสียง /b/ ไค้แก		
/bin/	"บิน"	จาก กฏ. หน้า 164
/krabi:/	"กระบี่"	จาก กฏ. หน้า 735
/k ^h onbên/	"ขงเบง"	จาก สามก๊ก เล่ม 6
/t ^h ibè:t/	"ทิเบต"	จาก กฏ. หน้า 1
/bên/	"แมง"	จาก กฏ. หน้า 22
/bè:k/	"แมก"	จาก กฏ. หน้า 150
/krabi:/	"กระบือ"	จาก กฏ. หน้า 196
/bè:k/	"เบ็ก"	จาก กฏ. หน้า 258
/ban/	"บัง"	จาก กฏ. หน้า 5
/bâ:n/	"บาง"	จาก กฏ. หน้า 2
/bun/	"บุญ"	จาก กฏ. หน้า 1
/bu:c ^h a:/	"บุชา"	จาก กฏ. หน้า 545
/bòt/	"บท"	จาก กฏ. หน้า 1
/bo:ra:n/	"โบราณ"	จาก กฏ. หน้า 2
/bò?/	"บะ"	จาก กฏ. หน้า 301
/bò:k/	"บอก"	จาก กฏ. หน้า 262
/bia/	"เบีย"	จาก กฏ. หน้า 282
/biân/	"เบียง"	จาก กฏ. หน้า 1
/bua/	"บัว"	จาก กฏ. หน้า 5

11. หน่วยเสียง /d/ ไต่แก'

/dɪn/	"ดิน"	จาก กฏ.	หน้า 2
/di:/	"ดี"	จาก กฏ.	หน้า 1
/dɛ:t/	"เดช"	จาก กฏ.	หน้า 5
/dɛ:ŋ/	"แดง"	จาก กฏ.	หน้า 1
/dɪk/	"ดีก"	จาก กฏ.	หน้า 716
/dɪ:m/	"ดีม"	จาก กฏ.	หน้า 757
/dɛ:m/	"เคิม"	จาก กฏ.	หน้า 266
/dɪk/	"ดีก"	จาก กฏ.	หน้า 580
/da:w/	"ดาว"	จาก กฏ.	หน้า 5
/dɪt/	"ดูจ"	จาก กฏ.	หน้า 286
/du:/	"ดู"	จาก กฏ.	หน้า 290
/ʔudom/	"ดูคม"	จาก กฏ.	หน้า 2
/do:j/	"โดย"	จาก กฏ.	หน้า 1
/sədʔ/	"เสถาะ"	จาก กฏ.	หน้า 36
/dɔ:k/	"คอก"	จาก กฏ.	หน้า 290
/diaw/	"เคียว"	จาก กฏ.	หน้า 262
/dɪan/	"เคื่อน"	จาก กฏ.	หน้า 273
/duan/	"ควง"	จาก กฏ.	หน้า 3

12. หน่วยเสียง /m/ ไต่แก'

/mɪt/	"มิตร"	จาก กฏ.	หน้า 5
/mi:/	"มี"	จาก กฏ.	หน้า 258
/me:n/	"เมรุ"	จาก กฏ.	หน้า 5

/mɛ̂n/	"แมน"	จาก กฎ. หน้า 129
/mámɛ̂:/	"มะแม"	จาก กฎ. หน้า 192
/máik/	"มีก"	จาก กฎ. หน้า 3
/má:n/	"หม่น"	จาก กฎ. หน้า 1
/lamɛ̂ʔ/	"เลมละ"	จาก กฎ. หน้า 98
/mɛ̂:n/	"เมิน"	จาก กฎ. หน้า 552
/man/	"มัน"	จาก กฎ. หน้า 258
/ma:/	"มา"	จาก กฎ. หน้า 1
/munna:j/	"มุนนาย"	จาก กฎ. หน้า 191
/mù:/	"หมู"	จาก กฎ. หน้า 1
/mòt/	"หมก"	จาก กฎ. หน้า 276
/mó:k/	"โมก"	จาก กฎ. หน้า 546
/mɔ̂:n/	"หมอน"	จาก กฎ. หน้า 304
/mia/	"เมีย"	จาก กฎ. หน้า 1
/mía/	"เมื่อ"	จาก กฎ. หน้า 259
/mua/	"มัว"	จาก กฎ. หน้า 685
13. หน่วยเสียง /n/ ไค้แก		
/niŋ/	"นิง"	จาก กฎ. หน้า 184
/ni:/	"หนี"	จาก กฎ. หน้า 180
/nɛ̂p/	"เหน็บ"	จาก สามกถ เล่ม 9
/sàné:/	"เสนห์"	จาก กฎ. หน้า 291
/nɛ̂ʔ/	"เนะ"	จาก กฎ. หน้า 709
/nɛ̂:ŋ/	"หนง"	จาก กฎ. หน้า 302

/n̄iŋ/	"หนึ่ง"	จาก กฏ. หน้า 278
/n̄ə:n/	"เนิน"	จาก สามกถ เล่ม ๑
/n̄ək/	"หนัก"	จาก กฏ. หน้า 206
/na:j/	"นาย"	จาก กฏ. หน้า 1
/s̄an̄ək/	"สนุก"	จาก สามกถ เล่ม ๑
/t̄h̄anu:/	"ธนู"	จาก กฏ. หน้า 290
/n̄op/	"นพ"	จาก กฏ. หน้า 1
/no:m/	"โนม"	จาก กฏ. หน้า 7
/s̄an̄əʔ/	"เสนาะ"	จาก กฏ. หน้า 113
/n̄ə:k/	"นอก"	จาก กฏ. หน้า 1
/niaw/	"เหนียว"	จาก กฏ. หน้า 268
/n̄iəŋ/	"เนื่อง"	จาก สามกถ เล่ม 6
/n̄uat/	"หวาด"	จาก สามกถ เล่ม ๑
14. หน่วยเสียง /ŋ/ ไก่แก่		
/ŋiəw/	"จิว"	จาก กฏ. หน้า 763
/ŋən/	"เงิน"	จาก กฏ. หน้า 263
/ŋə:n/	"เงิน"	จาก กฏ. หน้า 578
/ŋáp/	"งับ"	จาก กฏ. หน้า 705
/ŋá:j/	"หงาย"	จาก กฏ. หน้า 278
/ŋu:/	"งู"	จาก สามกถ เล่ม ๑
/ŋót/	"งค"	จาก กฏ. หน้า 275
/ŋə:k/	"งอก"	จาก กฏ. หน้า 673
/ŋiəp/	"เงียบ"	จาก สามกถ เล่ม ๑

/n̂ian/	"เงียน"	จาก กฏ. หน้า 30
/n̂uaj/	"งวย"	จาก กฏ. หน้า 203
15.หน่วยเสียง	/l/ ไท่แก	
/lik ^h it/	"ลิกชิต"	จาก กฏ. หน้า 10
/li:k/	"หลีก"	จาก กฏ. หน้า 263
/lon/	"ลั่น"	จาก กฏ. หน้า 752
/le:w/	"เลว"	จาก กฏ. หน้า 140
/lɛʔ/	"และ"	จาก กฏ. หน้า 31
/lɛ:/	"แล"	จาก กฏ. หน้า 2
/ra ^h lik/	"ระฤก"	จาก กฏ. หน้า 558
/li:m/	"ลิม"	จาก กฏ. หน้า 757
/liʔ/	"เลอ"	จาก สามกถ เล่ม 6
/li:ɟ/	"เลย"	จาก กฏ. หน้า 278
/lak/	"หลัก"	จาก กฏ. หน้า 1
/la:/	"ลา"	จาก กฏ. หน้า 258
/luŋ/	"ลุง"	จาก กฏ. หน้า 284
/li:k/	"ลูก"	จาก กฏ. หน้า 1
/lon/	"ลง"	จาก กฏ. หน้า 258
/lo:p/	"โลภ"	จาก กฏ. หน้า 2
/liʔ/	"เลาะ"	จาก กฏ. หน้า 686
/li:p/	"ลอบ"	จาก กฏ. หน้า 277
/liəŋ/	"เลยง"	จาก กฏ. หน้า 298
/liak/	"เล็ดก"	จาก กฏ. หน้า 159
/liat/	"ลาวก"	จาก กฏ. หน้า 259

16. หน่วยเสียง /r/ ไตแก

/r ^h i:p/	"รีบ"	จาก กฏ. หน้า 258
/r ^h i:w/	"รว"	จาก กฏ. หน้า 702
/r ^h e:ŋ/	"เรง"	จาก กฏ. หน้า 262
/r ^h e:w/	"เรว"	จาก กฏ. หน้า 91
/r ^h i:k/	"เรก"	จาก กฏ. หน้า 5
/ca:r ^h i:k/	"จาร์ก"	จาก สามกถ เล่ม 9
/r ^h i:/	"รือ"	จาก กฏ. หน้า 266
/kamr ^h ə:p/	"กำเร็บ"	จาก กฏ. หน้า 610
/r ^h ap/	"ร็บ"	จาก กฏ. หน้า 259
/r ^h a:ŋ/	"รวง"	จาก กฏ. หน้า 275
/rum/	"รุม"	จาก กฏ. หน้า 265
/r ^h u:/	"รู"	จาก กฏ. หน้า 2
/ron/	"รอน"	จาก กฏ. หน้า 561
/ro:ŋ/	"โรง"	จาก กฏ. หน้า 258
/p ^h ajr ^h ʔ/	"ไพเราะห"	จาก กฏ. หน้า 113
/r ^h u:ŋ/	"รูง"	จาก กฏ. หน้า 1
/r ^h iak/	"เรียด"	จาก กฏ. หน้า 259
/r ^h ian/	"เรื่อน"	จาก กฏ. หน้า 270
/r ^h uan/	"รวง"	จาก กฏ. หน้า 651

17. หน่วยเสียง /f/ ไตแก

/ja:f ^h in/	"ยาฬิน"	จาก เอกสาร. แผนที่ 37
/fi:/	"ฟี"	จาก กฏ. หน้า 657

/fɛ̃:ŋ/	"แฝง"	จาก กฎ. หน้า 640
/fɛ̃:n/	"ฟัน"	จาก กฎ. หน้า 580
/fan/	"พัน"	จาก กฎ. หน้า 2
/fa:/	"ฟ้า"	จาก กฎ. หน้า 261
/fun/	"ฟุน"	จาก กฎ. หน้า 288
/fũ:ŋ/	"ฝูง"	จาก กฎ. หน้า 548
/fok/	"ฟก"	จาก กฎ. หน้า 101
/fɔ̃:ŋ/	"ฟอง"	จาก กฎ. หน้า 1
/fɛ̃aŋ/	"เฟื่อง"	จาก กฎ. หน้า 303
18. หน่วยเสียง /s/ ไค้แก		
/sɪp/	"สีบ"	จาก กฎ. หน้า 6
/si:/	"ศรี"	จาก กฎ. หน้า 1
/sɛ̃n/	"เสน"	จาก กฎ. หน้า 641
/p ^h isɛ̃:k/	"กิเศก"	จาก กฎ. หน้า 1
/sɛ̃:n/	"แสน"	จาก กฎ. หน้า 303
/sɛ̃ŋ/	"ซัง"	จาก กฎ. หน้า 259
/sɛ̃:p/	"สีบ"	จาก กฎ. หน้า 266
/prasɛ̃:t/	"ประเศริฐ"	จาก กฎ. หน้า 547
/sɛ̃p/	"ทวีพย"	จาก กฎ. หน้า 361
/sɛ̃im/	"สุ้ม"	จาก กฎ. หน้า 1
/sũm/	"ซุม"	จาก สามกถ เล่ม 9
/sũ:/	"สุ"	จาก กฎ. หน้า 277
/sɔ̃m/	"สม"	จาก กฎ. หน้า 1
/sò:kk ^h o:t ^h aj/	"โสรกโศไทย"	จาก กฎ. หน้า 659
/sũm/	"ซอม"	จาก สามกถ เล่ม 6

/sʰi:ŋ/	"สอง"	จาก กฏ. หน้า 259
/sian/	"เสียง"	จาก กฏ. หน้า 272
/siam/	"เสื่อม"	จาก กฏ. หน้า 296
/suan/	"สวน"	จาก กฏ. หน้า 258
19.หน่วยเสียง	/h/ ไท่แก	
/rohita:/	"โรหิตา"	จาก กฏ. หน้า 546
/hi:p/	"หิม"	จาก สามก๊ก เล่ม 9
/he:n/	"เหน"	จาก กฏ. หน้า 258
/hɛŋ/	"แหง"	จาก กฏ. หน้า 294
/hɛ:ŋ/	"แหง"	จาก สามก๊ก เล่ม 9
/hɛŋ/	"หึ่ง"	จาก กฏ. หน้า 744
/hɛ:n/	"เหิน"	จาก กฏ. หน้า 113
/həj/	"ไห"	จาก กฏ. หน้า 259
/hə:j/	"หาย"	จาก กฏ. หน้า 5
/həm/	"ห่ม"	จาก กฏ. หน้า 20
/p ^h əhu:su:t/	"พหูสูท"	จาก กฏ. หน้า 754
/hɔn/	"ทน"	จาก กฏ. หน้า 685
/hɔ:m/	"โทม"	จาก กฏ. หน้า 178
/hɔʔ/	"เหาะ"	จาก กฏ. หน้า 8
/hɔ:k/	"ดอก"	จาก กฏ. หน้า 290
/hian/	"เหียน"	จาก กฏ. หน้า 41
/hua/	"หัว"	จาก กฏ. หน้า 1

20. หน่วยเสียง /j/ ไต้แก

/jɪn/	"ยีน"	จาก กฎ. หน้า 195
/jɪː/	"ยี่"	จาก กฎ. หน้า 119
/jɛn/	"เย็น"	จาก สามกถ เล่ม 9
/surijeːn/	"สุริเยน"	จาก กฎ. หน้า 1
/jɪːn/	"ยีน"	จาก กฎ. หน้า 179
/jɛːn/	"เย็น"	จาก กฎ. หน้า 708
/jan/	"ยัน"	จาก กฎ. หน้า 202
/jaːj/	"ยาย"	จาก กฎ. หน้า 198
/jum/	"ยม"	จาก กฎ. หน้า 306
/jɯː/	"อู"	จาก กฎ. หน้า 1
/jɔk/	"ยก"	จาก กฎ. หน้า 1
/jɔːm/	"โยม"	จาก กฎ. หน้า 547
/jɔːʔ/	"เยาะ"	จาก กฎ. หน้า 755
/jɔːm/	"ยอม"	จาก กฎ. หน้า 263
/jia/	"เยีย"	จาก กฎ. หน้า 259
/jɛːŋ/	"เย็ง"	จาก กฎ. หน้า 726
/juan/	"จวน"	จาก กฎ. หน้า 79

21. หน่วยเสียง /w/ ไต้แก

/wiŋ/	"วึง"	จาก สามกถ เล่ม 9
/krəwiː/	"กระวี"	จาก กฎ. หน้า 585
/wɛn/	"เว็น"	จาก กฎ. หน้า 32
/wɛː/	"เว"	จาก กฎ. หน้า 191

/wân/	"แวน"	จาก กฏ. หน้า 89
/wɛ̃k/	"แหวก"	จาก กฏ. หน้า 293
/sawǎːj/	"เสวย"	จาก กฏ. หน้า 5
/wǎj/	"ไว้"	จาก กฏ. หน้า 1
/wâiw/	"วาว"	จาก กฏ. หน้า 179
/ʔa:wut/	"อาวต"	จาก กฏ. หน้า 290
/wɔŋ/	"วงษ"	จาก กฏ. หน้า 1
/wo:hǎ:n/	"โวหาร"	จาก กฏ. หน้า 29
/wɔ:n/	"วอน"	จาก กฏ. หน้า 217
/wian/	"เวียง"	จาก กฏ. หน้า 747
22.หน่วยเสียง /pr/ ไค้แก		
/pri:ch ^h a:/	"ปรีชา"	จาก กฏ. หน้า 2
/prɛ:/	"แปร"	จาก สามกถ เล่ม 6
/prǎksǎ:/	"ปฤกษา"	จาก กฏ. หน้า 1
/práp/	"ปรับ"	จาก กฏ. หน้า 105
/prà:p/	"ปราบ"	จาก กฏ. หน้า 1
/pròkkàtiʔ/	"ปรกติ"	จาก กฏ. หน้า 192
/prò:t/	"โปรด"	จาก กฏ. หน้า 2
/prɔ:ŋ/	"ปรอง"	จาก สามกถ เล่ม 6
/priap/	"เปรียบเทียบ"	จาก กฏ. หน้า 665
/prwan/	"ปรวน"	จาก กฏ. หน้า 724

23. หน่วยเสียง /p ^h r/ ไค่เก		
/p ^h rɛ̃ŋ/	"แพรง"	จาก สามก๊ก เล่ม 6
/p ^h rɛ̃:/	"แพร"	จาก สามก๊ก เล่ม 6
/p ^h rɛ̃k/	"พฤกษ"	จาก กฎ. หน้า 5
/p ^h rɛ̃ʔ/	"พระ"	จาก กฎ. เล่ม 1
/p ^h ra:n/	"พราน"	จาก กฎ. หน้า 178
/p ^h rɛ̃ŋ/	"พรง"	จาก สามก๊ก เล่ม 6
/p ^h rom/	"พรหม"	จาก กฎ. หน้า 1
/p ^h rɛ̃ʔ/	"เพราะ"	จาก กฎ. หน้า 259
/p ^h rɛ̃:m/	"พร้อม"	จาก กฎ. หน้า 1
/p ^h riak/	"เพรียก"	จาก กฎ. หน้า 21
/p ^h ruan/	"พรวน"	จาก กฎ. หน้า 21
24. หน่วยเสียง /tr/ ไค่เก		
/tri:/	"ตรี"	จาก กฎ. หน้า 1
/trɛ̃:/	"เตร"	จาก กฎ. หน้า 163
/trɛ̃k/	"ตริก"	จาก สามก๊ก เล่ม 9
/trət/	"ตรีต"	จาก กฎ. หน้า 1
/trə:p/	"ตราบ"	จาก กฎ. หน้า 6
/trət/	"ตรุก"	จาก กฎ. หน้า 697
/sattru:/	"สัทรู"	จาก กฎ. หน้า 550
/tron/	"ทรง"	จาก กฎ. หน้า 559
/trɔ̃ŋ/	"ตรอง"	จาก สามก๊ก เล่ม 9
/triam/	"เตรียม"	จาก สามก๊ก เล่ม 6
/truət/	"ตรวจ"	จาก กฎ. หน้า 545

25.หน่วยเสียง /kr/ ไค่แก		
/kri:tsadi:ka:/	"กฤษฏีกา"	จาก กฏ. หน้า 310
/cakkri:/	"จักกรี"	จาก กฏ. หน้า 645
/kre:ŋ/	"เกรง"	จาก กฏ. หน้า 290
/kraj/	"ไกร"	จาก กฏ. หน้า 152
/kra:p/	"กรวม"	จาก กฏ. หน้า 1
/kruŋ/	"กรุง"	จาก กฏ. หน้า 1
/kru:/	"กรู"	จาก สยามกก. เล่ม 9
/krom/	"กรม"	จาก กฏ. หน้า 1
/krò:t/	"โกรธ"	จาก กฏ. หน้า 279
/krò:ʔ/	"เกราะ"	จาก กฏ. หน้า 132
/krò:ŋ/	"กรวง"	จาก กฏ. หน้า 594
/kriat/	"เกรียต"	จาก กฏ. หน้า 113
/kruat/	"กรวก"	จาก สยามกก. เล่ม 6
26.หน่วยเสียง /k ^h r/ ไค่แก		
/k ^h re:ŋ/	"แครง"	จาก กฏ. หน้า 739
/k ^h ri:ŋ/	"ครึ่ง"	จาก กฏ. หน้า 628
/k ^h ri:t/	"ครีต"	จาก กฏ. หน้า 760
/k ^h ran/	"ครั้น"	จาก กฏ. หน้า 283
/k ^h ra:w/	"คราว"	จาก สยามกก. เล่ม 6
/k ^h ruj/	"ครุย"	จาก กฏ. หน้า 594
/k ^h ru:/	"ครู"	จาก กฏ. หน้า 559
/k ^h rop/	"ครบ"	จาก กฏ. หน้า 310

/so:k ^h rô:k/	"โสโครก"	จาก กฏ. หน้า 78
/k ^h rôʔ/	"เคราะห์"	จาก กฏ. หน้า 708
/k ^h rô:ŋ/	"ครอง"	จาก กฏ. หน้า 551
/k ^h rîan/	"เครื่อง"	จาก กฏ. หน้า 301
/k ^h ruan/	"ครวน"	จาก กฏ. หน้า 31
27. หน่วยเสียง /p ^h / ไตแก		
/pli:w/	"ปลิว"	จาก สำนกก เดม 6
/pli:k/	"ปลีก"	จาก กฏ. หน้า 262
/plɛ:/	"แปล"	จาก กฏ. หน้า 99
/plàʔ/	"ปละ"	จาก กฏ. หน้า 314
/pla:j/	"ปลาย"	จาก กฏ. หน้า 594
/plu:k/	"ปลุก"	จาก กฏ. หน้า 308
/plon/	"ปลง"	จาก กฏ. หน้า 303
/plɔ:m/	"ปลอม"	จาก สำนกก เดม 6
/plian/	"เปลี่ยน"	จาก กฏ. หน้า 601
28. หน่วยเสียง /p ^h l/ ไตแก		
/p ^h lik/	"พลีก"	จาก กฏ. หน้า 601
/p ^h li:k/	"พลีก"	จาก สำนกก เดม 6
/p ^h le:ŋ/	"เพลง"	จาก กฏ. หน้า 545
/p ^h lɛʔ/	"แพละ"	จาก กฏ. หน้า 1
/p ^h lɛ:/	"แปล"	จาก สำนกก เดม 6
/p ^h lɔ:ŋ/	"เพลิง"	จาก กฏ. หน้า 587
/p ^h lap/	"ปลับ"	จาก กฏ. หน้า 121

/p ^h lā:t/	"พลาต"	จาก กฏ. หน้า 760
/p ^h lóp/	"พลบ"	จาก สามกถ เล่ม 9
/p ^h lɔ:j/	"พลอย"	จาก กฏ. หน้า 555
/p ^h liak/	"เพลิงก"	จาก กฏ. หน้า 273
29.หน่วยเสียง /k ^h l/ ไคแก		
/kli:p/	"กลีบ"	จาก สามกถ เล่ม 3
/klɛ:ŋ/	"เกล้ง"	จาก กฏ. หน้า 297
/k ^h liŋ/	"กล้ง"	จาก กฏ. หน้า 70
/k ^h li:n/	"กลั่น"	จาก กฏ. หน้า 761
/kláp/	"กลั้ม"	จาก กฏ. หน้า 288
/klā:w/	"กลาว"	จาก กฏ. หน้า 1
/klúm/	"กลม"	จาก กฏ. หน้า 265
/klòp/	"กลบ"	จาก กฏ. หน้า 631
/klòm/	"กลอม"	จาก สามกถ เล่ม 6
/klɔ:k/	"กลอก"	จาก กฏ. หน้า 558
/kliá/	"เกล็ด"	จาก กฏ. หน้า 639
/k ^h liak/	"เกลือก"	จาก กฏ. หน้า 547
/klua /	"กลัว"	จาก สามกถ เล่ม 9
30.หน่วยเสียง /k ^h l/ ไคแก		
/k ^h lip/	"ขลิบ"	จาก กฏ. หน้า 35
/k ^h li:/	"คลี"	จาก กฏ. หน้า 41
/k ^h lɛ:ŋ/	"แคล้ง"	จาก กฏ. หน้า 302
/k ^h liŋ/	"คล้ง"	จาก กฏ. หน้า 568
/k ^h li:n/	"คลั่น"	จาก สามกถ เล่ม 6

/k ^h lan/	"คลัง"	จาก กฎ. หน้า 1
/k ^h la:j/	"คล้าย"	จาก กฎ. หน้า 305
/k ^h lum/	"คลุม"	จาก กฎ. หน้า 26
/k ^h lu:m/	"คลุม"	จาก สามกถ เล่ม 6
/k ^h lo:n/	"โหล่น"	จาก กฎ. หน้า 563
/k ^h lɔ:ŋ/	"คลอง"	จาก กฎ. หน้า 28
31.หน่วยเสียง	/kw/ ไค้แก	
/kwɛ̃n/	"แควน"	จาก กฎ. หน้า 672
/kwa:/	"กว่า"	จาก กฎ. หน้า 559
/kwian/	"เกวียน"	จาก กฎ. หน้า 279
32.หน่วยเสียง	/k ^h w/ ไค้แก	
/k ^h wɛ̃n/	"แขวน"	จาก กฎ. หน้า 164
/k ^h wak/	"ควัก"	จาก สามกถ เล่ม 9
/k ^h wa:m/	"ความ"	จาก กฎ. หน้า 1
33.หน่วยเสียง	/t ^h r/ ไค้แก	
/ʔint ^h ra:/	"อินทรา"	จาก กฎ. หน้า 1

ตัวอย่างคำที่มีการ เกิดร่วมกันของหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงสะกด
ในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์มีดังนี้

1. หน่วยเสียง /i/ ไต่แก

/sɨp/	"สืบ"	จาก กฎ. หน้า 6
/pɨt/	"ปิด"	จาก กฎ. หน้า 3
/p ^h ik ^h uʔ/	"ภิกขุ"	จาก กฎ. หน้า 191
/k ^h atɨʔ/	"คติ"	จาก กฎ. หน้า 2
/rim/	"ริม"	จาก สามกถ เล่ม 6
/rin/	"ริน"	จาก กฎ. หน้า 130
/jɨŋ/	"หญิง"	จาก กฎ. หน้า 286
/jiw/	"ยิว"	จาก สามกถ เล่ม 9

2. หน่วยเสียง /i:/ ไต่แก

/hi:p/	"หีบ"	จาก สามกถ เล่ม 9
/k ^h i:t/	"คึก"	จาก สามกถ เล่ม 9
/ʔi:k/	"อึก"	จาก กฎ. หน้า 7
/ri:m/	"ริม"	จาก สามกถ เล่ม 9
/ti:n/	"ทิน"	จาก สามกถ เล่ม 9
/c ^h i:n/	"ชิง"	จาก สามกถ เล่ม 6
/ri:w/	"ริว"	จาก กฎ. หน้า 702

3. หน่วยเสียง /e/ ไต่แก

/nɛp/	"เหน็บ"	จาก สามกถ เล่ม 9
/p ^h u:kɛt/	"ภูเก็ท"	จาก เอกสาร. แผ่นที่ 37
/k ^h ɛm/	"เฒ"	จาก สามกถ เล่ม 6

/s ^h ɛ̃n/	"เส็น"	จาก กฎ. หน้า 641
/n ^h ɛ̃n/	"เนง"	จาก กฎ. หน้า 68
/r ^h ɛ̃w/	"เรว"	จาก สามกถ เล่ม 9
4.หน่วยเสียง	/e:/	ไค้แก
/t ^h ɛ̃:p/	"เทพ"	จาก กฎ. หน้า 1
/d ^h ɛ̃:t/	"เคช"	จาก กฎ. หน้า 5
/d ^h ɛ̃:k/	"เคก"	จาก กฎ. หน้า 207
/k ^h ɛ̃:m/	"เกษม"	จาก กฎ. หน้า 1
/h ^h ɛ̃:n/	"เหน"	จาก กฎ. หน้า 258
/krɛ̃:n/	"เกรง"	จาก กฎ. หน้า 290
/jẽ:j/	"เยย"	จาก สามกถ เล่ม 6
/lẽ:w/	"เลว"	จาก กฎ. หน้า 140
5.หน่วยเสียง	/ɛ̃/	ไค้แก
/r ^h ɛ̃t/	"แรท"	จาก สามกถ เล่ม 9
/p ^h ɛ̃ʔ/	"แปะ"	จาก สามกถ เล่ม 6
/p ^h ɛ̃n/	"แพน"	จาก กฎ. หน้า 263
/p ^h ɛ̃n/	"แพง"	จาก กฎ. หน้า 197
/p ^h ɛ̃w/	"แพว"	จาก กฎ. หน้า 114
6.หน่วยเสียง	/ɛ̃:/	ไค้แก
/b ^h ɛ̃:p/	"แบม"	จาก กฎ. หน้า 33
/p ^h ɛ̃:t/	"แปด"	จาก กฎ. หน้า 1
/b ^h ɛ̃:k/	"แบก"	จาก กฎ. หน้า 150
/t ^h ɛ̃:m/	"แถม"	จาก สามกถ เล่ม 6

/t ^h ɛ:n/	"แทน"	จาก กฏ. หน้า 6
/p ^h ɛ:ɲ/	"แพง"	จาก กฏ. หน้า 216
/t ^h ɛ:w/	"แถว"	จาก สยามกถ เล่ม 6
7.หน่วยเสียง	/ɨ̃/ ไค้แก	
/t ^h ɨ̃p/	"ทึบ"	จาก กฏ. หน้า 161
/jɨ̃t/	"ยึค"	จาก สยามกถ เล่ม 3
/tɨ̃k/	"ตึค"	จาก สยามกถ เล่ม 6
/k ^h ɨ̃n/	"กึน"	จาก กฏ. หน้า 266
/p ^h ɨ̃ɲ/	"พิง"	จาก กฏ. หน้า 600
8.หน่วยเสียง	/ɨ̃:/ ไค้แก	
/krət ^h ɨ̃:p/	"กระทึบ"	จาก สยามกถ เล่ม 6
/jɨ̃:t/	"ยึค"	จาก กฏ. หน้า 562
/tɨ̃:k/	"ตึค"	จาก สยามกถ เล่ม 6
/dɨ̃:m/	"ดึม"	จาก กฏ. หน้า 757
/pɨ̃:n/	"ปึน"	จาก กฏ. หน้า 719
9.หน่วยเสียง	/ə/ ไค้แก	
/ʔamp ^h ə/	"อำเพอ"	จาก กฏ. หน้า 607
/ɲəɲ/	"เงิน"	จาก กฏ. หน้า 263
10.หน่วยเสียง	/ə:/ ไค้แก	
/pə:t/	"เป็ค"	จาก สยามกถ เล่ม 6
/p ^h ə:k/	"เพ็ค"	จาก กฏ. หน้า 197
/tə:m/	"เท็ม"	จาก กฏ. หน้า 196
/mə:n/	"เมิน"	จาก กฏ. หน้า 552
/p ^h ə:ɲ/	"เพิง"	จาก กฏ. หน้า 580

/k ^h ə:j/	"เคย"	จาก กฐ. หน้า 756
11.หน่วยเสียง	/a/ ไต่แก	
/kəp/	"กับ"	จาก กฐ. หน้า 1
/tət/	"ตัด"	จาก กฐ. หน้า 265
/tək/	"ตก"	จาก สามกถ เล่ม ๑
/kəʔ/	"กะ"	จาก กฐ. หน้า 1
/k ^h am/	"คำ"	จาก กฐ. หน้า 1
/ʔan/	"อัน"	จาก กฐ. หน้า 1
/c ^h an/	"จ้ง"	จาก สามกถ เล่ม 6
/paj/	"ไป"	จาก กฐ. หน้า 25๖
/cāw/	"เจ้า"	จาก กฐ. หน้า 1
12.หน่วยเสียง	/a:/ ไต่แก	
/bā:p/	"บาป"	จาก กฐ. หน้า 2
/k ^h ā:t/	"ขาด"	จาก กฐ. หน้า 1
/bā:k/	"มาก"	จาก กฐ. หน้า 6
/ta:m/	"ตาม"	จาก กฐ. หน้า 1
/ka:n/	"กาด"	จาก กฐ. หน้า 1
/p ^h ā:j/	"ทาง" "พาย"	จาก กฐ. หน้า 1 จาก กฐ. หน้า 277
/da:w/	"ดาว"	จาก กฐ. หน้า 5
13.หน่วยเสียง	/u/ ไต่แก	
/c ^h up/	"จุม"	จาก กฐ. หน้า 3
/dūt/	"จู่"	จาก กฐ. หน้า 286
/ruk/	"รุก"	จาก สามกถ เล่ม ๑
/sùpmàtsədùʔ/	"สุภมัตจ"	จาก กฐ. หน้า 1

/k <u>u</u> m/	"กุ่ม"	จาก กญ. หน้า 263
/t ^h u <u>n</u> /	"ทุน"	จาก กญ. หน้า 273
/lu <u>n</u> /	"ลุง"	จาก กญ. หน้า 284
/k ^h ru <u>j</u> /	"ครุย"	จาก กญ. หน้า 594

14. หน่วยเสียง /u:/ ไ้แก่

/r <u>u</u> :p/	"รูป"	จาก กญ. หน้า 271
/p ^h u̇:t/	"พุก"	จาก กญ. หน้า 1
/p ^h u̇:k/	"ผูก"	จาก กญ. หน้า 106
/tu:m/	"ตุ้ม"	จาก กญ. หน้า 125
/pu:n/	"ปุ่น"	จาก กญ. หน้า 278
/cu:u̇/	"จุง"	จาก กญ. หน้า 132

15. หน่วยเสียง /o/ ไ้แก่

/lo <u>p</u> /	"ลอม"	จาก กญ. หน้า 159
/bȯt/	"บด"	จาก กญ. หน้า 1
/tȯk/	"ตก"	จาก สามกถ เล่ม 9
/tȯʔ/	"โตะ"	จาก สามกถ เล่ม 9
/sȯm/	"สม"	จาก กญ. หน้า 1
/t ^h o <u>n</u> /	"ทน"	จาก กญ. หน้า 279
/t ^h o <u>n</u> /	"ทง"	จาก สามกถ เล่ม 6

16. หน่วยเสียง /o:/ ไ้แก่

/ʔȯ:p/	"โอบ"	จาก สามกถ เล่ม 6
/t ^h ȯ:t/	"โทษ"	จาก กญ. หน้า 258
/bȯ:k/	"บอก"	จาก สามกถ เล่ม 9
/co:m/	"โจม"	จาก กญ. หน้า 126

/ko:n/	"โกน"	จาก กฏ. หน้า 277
/t ^h o:n̄/	"โอง"	จาก สำนกก เล่ม 6
/do:ɟ̄/	"โคย"	จาก กฏ. หน้า 1
17.หน่วยเสียง	/ɔ/ ไต๋แก	
/p ^h ɔ̄:/	"เพาะ"	จาก กฏ. หน้า 649
/ʔ ^h ɔ̄m̄/	"ออม"	จาก สำนกก เล่ม 9
/k ^h ɔ̄n̄/	"กอน"	จาก กฏ. หน้า 2
/p ^h ɔ̄n̄/	"ผอง"	จาก กฏ. หน้า 2
/k ^h ɔ̄ɟ̄/	"คอย"	จาก กฏ. หน้า 2
18.หน่วยเสียง	/ɔ:/ ไต๋แก	
/c ^h ɔ̄:p/	"ชอบ"	จาก กฏ. หน้า 259
/krɔ̄:t/	"กรวด"	จาก สำนกก เล่ม 6
/ʔ ^h ɔ̄:k/	"ออก"	จาก กฏ. หน้า 1
/lɔ̄:m̄/	"ลอม"	จาก สำนกก เล่ม 9
/m ^h ɔ̄:n̄/	"หมอน"	จาก กฏ. หน้า 304
/rɔ̄:n̄/	"รอง"	จาก กฏ. หน้า 1
/rɔ̄:ɟ̄/	"รอย"	จาก สำนกก เล่ม 9
19.หน่วยเสียง	/ia/ ไต๋แก	
/t ^h iap/	"เทียม"	จาก กฏ. หน้า 173
/ciat/	"เจียด"	จาก กฏ. หน้า 735
/riak/	"เรียด"	จาก กฏ. หน้า 259
/t ^h iam/	"เทียม"	จาก กฏ. หน้า 113
/k ^h ian/	"เทียน"	จาก กฏ. หน้า 267

/tɪaŋ/	"เที่ยง"	จาก กฎ. หน้า 66
/kʰiaw/	"เกี้ยว"	จาก กฎ. หน้า 300
20. หน่วยเสียง /ia/ ไค้แก		
/kiak/	"เกือก"	จาก กฎ. หน้า 64
/cʰiam/	"เชื่อม"	จาก กฎ. หน้า 585
/tɪan/	"เคื่อน"	จาก กฎ. หน้า 550
/kʰɪan/	"เคื่อง"	จาก กฎ. หน้า 639
/niəj/	"เนือย"	จาก สามกถ เล่ม 9
21. หน่วยเสียง /ua/ ไค้แก		
/mʉat/	"หมวก"	จาก กฎ. หน้า 2
/mʉak/	"หมวก"	จาก สามกถ เล่ม 9
/cuan/	"จวน"	จาก กฎ. หน้า 36
/nʉaŋ/	"หนวง"	จาก กฎ. หน้า 268
/cʰuaŋj/	"ชวย"	จาก สามกถ เล่ม 9

ตัวอย่างคำที่มีการ เกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน่วยเสียงสระในสมัยปัจจุบันนี้ตามการใช้ภาษาของผู้วิจัยมีดังนี้

1. หน่วยเสียง /p/ ไค้แก

/pɪt/	"ปิต"	/pi:/	"ปี"
/pɛt/	"เป็ต"	/pɔ:/	"เป"
/pɛʔ/	"แปะ"	/pɛ:/	"แป"
/pɪk/	"ปึก"	/pɪ:n/	"ปิ่น"
/pɛn/	"เปิ่น"	/pɛ:t/	"เป็ก"

/pək/	"ปัก"	/pək/	"ปาก"
/pət/	"ปัก"	/pət/	"ปัก"
/pəʔ/	"โปะ"	/po:/	"โป"
/pəŋ/	"ปอง"	/pək/	"ปก"
/piək/	"เปียก"	/pəj/	"เปีย"
/pəj/	"ป่วย"		

2. หน่วยเสียง /t/ ไท่แก่

/təʔ/	"ตี"	/ti:/	"ตี"
/təʔ/	"เตะ"	/to:ntəŋ/	"โคงคง"
/təʔ/	"เตะ"	/tə:/	"เต"
/tək/	"ตึก"	/tən/	"ต้น"
/təʔ/	"เดอะ"	/təm/	"เต็ม"
/tak/	"ถัก"	/tək/	"ถาก"
/təʔ/	"ตุ"	/tu:/	"ตุ"
/toʔ/	"โต๊ะ"	/to:/	"โต"
/təm/	"ตอม"	/təm/	"ตอม"
/tian/	"เทียน"	/tən/	"เทียน"
/tua/	"ตัว"		

3. หน่วยเสียง /c/ ไท่แก่

/cək/	"จึก"	/ci:n/	"จีน"
/cek/	"เจก"	/ce:n/	"เจน"
/cəm/	"แจม"	/cək/	"แจก"
/ciŋ/	"จิง"	/cət/	"จิก"

/cəʔ/	"เจาะ "	/oɛ:/	"จอ "
/cəp/	"จับ "	/oɛ:k/	"จาก "
/oʔ/	"จ "	/oɛp/	"จุม "
/con/	"จน "	/oɔ:t/	"จอท "
/cəʔ/	"เจาะ "	/cə:t/	"จอก "
/cian/	"เจียน "	/oian/	"เจียน "
/cua/	"जू "		

4. หน่วยเสียง /k/ ไต้แก

/kin/	"กิน "	/ki:t/	"กัท "
/kəp/	"เก็บ "	/ke:/	"เก "
/kəʔ/	"แกะ "	/kɛ:/	"แก "
/kik/	"กัท "	/kɪ:/	"กั "
/kɔ:n/	"กิน "	/kək/	"กัท "
/ka:/	"กา "	/kuʔ/	"กู "
/ku:/	"กู "	/kət/	"กต "
/ko:n/	"โกน "	/kəʔ/	"เกาะ "
/kɔ:/	"กอ "	/kiat/	"เกียค "
/kiak/	"เกือก "	/kuat/	"กวค "

5. หน่วยเสียง /ʔ/ ไต้แก

/ʔim/	"อิม "	/ʔi:k/	"อัท "
/ʔəʔ/	"เอะ "	/ʔɛ:k/	"เอค "
/ʔɛŋ/	"แอง "	/ʔɛ:k/	"แอง "
/ʔɪt/	"อัท "	/ʔɪ:t/	"อัท "

/ʔəʔ/	"เออะ"	/ʔəj/	"เออ"
/ʔəp/	"อับ"	/ʔa:/	"อา"
/ʔut/	"อุก"	/ʔu:m/	"อุม"
/ʔot/	"อก"	/ʔo:ɟ/	"โอย"
/ʔəm/	"อม"	/ʔɛ:m/	"ออม"
/ʔian/	"เอียน"	/ʔiam/	"เอียม"
/ʔuan/	"อวน"		

6. หน่วยเสียง /p^h/ ไท่แก

/p ^h it/	"พิท"	/p ^h i:/	"พี"
/p ^h et/	"เพ็ท"	/p ^h e:t/	"เพศ"
/p ^h éʔ/	"แพะ"	/p ^h é:/	"แพ"
/p ^h in/	"พิ่ง"	/p ^h ɛ:n/	"พีน"
/p ^h ɛn/	"เพ็ง"	/p ^h ɛ:n/	"เพิง"
/p ^h ak/	"ปัก"	/p ^h a:ɟ/	"พาย"
/p ^h uʔ/	"พู"	/p ^h u:/	"พู"
/p ^h on/	"พด"	/p ^h o:/	"โป"
/p ^h éʔ/	"เพาะ"	/p ^h é:/	"พอ"
/p ^h ian/	"เพียร"	/p ^h ian/	"เพี้ยน"
/p ^h uan/	"พวน"		

7. หน่วยเสียง /t^h/ ไท่แก

/t ^h it/	"ทิด"	/t ^h i:/	"ที"
/t ^h et/	"เท็ท"	/t ^h e:/	"เท"
/t ^h éʔ/	"แทะ"	/t ^h é:/	"แท"

/t ^h _i k/	"ตึก"	/t ^h _i :k/	"ถึก"
/t ^h _ə ?/	"เถอะ"	/t ^h _ə :t/	"เถิด"
/t ^h _a k/	"พัก"	/t ^h _a :j/	"ทาย"
/t ^h _{un} /	"พูน"	/t ^h _u :k/	"ถูก"
/t ^h _{ok} /	"ตก"	/t ^h _o :t/	"โทษ"
/t ^h _{ian} /	"เทียน"	/t ^h _{iak} /	"เทือก"
/t ^h _{ua} /	"หัว"		

8. หน่วยเสียง /c^h/ ไค่แก

/c ^h _i t/	"ชึก"	/c ^h _i :k/	"ฉึก"
/c ^h _{et} /	"เช็ด"	/c ^h _e :/	"เฉ"
/c ^h _ə ?/	"แอะ"	/c ^h _ə :/	"แะ"
/c ^h _{in} /	"ฉิ่ง"	/c ^h _i :t/	"ฉืด"
/c ^h _ə ?/	"เฉอะ"	/c ^h _ə :n/	"เฉิญ"
/c ^h _{at} /	"ชัก"	/c ^h _a :k/	"ฉาก"
/c ^h _u ?/	"จุก"	/c ^h _u :/	"จู"
/c ^h _{om} /	"จุม"	/c ^h _o :m/	"จอม"
/c ^h _ə ?/	"แอะ"	/c ^h _ə :p/	"แอบ"
/c ^h _{ian} /	"ฉียง"	/c ^h _{ian} /	"ฉือน"
/c ^h _{ua} /	"หัว"		

9. หน่วยเสียง /k^h/ ไค่แก

/k ^h _i t/	"คึก"	/k ^h _i :t/	"คีค"
/k ^h _{et} /	"เค็ด"	/k ^h _e :/	"เค"
/k ^h _ə ?/	"แอะ"	/k ^h _ə :/	"แะ"

/k ^h _ɨ k/	"คึก"	/k ^h _ɨ :/	"คื่อ"
/k ^h _ɛ ʔ/	"เคอะ"	/k ^h _ɛ n/	"เขิน"
/k ^h _{at} /	"ซัก"	/k ^h _a t/	"ซาก"
/k ^h _u ʔ/	"คู"	/k ^h _u :/	"คู"
/k ^h _{om} /	"คม"	/k ^h _o m/	"คอม"
/k ^h _ɔ ʔ/	"เคาะ"	/k ^h _ɔ :/	"คอ"
/k ^h _{ian} /	"เขี่ยน"	/k ^h _{ian} /	"เขื่อน"
/k ^h _{uan} /	"ควว"		

10. หน่วยเสียง /b/ ไตแก

/b _i n/	"บิน"	/b _i p/	"บ๊ีบ"
/b _ɛ t/	"เบ็ด"	/b _ɛ n/	"เบน"
/b _ɛ ʔ/	"เบะ"	/b _ɛ :/	"แบ"
/b _ɨ k/	"บึก"	/b _ɨ :/	"บื่อ"
/b _ɛ ŋ/	"เบ็ง"	/b _ɛ k/	"เบิก"
/b _a ŋ/	"บัง"	/b _a ŋ/	"บาง"
/b _u ʔ/	"บุ"	/b _u t/	"บุค"
/b _ɔ k/	"บก"	/b _ɔ k/	"โบก"
/b _ɔ ʔ/	"บะ"	/b _ɔ k/	"บอก"
/b _i at/	"เบียค"	/b _i an/	"เบียน"
/b _{ua} /	"บัว"		

11. หน่วยเสียง /d/ ไตแก

/d _i n/	"ดิน"	/d _i :/	"ดี"
/d _ɛ k/	"เด็ก"	/d _ɛ t/	"เดช"

/dɛ̃n/	"แดน"	/dɛ̃:n/	"แดน"
/dɛ̃k/	"คึก"	/dɛ̃:m/	"คิม"
/dɛ̃:m/	"เคิม"	/dan/	"กัน"
/da:m/	"คาม"	/dʉʔ/	"กู"
/du:/	"ดู"	/dɔk/	"กก"
/do:j/	"โคย"	/dʉʔ/	"เคาะ"
/dɔ:n/	"คอน"	/dian/	"เคียน"
/dian/	"เคื่อน"	/duaj/	"ควาย"

12. หน่วยเสียง /m/ ไ้แก่

/mít/	"มิด"	/mí:t/	"มีด"
/mét/	"เม็ค"	/mè:/	"เหม"
/mɛ̃n/	"แมน"	/mɛ̃:n/	"แมน"
/mɛ̃k/	"หมึก"	/mɛ̃:/	"มีอ"
/mɛ̃:n/	"เมิน"	/man/	"มัน"
/ma:n/	"มาน"	/mút/	"มูก"
/mǔ:/	"หมู"	/mon/	"มน"
/mo:ŋ/	"โมง"	/mʉʔ/	"เหมาะ"
/mʉ:/	"หมอ"	/mian/	"เมียง"
/miak/	"เมือก"	/mua/	"มัว"

13. หน่วยเสียง /n/ ไ้แก่

/nít/	"นิก"	/ní:p/	"หนีบ"
/nèp/	"เหน็บ"	/ne:n/	"เนร"
/nɛ̃ʔ/	"เนะ"	/nɛ̃:/	"แน"

/nɨ́k/	"นึก"	/nɨ́:t/	"หนึก"
/nɨ́ʔ/	"เหนอะ"	/nɨ́:n/	"เนิน"
/nák/	"นั๊ก"	/na:n/	"นาน"
/nún/	"หนูน"	/nu:n/	"นูน"
/nók/	"นกก"	/no:n/	"โนน"
/nɨ́ʔ/	"เหนาะ"	/nɨ́:n/	"นอน"
/nian/	"เนียน"	/nián/	"เนือง"
/nuan/	"นวด"		

14. หน่วยเสียง /ɲ/ ไค้แก

/ɲíʔ/	"งั๊ว"	/ɲí:p/	"งึบ"
/ɲeɲ/	"เง็ง"	/ɲe:n/	"เงน"
/ɲéʔ/	"แงะ"	/ɲɛ:/	"แง"
/ɲím/	"งิม"	/ɲɨ́ʔ/	"เงอะ"
/ɲɨ́:/	"ง้อ"	/ɲáp/	"งับ"
/ɲá:p/	"งาบ"	/ɲúm/	"งุม"
/ɲu:/	"งู"	/ɲók/	"งก"
/ɲo:n/	"งोन"	/ɲɨ́ʔ/	"เงาะ"
/ɲɨ́:/	"งอ"	/ɲiáp/	"เงียบ"
/ɲíak/	"เงือก"	/ɲúan/	"งวง"

15. หน่วยเสียง /l/ ไค้แก

/lín/	"ลึน"	/lí:p/	"ลึบ"
/léʔ/	"เละ"	/le:n/	"เลน"
/léʔ/	"และ"	/lɛ:/	"แล"

/l ^h ik/	"ลึก"	/l ^h i:m/	"ลิม"
/l ^h oʔ/	"ลือชะ"	/l ^h o:/	"ลือ"
/l ^h ak/	"ลัก"	/l ^h a:k/	"ลาก"
/l ^h uk/	"ลูก"	/l ^h u:k/	"ลูก"
/l ^h op/	"ลป"	/l ^h o:k/	"โลก"
/l ^h oʔ/	"เลาะ"	/l ^h o:j/	"ลขย"
/lian/	"เลียน"	/li ^h an/	"ลื่อง"
/li ^h at/	"ลวก"		

16. หน่วยเสียง /r/ ไค้แก

/rin/	"ริน"	/ri:p/	"ริบ"
/rew/	"เร็ว"	/re:/	"เร"
/r ^h oʔ/	"ระชะ"	/r ^h o:m/	"ระม"
/ri ^h n/	"ริง"	/ri ^h :/	"หริ้อ"
/r ^h at/	"เร็ค"	/r ^h o:/	"เรอ"
/r ^h ak/	"ลัก"	/r ^h a:k/	"ราก"
/r ^h uk/	"รุก"	/r ^h u:t/	"รุก"
/r ^h ok/	"รอก"	/ro:n/	"โรง"
/r ^h oʔ/	"เราะชะ"	/r ^h o:/	"รอ"
/rian/	"เรียน"	/ri ^h an/	"รื่อง"
/rua/	"รว"		

17. หน่วยเสียง /f/ ไค้แก

/fi:n/	"ฟิน"	/fi:/	"ฟี"
/feʔ/	"เฟชะ"		

/fɛ́ʔ/	"แพะ"	/fɛ́:ŋ/	"แฝง"
/fɛ̀k/	"ฝึก"	/fɛ̀:t/	"ฝึก"
/fɛ́ʔ/	"เฟอะ"	/fɛ́:/	"เฟ้อ"
/fɛ̀k/	"ฝึก"	/fɛ̀:k/	"ฝึก"
/fɛ́p/	"ฟูป"	/fɛ́:/	"ฟู"
/fɛ́k/	"ฟก"	/fɛ́:m/	"โฟม"
/fɛ́n/	"ฟอน"	/fɛ́:n/	"ฟอน"
/fɛ́aw/	"เฟี้ยว"	/fɛ́aŋ/	"เฟื่อง"

18. หน่วยเสียง /s/ ไต่แก

/sɛ́n/	"สิน"	/sɛ́:/	"สี"
/sɛ́t/	"เสร็จ"	/sɛ́:/	"เซ"
/sɛ́ʔ/	"แซะ"	/sɛ́:n/	"แสน"
/sɛ́ŋ/	"ซิง"	/sɛ́:p/	"สีบ"
/sɛ́ʔ/	"เซอะ"	/sɛ́:ŋ/	"เซิง"
/sɛ̀k/	"สัก"	/sɛ̀:k/	"สาก"
/sɛ̀k/	"สุก"	/sɛ̀:/	"สู"
/sɛ́m/	"สม"	/sɛ́:/	"โซ"
/sɛ́ʔ/	"เสาะ"	/sɛ́:n/	"สอน"
/sɛ́am/	"เสียม"	/sɛ́a/	"เสื่อ"
/sɛ́am/	"สวม"		

19. หน่วยเสียง /h/ ไต่แก

/hɛ́n/	"หิน"	/hɛ́:p/	"หีบ"
/hɛ́n/	"เห็น"	/hɛ́:/	"เห"

/h ^h ɛ̃ŋ/	"แหง"	/h ^h ɛ̃:/	"แห"
/h ^h ɛ̃ŋ/	"หึ่ง"	/h ^h ɛ̃:t/	"หึค"
/h ^h ɛ̃:n/	"เห็น"	/h ^h ak/	"หัก"
/h ^h ɛ̃:k/	"หาก"	/h ^h ɛ̃p/	"หุบ"
/h ^h u:/	"หู่"	/h ^h ok/	"หอก"
/h ^h ɛ̃:t/	"โทค"	/h ^h ɛ̃:/	"เหาะ"
/h ^h ɛ̃:n/	"หอน"	/h ^h ian/	"เหียน"
/h ^h iat/	"เหือก"	/h ^h uaj/	"หวย"
20.หน่วยเสียง /j/ ไค้แก			
/jin/	"ยีน"	/ji:/	"ยี่"
/jen/	"เย็น"	/je:/	"เย"
/jɛ̃ʔ/	"เยะ"	/jɛ̃:/	"แย"
/jɛ̃t/	"ยึค"	/jɛ̃:t/	"ยึค"
/jɛ̃ʔ/	"เยอะ"	/jɛ̃:n/	"เย็น"
/jɛ̃k/	"ยัก"	/jɛ̃:k/	"ยาก"
/jɛ̃p/	"ยุบ"	/ju:ŋ/	"ยุง"
/jɛ̃k/	"ยก"	/jɛ̃:k/	"โยก"
/jɛ̃ʔ/	"เยาะ"	/jɛ̃:/	"ยอ"
/jian/	"เยียน"	/jɛ̃an/	"เยียง"
/juan/	"ยวน"		
21.หน่วยเสียง /w/ ไค้แก			
/wit/	"วิก"	/wi:/	"หวิ"
/wɛ̃n/	"เว้น"	/we:n/	"เวร"

/wɛ́?/	"แวะ"	/wɛ̃n/	"แหวน"
/wɛ̃:/	"หวิ๋อ"	/wə́?/	"เหาะ"
/wə́:ŋ/	"แวง"	/wan/	"วัน"
/wa:n/	"วาน"	/wún/	"วุ่น"
/wún:p/	"วูป"	/won/	"วน"
/wo:/	"โว"	/wún/	"วอน"
/wɔ:n/	"วอน"	/wian/	"เวียน"
/wua/	"วัว"		

22. หน่วยเสียง /pr/ ไค่แก'

/prík/	"ปริก"	/pri:/	"ปรี"
/preŋ/	"เปร็ง"	/pre:m/	"เปรม"
/prɛ́?/	"แประ"	/prɛ:/	"แปร"
/prík/	"ปริก"	/pri:/	"ปรี"
/prə́?/	"เปรอะ"	/prə:/	"เปรอ"
/práp/	"ปราบ"	/prà:p/	"ปราบ"
/prú?/	"ปรู"	/prú:t/	"ปรูด"
/pròk/	"ปรก"	/prò:t/	"โปรด"
/prɔ́?/	"ประอะ"	/prɔ:ŋ/	"ปรอง"
/priaw/	"เปรี้ยว"	/priəŋ/	"เปรียง"
/pruan/	"ปรวน"		

23. หน่วยเสียง /p^hr/ ไค่แก'

/p ^h rik/	"พริก"	/p ^h re:ŋ/	"เพรง"
/p ^h riəŋ/	"แพรง"	/p ^h re:/	"แพร"

/p ^h rɨ̌p/	"พริบ"	/p ^h rɨ̌:t/	"พริค"
/p ^h rək/	"พริก"	/p ^h rək/	"พราก"
/p ^h rɨ̌ŋ/	"พริ้ง"	/p ^h ru:/	"พรุ"
/p ^h rom/	"พรหม"	/p ^h ro:ŋ/	"โพรง"
/p ^h rɨ̌ʔ/	"เพราะ"	/p ^h rɨ̌:m/	"พร้อม"
/p ^h rɨ̌ak/	"เพรียก"	/p ^h rɨ̌a/	"เพรื่อ"
/p ^h ruan/	"พรวน"		

24. หน่วยเสียง /tr/ ไตแก

/trɨ̌ʔ/	"ตรี"	/trɨ̌:/	"ตรี"
/trɨ̌t/	"เตร็ด"	/trɨ̌:/	"เตร"
/trɨ̌ʔ/	"แตระ"	/trɨ̌:/	"แตร"
/trɨ̌k/	"ตริก"	/trəp/	"ตรับ"
/trə:p/	"ตราบ"	/trət/	"ตรุษ"
/tru:/	"ทรู"	/troŋ/	"ทรง"
/trò:k/	"โตรก"	/trɔ:ŋ/	"ตรอง"
/triam/	"เตรียม"	/truan/	"ทรวน"

25. หน่วยเสียง /kr/ ไตแก

/krɨ̌p/	"กริบ"	/kri:/	"กรี"
/kreŋ/	"เกร็ง"	/kre:ŋ/	"เกรง"
/krɨ̌ŋ/	"แกรง"	/kre:n/	"แกรน"
/krɨ̌ŋ/	"กริ่ง"	/krɨ̌ʔ/	"เกรอะ"
/krɨ̌:k/	"เกริก"	/krəp/	"กรับ"
/krə:p/	"กราบ"	/kruŋ/	"กรุง"

/kru:/	"กรู"	/kron/	"กรน"
/krò:k/	"โกรก"	/kròʔ/	"เกราะ"
/krɔ:ŋ/	"กรอง"	/krian/	"เกรียง"
/kruat/	"กรวก"		
26.หน่วยเสียง	/k ^h r/	ไต่แก'	
/k ^h rip/	"ขริบ"	/k ^h ri:p/	"ครีบ"
/k ^h reŋ/	"เครง"	/k ^h re:ŋ/	"เครง"
/k ^h reʔ/	"แคะ"	/k ^h re:ŋ/	"แคะง"
/k ^h riŋ/	"กริ่ง"	/k ^h ri:n/	"กรีน"
/k ^h reʔ/	"เขรอะ"	/k ^h rap/	"ครีบ"
/k ^h ra:p/	"คราบ"	/k ^h ruʔ/	"ครู"
/k ^h ru:/	"ครู"	/k ^h rok/	"ครก"
/k ^h ro:m/	"โครม"	/k ^h roʔ/	"เตราะห"
/k ^h ro:ŋ/	"กรอง"	/k ^h riat/	"เครียก"
/k ^h rian/	"เกรียง"	/k ^h rua/	"ครัว"
27.หน่วยเสียง	/pl/	ไต่แก'	
/plin/	"ปลิง"	/pli:/	"ปลี"
/plèŋ/	"เปลง"	/ple:/	"เปล"
/plɛ:/	"แปล"	/plɛ:m/	"ปล่ม"
/plàk/	"ปลัก"	/pla:/	"ปลา"
/plùk/	"ปลุก"	/plù:k/	"ปลุก"
/plòk/	"ปลก"	/plò:ŋ/	"โปลง"
/plòʔ/	"เปลาะ"	/plò:k/	"ปลอก"

/plián/	"เปลี่ยน"	/plian̄/	"เปลื้อง"
/pluák/	"ปลวก"		
28.หน่วยเสียง /p ^h l/	ไค้แก'		
/p ^h lik/	"พลิก"	/p ^h li:/	"พลี"
/p ^h lèʔ/	"เผละ"	/p ^h le:ŋ/	"เพลง"
/p ^h lɛ̄p/	"แผล็บ"	/p ^h lɛ:/	"แผล"
/p ^h lǎ:/	"เผลล"	/p ^h lât/	"ผลัก"
/p ^h la:j/	"พลาย"	/p ^h luʔ/	"พลู่"
/p ^h lu:/	"พลู่"	/p ^h lóp/	"พลบ"
/p ^h lò:/	"โผล"	/p ^h lǒʔ/	"เพลาะ"
/p ^h lǒ:j/	"พลอย"	/p ^h lia/	"เปลี่ย"
/p ^h luá/	"พลัว"		
29.หน่วยเสียง /kl/	ไค้แก'		
/kliŋ/	"กิ้ง"	/kli:p/	"กิล็บ"
/klèt/	"เกล็ก"	/klɛʔ/	"แกละ"
/klɛ:ŋ/	"แกดง"	/kliŋ/	"กิ้ง"
/kli:n/	"กิ้น"	/klɔ:/	"เกลล"
/klâp/	"กิล็บ"	/kla:j/	"กลาย"
/klum/	"กุ่ม"	/klu:/	"กู่"
/klóp/	"กลม"	/klo:n/	"โกลน"
/klǒŋ/	"กลอง"	/klɔ:n/	"กลอน"
/kliaw/	"เกลียว"	/klián/	"เกลื่อน"
/klua/	"กลัว"		

30. หน่วยเสียง /k^hl/ ไค่แก๋

/k ^h l ^h iə/	"ขลิบ"	/k ^h li: ^h /	"คลี่"
/k ^h l ^h éʔ/	"เขลชะ"	/k ^h l ^h é: ^h ŋ/	"เขลง"
/k ^h l ^h éw/	"แกลว"	/k ^h l ^h é:n/	"แคลน"
/k ^h liŋ/	"คลิ่ง"	/k ^h li: ^h n/	"คลิ่น"
/k ^h l ^h é:m/	"เคลิ้ม"	/k ^h l ^h əp/	"ขลั๊ป"
/k ^h la:j/	"คลาย"	/k ^h lum/	"คลุม"
/k ^h lu: ^h /	"คลู"	/k ^h lo:n/	"โคลน"
/k ^h li: ^h ŋ/	"คลอง"	/k ^h li: ^h n/	"คลอน"
/k ^h liə/	"เคลี้ย"	/k ^h li: ^h əp/	"เคลือบ"

31. หน่วยเสียง /kw/ ไค่แก๋

/kw ^h éŋ/	"แกวง"	/kw ^h ək/	"กวัก"
/kw ^h ə: ^h /	"กวา"	/kw ^h ian/	"เกวียน"

32. หน่วยเสียง /k^hw/ ไค่แก๋

/k ^h wi:t/	"ขวิถ"	/k ^h wé: ^h /	"เขว"
/k ^h w ^h éʔ/	"แขวชะ"	/k ^h w ^h é: ^h n/	"แขวน"
/k ^h wān/	"ขวิญ"	/k ^h wā: ^h n/	"ขวาน"
/k ^h w ^h on/	"ขวน"	/k ^h wiān/	"เขวียง"

33. หน่วยเสียง /t^hr/ ไค่แก๋

/t ^h re:n/	"เทรน"	ในคำว่า	"เทรนเนอร์"
/t ^h r ^h ək/	"แทรก"	ในคำว่า	"แทรกเตอร์"
/t ^h rát/	"ทรัสต์"	ในคำว่า	"ทรัสต์"
/t ^h ra:n/	"ทราน"	ในคำว่า	"ทรานซิสเตอร์"

34.หน่วยเสียง	/dr/	ไต้แก่	
	/dré:p/	"เดรป"	ในคำว่า "เดรป"
	/drám/	"ดรัม"	ในคำว่า "ดรัมเมเยอร์"
	/drá:p/	"ดราฟต์"	ในคำว่า "ดราฟต์"
35.หน่วยเสียง	/br/	ไต้แก่	
	/brít/	"บริจ"	ในคำว่า "บริจ"
	/brè:k/	"เบรก"	ในคำว่า "เบรก"
	/bra:/	"บรา"	ในคำว่า "บราเซี่ย"
	/brɔ:n/	"บรอนซ์"	ในคำว่า "บรอนซ์"
36.หน่วยเสียง	/bl/	ไต้แก่	
	/blɔ:k/	"บลอค"	ในคำว่า "บลอค"
	/blɔ:n/	"บลอนด์"	ในคำว่า "บลอนด์"
37.หน่วยเสียง	/fr/	ไต้แก่	
	/fri:/	"ฟรี"	ในคำว่า "ฟรี"
	/frɛŋk/	"ฟรังก์"	ในคำว่า "ฟรังก์"
38.หน่วยเสียง	/fl/	ไต้แก่	
	/flɛt/	"ฟเลต"	ในคำว่า "ฟเลต"
	/fluk/	"ฟลุก"	ในคำว่า "ฟลุก"

ตัวอย่างคำที่มีการ เกิดร่วมกันของหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียง
สะกดในสมัยปัจจุบันตามการใช้ภาษาของผู้วิจัยมีดังนี้

1. หน่วยเสียง /i/ ไ้แก่

/d̥i <u>p</u> /	"คิ <u>บ</u> "	/p̥i <u>t</u> /	"ปิ <u>ค</u> "
/c̥i <u>k</u> /	"จิก"	/t̥i <u>ʔ</u> /	"ติ"
/c̥ ^h i <u>m</u> /	"ชิม"	/j̥i <u>n</u> /	"ยีน"
/ʔ̥i <u>n</u> /	"อิง"	/s̥i <u>w</u> /	"สิ <u>ว</u> "

2. หน่วยเสียง /i:/ ไ้แก่

/t̥i: <u>p</u> /	"คิ <u>บ</u> "	/k̥i: <u>t</u> /	"กิ <u>บ</u> "
/ʔ̥i: <u>k</u> /	"อึ <u>ก</u> "	/ri: <u>m</u> /	"ริ <u>ม</u> "
/ci: <u>n</u> /	"จึ <u>น</u> "		

3. หน่วยเสียง /e/ ไ้แก่

/k̥e <u>p</u> /	"เก <u>บ</u> "	/d̥e <u>t</u> /	"เด <u>ก</u> "
/d̥e <u>k</u> /	"เด <u>ก</u> "	/t̥e <u>ʔ</u> /	"เต <u>ะ</u> "
/t̥e <u>m</u> /	"เต <u>ม</u> "	/h̥e <u>n</u> /	"เห <u>็น</u> "
/l̥e <u>n</u> /	"เล <u>ง</u> "	/r̥e <u>w</u> /	"เร <u>ว</u> "

4. หน่วยเสียง /e:/ ไ้แก่

/s̥e: <u>p</u> /	"เส <u>พ</u> "	/d̥e: <u>t</u> /	"เด <u>ช</u> "
/s̥e: <u>k</u> /	"เส <u>ก</u> "	/pre: <u>m</u> /	"เป <u>ร</u> ม"
/ʔ̥e: <u>n</u> /	"เ <u>น</u> "	/ʔ̥e: <u>ŋ</u> /	"เ <u>ง</u> "
/le: <u>w</u> /	"เล <u>ว</u> "		

5. หน่วยเสียง /ɛ/ ไ้แก่

/s̥ɛ <u>p</u> /	"แซ <u>บ</u> "	/r̥ɛ <u>t</u> /	"เร <u>ด</u> "
/t̥ɛ <u>ʔ</u> /	"แต <u>ะ</u> "	/c̥ɛ <u>m</u> /	"แจ <u>ม</u> "

/ʔɛ̃n/	"แอน"	/ʔɛ̃ŋ/	"แอง"
/krɛ̃w/	"แกรว"		
6.หน่วยเสียง	/ɛ:/	ไค้แก	
/ʔɛ̃:p/	"แอบ"	/sɛ̃:t/	"เสด"
/tɛ̃:k/	"แตก"	/tʰɛ̃:m/	"แตม"
/kɛ̃:n/	"แกน"	/dɛ̃:ŋ/	"แกง"
/cɛ̃:w/	"แจว"		
7.หน่วยเสียง	/ɪ/	ไค้แก	
/nɪ̃p/	"หนีบ"	/ʔɪ̃:t/	"ดึก"
/tɪ̃:k/	"ตึก"	/tɪ̃:ʔ/	"ที"
/sɪ̃m/	"ชิม"	/kʰɪ̃:n/	"ชิน"
/cɪ̃ŋ/	"จิง"		
8.หน่วยเสียง	/ɪ:/	ไค้แก	
/lɪ̃:p/	"หลีบ"	/ʔɪ̃:t/	"ดึก"
/dɪ̃:m/	"คิม"	/kɪ̃:n/	"กลิน"
9.หน่วยเสียง	/ə/	ไค้แก	
/cə̃ʔ/	"จอะ"	/ŋə̃n/	"เงิน"
/pʰə̃ŋ/	"เฟิง"		
10.หน่วยเสียง	/ə:/	ไค้แก	
/tə̃:p/	"เทิม"	/cʰə̃:t/	"เชิด"
/lə̃:k/	"เลิก"	/tə̃:m/	"เทิม"
/də̃:n/	"เติน"	/pʰə̃:ŋ/	"เฟิง"
/lə̃:j/	"เลย"		

11. หน่วยเสียง /a/ ไต้แก			
/càp/	"จับ"	/tət/	"ตัด"
/pək/	"ปัก"	/pəʔ/	"ปะ"
/dam/	"ดำ"	/ʔan/	"อัน"
/ʔan/	"อัง"	/caj/	"ใจ"
/cáw/	"จ้ำ"		
12. หน่วยเสียง /a:/ ไต้แก			
/ʔa:p/	"อาบ"	/sa:t/	"สาท"
/tək/	"ตาก"	/ca:m/	"จาม"
/pa:n/	"ปาน"	/ka:n/	"การ"
/ta:j/	"ตาย"	/da:w/	"ดาว"
13. หน่วยเสียง /u/ ไต้แก			
/bup/	"บูบ"	/cut/	"จุก"
/suk/	"สุก"	/dunʔ/	"ดู"
/kum/	"กุ่ม"	/ʔun/	"จุน"
/jun/	"จุง"	/k ^h uj/	"จุย"
14. หน่วยเสียง /u:/ ไต้แก			
/cu:p/	"จูป"	/ru:t/	"รูท"
/lú:k/	"ลูท"	/ʔu:m/	"จุม"
/pu:n/	"ปุ่น"	/cu:ŋ/	"จุง"
15. หน่วยเสียง /o/ ไต้แก			
/cop/	"จอบ"	/ʔot/	"อด"
/tøk/	"ตก"	/tóʔ/	"โต๊ะ"
/dom/	"คม"	/k ^h on/	"คน"

/p ^h oŋ/	"พง"		
16.หน่วยเสียง	/o:/ ไท่เก๋		
/ʔo:p/	"โอบ"	/dò:t/	"โตก"
/sò:k/	"โศก"	/c ^h o:m/	"โนม"
/do:n/	"โตน"	/ko:ŋ/	"โกง"
/ro:j/	"โรย"		
17.หน่วยเสียง	/v/ ไท่เก๋		
/cəʔ/	"เจาะ"	/cəm/	"จอม"
/klɔ̃n/	"กลอน"	/cəŋ/	"จง"
/səj/	"สรอย"		
18.หน่วยเสียง	/v:/ ไท่เก๋		
/cə:p/	"จอบ"	/kə:t/	"กอก"
/tə:k/	"ตอก"	/tə:m/	"ทอม"
/də:n/	"ดอน"	/pə:ŋ/	"ปอง"
/də:j/	"คอย"		
19.หน่วยเสียง	/ia/ ไท่เก๋		
/siap/	"เสียบ"	/biat/	"เบียค"
/riak/	"เรียว"	/ciam/	"เจียม"
/tian/	"เทียน"	/ʔian/	"เอียง"
/diaw/	"เคียว"		
20.หน่วยเสียง	/ia/ ไท่เก๋		
/kiap/	"เก็บ"	/diat/	"เค็ค"
/liak/	"เล็ค"	/siam/	"เล็ม"

/lián/	"ไลอัน"	/rián/	"เรี่ยน"
/diáj/	"เค็ย"		
21. หน่วยเสียง	/ua/ ไคแก		
/bùap/	"บวบ"	/kuat/	"กวค"
/pluak/	"ปลวก"	/ruam/	"รวม"
/kuan/	"กวน"	/duan/	"ควง"
/ruaj/	"รวย"		

ตัวอย่างคำที่มีการ เกิดร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะสระก หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์

1. พยัญชนะสระก /-p/

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก

/bùp/ "บูป" /dà:p/ "ดาบ"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท

- /p^há:p/ "ภาพ"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี

/náp/ "นั๊บ" /plá:p/ "ปล้าบ"

2. พยัญชนะสระก /-t/

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก

/càt/ "จัค" /sà:t/ "สาค"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท

- /t^há:t/ "ทาส"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี

/t^hat/ "ทัก" /pra:t/ "ปราด"

3. พยัญชนะสะกด /-k/

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก

/tok/ "ตก" /tək/ "ตาก"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท

/p^hlak/ "ปลัก" /jək/ "ยาก"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี

/lik/ "ลิก" /kək/ "กาก"

4. พยัญชนะสะกด /-ʔ/

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก

/t_iʔ/ "ติ" -

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท

/k^haʔ/ "คะ" -

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี

/toʔ/ "โทะ" -

5. พยัญชนะสะกด /-m/

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ

/cam/ "จ่า" /k^hwa:m/ "คววม"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก

/tam/ "ตำ" /həm/ "หาม"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท

/k^ham/ "ก่า" /jəm/ "ยาม"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี			
/jám/	"ย่า"	/no:m/	"โน้ม"
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา			
/k ^h óm/	"ขม"	/sa:m/	"สาม"

6. พยัญชนะสะกด /-n/

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ			
/ʔan/	"อัน"	/ʔa:n/	"อาน"
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก			
/sán/	"สั้น"	/ʔa:n/	"อาน"
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท			
/ʔân/	"อัน"	/dâ:n/	"คาน"
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี			
/k ^h ón/	"คน"	/k ^h a:n/	"คาน"
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา			
/fón/	"ฝน"	/sa:n/	"सान"

7. พยัญชนะสะกด /-ŋ/

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ			
/doŋ/	"กง"	/ca:ŋ/	"จาง"
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก			
/soŋ/	"ส่ง"	/hà:ŋ/	"หาง"
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท			
/tâŋ/	"ตั้ง"	/câ:ŋ/	"จาง"
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี			
/k ^h raŋ/	"ครึ่ง"	/k ^h a:ŋ/	"คาง"

-หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา			
/sǒŋ/	"สง "	/sǎ:ŋ/	"sang "
8. พยัญชนะสะกด /-w/			
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ			
/wiw/	"วิว "	/wa:w/	"vaw "
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก			
/kiw/	"กิว "	/kla:w/	"glaw "
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท			
/hiw/	"หิว "	/ha:w/	"haw "
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี			
/k ^h iw/	"คิ้ว "	/ra:w/	"raw "
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา			
/hiw/	"หิว "	/ha:w/	"haw "
9. พยัญชนะสะกด /-j/			
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ			
/naj/	"ไน "	/na:j/	"náj "
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก			
/faj/	"ไฟ "	/fa:j/	"fáj "
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท			
/kla:j/	"ไกล "	/kluaj/	"gláw "
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี			
/láj/	"ไล "	/ra:j/	"ráw "
-หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา			
/sǎj/	"ไส "	/sǎ:j/	"sáj "